

STATISTISK ÅRSRAPPORT

2024

Förord

Statistisk årsrapport är en rapport som genomförs årligen på uppdrag av regeringen enligt Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Rapporten ger med utgångspunkt från statistik en bild av läget och utvecklingen inom de utbildningsformer som myndigheten ansvarar för:

- yrkeshögskolan
- konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn
- tolkutbildningar inom folkbildningen.

Redovisningen i rapporten fokuserar både på det senaste året och utvecklingen över tid.

Statistiken i rapporten redovisas huvudsakligen i form av diagram samt beskrivande texter och analyser. För yrkeshögskolan redovisas statistiken i de flesta fall från och med 2007. Statistiken för konst- och kulturutbildningar samt utbildningar med endast tillsyn redovisas från och med det att utbildningsformen startade hösten 2015. För tolkutbildningarna inom folkbildningen redovisas statistiken huvudsakligen från och med 2012 då myndigheten tog över ansvaret för utbildningarna.

Statistikmyndigheten SCB är ansvarig för officiell statistik om sökande, studerande och examinerade inom yrkeshögskolan samt studerande och studerande som slutfört utbildning inom konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn. Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats. Merparten av övrig statistik i rapporten finns som tabeller på Myndigheten för yrkeshögskolans statistiksida, myh.se/statistik.

Bedömning av utvecklingen inom respektive utbildningsform görs i myndighetens årsredovisning. Där finns också uppgifter om bland annat inkomna och beviljade ansökningar i de olika ansökningsomgångarna, utbetalda årsplatser samt utbetalda statsbidrag och särskilda medel.

Västerås i maj 2024

Magnus Wallerå
Generaldirektör

Innehållsförteckning

1. Yrkeshögskolan	7
Sammanfattning	8
1.1 Program inom yrkeshögskolan	10
1.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser	10
1.1.2 Utbildningsanordnare	13
1.1.3 Sökande och sökande per plats	15
1.1.4 Antagna som påbörjat studier	19
1.1.5 Studerande	22
1.1.6 Examinerade	23
1.1.7 Examensgrad	26
1.1.8 Sysselsättning året efter examen	29
1.2 Kurser inom yrkeshögskolan	32
1.2.1 Kurser	32
1.2.2 Sökande till kurser	32
1.2.3 Antagna som påbörjat studier	33
1.2.4 Godkänt i kursens samtliga delar	35
1.3 Behörighetsgivande förutbildning	36
1.4 Uppdragsutbildning	38
1.5 Om statistiken	39
1.5.1 Definitioner och förklaringar	39
2 Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn	47
Sammanfattning	48
2.1 Konst- och kulturutbildningar	50
2.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	50
2.1.2 Beslutade och nyttjade årsplatser	53
2.1.3 Antagna som påbörjat studier	54
2.1.4 Studerande	58
2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen	59
2.1.6 Slutförandegrad	60
2.2 Utbildningar med endast tillsyn	62
2.2.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	63
2.2.2 Antagna som påbörjat studier	63
2.2.3 Studerande	65
2.2.4 Studerande som slutfört utbildningen	65
2.3 Om statistiken	67
2.3.1 Definitioner och förklaringar	67

3 Tolkutbildningar inom folkbildningen	71
Sammanfattning	72
3.1 Kontakttolkutbildning	74
3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	74
3.1.2 Platser	75
3.1.3 Ansökningar	75
3.1.4 Deltagare	76
3.1.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	78
3.1.6 Utbildningsbevis genom validering	79
3.1.7 Kortare kurser	80
3.2 Övriga tolkutbildningar	81
3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare	81
3.2.2 Platser	81
3.2.3 Ansökningar	82
3.2.4 Deltagare	83
3.2.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	83
3.2.6 Kortare kurser	84
3.3 Om statistiken	85
3.3.1 Definitioner och förklaringar	85

1. Yrkeshögskolan

Yrkeshögskolans program svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft och drivs i nära samverkan med företag och organisationer. Det innebär att innehållet utvecklas i takt med att arbetslivets krav förändras.

Programmen inom yrkeshögskolan är eftergymnasiala och oftast mellan ett och två år långa. Under utbildningen kombineras teoretiska studier med arbetsplatsförlagda kurser som kallas Lärande i arbete, LIA. Arbetslivet medverkar aktivt genom att delta i utbildningens ledningsgrupp, bidra med föreläsare, medverka i projekt eller erbjuda LIA-platser.

Inom yrkeshögskolan finns också kurser för yrkesverksamma som svarar mot ett behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet.

Utbildningsanordnare kan vara privata utbildningsföretag, kommuner, regioner och statliga myndigheter. Program och kurser inom yrkeshögskolan ger rätt till studiemedel från CSN.

yrkeshogskolan.se

Sammanfattning

Inom yrkeshögskolan syns tydliga volymökningar över tid i merparten av statistiken som redovisas, framför allt i samband med expansionen. Volymökningarna har skett inom både program och kurser och omfattar flera områden.

Samtidigt som det skett en ökning av bland annat utbildningsomgångar, platser, behöriga sökande, studerande och examinerade inom programmen har det skett en successiv minskning av examensgraden under flera år.

Inom kurser nästan dubblerades både antalet kurser och antalet antagna som påbörjade studier under 2023.

Några av de viktigaste resultaten:

Program inom yrkeshögskolan

- Volymerna av utbildningsomgångar, platser, behöriga sökande, antagna som påbörjat studier, studerande och examinerade har ökat mycket över tid och framför allt i samband med expansionen.
- De fem stora utbildningsområdena (Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning) stod under 2023 för merparten av volymerna ovan.
- Andelen utnyttjade platser vid start minskade från 12 procent till 11 procent mellan 2022 och 2023 men andelen varierar mycket mellan utbildningsområdena.
- Både antalet sökande och behöriga sökande ökade mellan 2022 och 2023. Antalet sökande nådde sin hittills högsta nivå.
- Antalet behöriga sökande per plats var oförändrat jämfört med året innan. Totalt sett var det 2,0 behöriga sökande per plats 2023.
- Könsfördelningen bland antagna som påbörjat studier har varit jämn totalt sett men ojämn inom de fem stora utbildningsområdena under hela perioden 2007–2023.
- Andelen utrikes födda bland antagna som påbörjat studier har ökat mycket över tid.
- Antalet examinerade ökade mellan 2021 och 2022, från 19 900 till 23 800.
- Examensgraden minskade mellan 2021 och 2022, från 70 till 67 procent.
- Kvinnor hade högre examensgrad än män och inrikes födda hade högre examensgrad än utrikes födda 2022.
- Av de som bedrivit studier med slutår 2022 hade 67 procent tagit examen, 8 procent hade varit med till utbildningens slut men utan att ta examen och 25 procent hade hoppat av innan det avslutats.

- Av dem som tog en examen från ett program 2022 var 89 procent i arbete 2023. Det var i nivå med de tre föregående åren (2020–2022), men lägre än 2016–2019 då andelen var över 90 procent.
- Av dem som hade arbete året efter examen uppgav 66 procent att arbetet helt eller till största delen överensstämde med utbildningen. Det var i nivå med de närmast föregående åren, men lägre än 2019 då andelen var 71 procent.
- Närmare nio av tio examinerade var nöjda med utbildningen som helhet, vilket även det var i nivå med de närmast föregående åren.

Kurser inom yrkeshögskolan

- Inom kurser ökade antalet ansökningar, sökande och behöriga sökande mellan 2022 och 2023.
- Under 2023 pågick 402 kurser inom yrkeshögskolan vilket är betydligt fler än tidigare år då antalet kurser varierat mellan 164 och 222.
- Det var 15 400 antagna som påbörjade studier under 2023, vilket var en ökning med 80 procent jämfört med 2022.
- Av de antagna som påbörjade studier 2023 gjorde nästan alla (99 procent) det inom distans.
- Drygt hälften, 55 procent, hade godkänt inom kursens samtliga delar på kurser som avslutades under 2023 vilket var i nivå med 2022.

1.1 Program inom yrkeshögskolan

Yrkeshögskoleutbildning (YH) är en eftergymnasial utbildningsform som kombinerar teoretiska studier och en stark arbetslivsanknytning. Det övergripande syftet med programmen är att svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning. Merparten av programmen leder till specifika yrkesroller och omfattar minst 100 YH-poäng, vilket motsvarar minst 20 veckor. Föregångare till yrkeshögskoleutbildning var kvalificerad yrkesutbildning (KY) som fasades ut 2013.

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) genomför årliga ansökningsförfaranden där utbildningsanordnare kan ansöka om att deras utbildningar ska få ingå i yrkeshögskolan och beviljas statliga medel.¹ Det gäller både utbildningar som funnits förut och helt nya utbildningar. Besluten gäller för start av mellan en och fem utbildningsomgångar.²

Två tredjedelar av de examinerade finns till arbetsmarknadens förfogande inom tre år efter det att utbildningen beviljades. Myndigheten strävar efter att dimensionera utbildningsutbudet över en längre tid. Varje utbildningsområdes andel av utbudet förändras oftast ganska lite på ett år men över tid kan det ske större förändringar.

För att effektivisera ansöknings- och bedömningsprocessen och skapa förutsättningar för en ökad strategisk styrning av yrkeshögskolans utbildningsportfölj, arbetar myndigheten med prioriteringar baserat på arbetsmarknadens efterfrågan. Dessa prioriteringar fungerar som en riktning under bedömningsarbetet. Vilka utbildningar som slutligen blir beviljade styrs av en rad faktorer, där arbetsmarknadens efterfrågan är en av dem.

Statistik om YH-flex redovisas separat och enbart i avsnittet om antagna som påbörjat studier inom program. YH-flex är till för dem som redan har yrkeskunskaper som kan tillgodoräknas i ett program. De som påbörjar studier inom YH-flex kan få en individuellt anpassad kompletterande utbildning för att nå examen.

Statistik om kurser (mindre än 100 YH-poäng), behörighetsgivande förutbildning (BFU) och uppdragsutbildning redovisas i separata avsnitt. Kurs på tom plats ingår inte i rapporten.

1.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser

Expansion inom yrkeshögskolan

Sedan 2018 har det skett en expansion inom yrkeshögskoleutbildning och både utbildningsomgångar³ och platser⁴ har ökat mycket. Under perioden 2018–2023 beslutade myndigheten i genomsnitt om 35 500 nya platser per år i de ordinarie ansökningsförfarandena⁵, vilket kan jämföras med i genomsnitt 20 800 nya platser per år 2012–2017. Under 2020 beslutade myndigheten även om extra omgångar och platser på redan beviljade utbildningar på grund av pandemin. Sammantaget innebär det att beslut från flera år med expansion ackumulerades och volymerna blev som störst under 2022 då det fanns 3 374 pågående omgångar med 94 400 platser.

1 Av statliga myndigheter kan endast högskolor beviljas statliga medel från MYH, vilket kallas särskilda medel. Övriga myndigheter kan beviljas att bedriva yrkeshögskoleutbildning men utan särskilda medel.

2 Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar med olika starttidpunkter. En omgång kan liknas vid en klass med studerande.

3 Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar med olika starttidpunkter. Se avsnitt 1.5 Om statistiken.

4 Platser avser här platser på utbildningsomgångar med eller utan statliga medel (statsbidrag eller särskilda medel) från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Se avsnitt 1.5 Om statistiken.

5 Se avsnitt 1.1.

Platser per utbildningsomgång varierar mellan utbildningsområdena

Under 2023 fanns det 3 250 pågående utbildningsomgångar inom programmen med 93 400 platser. Av utbildningsområdena hade Ekonomi, administration och försäljning flest platser men Teknik och tillverkning hade flest omgångar. I genomsnitt var det 29 platser per omgång men det var stora skillnader mellan områdena. Ekonomi, administration och försäljning hade betydligt fler platser per omgång än Teknik och tillverkning, 33 jämfört med 23.

En del utbildningsomgångar bedrivs i flera kommuner samtidigt

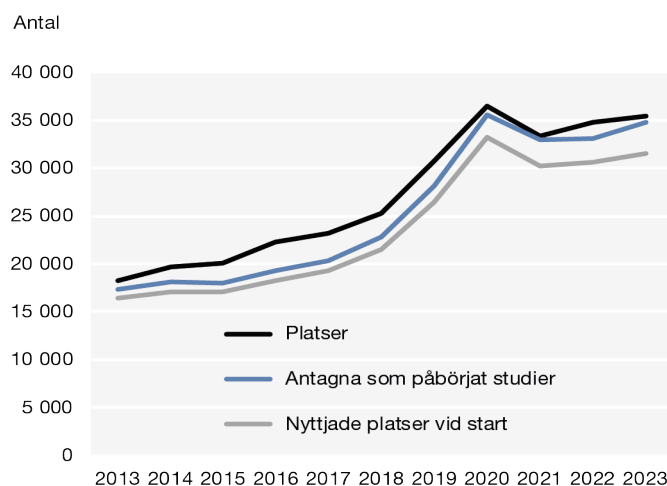
Merparten av utbildningsomgångarna bedrivs i en enda kommun⁶ men sedan 2020 har utbildningsanordnarna kunnat beviljas att bedriva enskilda omgångar i flera kommuner samtidigt. Numera får därför varje antagen som påbörjar studier en individuell placering efter studiekommun. Av de 1 201 omgångar som startade under 2023 var det 114 omgångar (9 procent) som hade studerande i flera kommuner.⁷

Nyttjade platser vid start var färre än antagna som påbörjat studier

Totalt fanns det 35 400 platser avsedda att nyttjas vid start av utbildningsomgångar under 2023. Av dessa var det 1 100 platser som inte nyttjades på grund av att en del omgångar blev inställda⁸ och 2 700 platser som inte nyttjades på grund av underintag⁹ på en del startade omgångar. Antalet nyttjade platser vid start blev därmed 31 600.

Antalet antagna som påbörjat studier var 34 900, vilket var 3 300 fler än de 31 600 nyttjade platserna.¹⁰ Skillnaden beror på att det gjordes överintag på mer än hälften av de startade omgångarna.¹¹

Diagram 1.1. Platser och nyttjade platser, 2013–2023

Platser inkluderar platser på inställda utbildningsomgångar. Antal antagna som påbörjat studier avser här vid omgångens start, exklusive de som tillkommit under utbildningens gång. Källa: MYH.

6 Inkluderar distansutbildningar där samtliga fysiska träffar är i en enda kommun.

7 Avser här vid utbildningsomgångens start, exklusive studerande som tillkommit under utbildningens gång.

8 Över tid har den främsta orsaken till att utbildningsomgångar blivit inställda varit för få behöriga sökande även om det också har funnits flera andra skäl.

9 Underintag innebär att färre antagna påbörjat studier än vad det fanns platser på utbildningsomgången.

10 Antagna som påbörjat studier avser här vid utbildningsomgångens start, exklusive de som tillkommit under utbildningens gång. Notera att alla värden är avrundade till jämna 100-tal.

11 På utbildningsomgångar som bedrivs med statliga medel från MYH får utbildningsanordnarna göra överintag, vilket innebär att fler antagna får påbörja studier än vad det finns platser. Anordnarna får däremot inga statliga medel för överintagen. På omgångar som bedrivs utan statliga medel från MYH får anordnarna inte göra överintag.

Andelen outnyttjade platser vid start minskade något det senaste året

Mellan 2022 och 2023 minskade andelen outnyttjade platser vid start med en procentenhet, från 12 procent till 11 procent. Andelen var som lägst någonsin¹² under 2020 och 2021 med 9 procent outnyttjade platser vid start under båda åren. De historiskt låga andelarna outnyttjade platser vid start 2020 och 2021 kan till stor del ha varit en följd av pandemins påverkan på arbetsmarknaden. Individer kan i högre grad än tidigare ha haft skäl att söka till utbildningar och att också påbörja dem för att undvika arbetslöshet. De senaste åren kan också behörighetsgivande förutbildning (BFU) och startstöd ha haft en viss minskande effekt på andelen outnyttjade platser vid start, framför allt inom utbildningsområdena Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggteknik.¹³

Sett i ett längre perspektiv så ökade andelen outnyttjade platser vid start från 10 procent till 18 procent mellan 2013 och 2016 för att därefter minska till 9 procent 2020. De senaste två åren har andelen varit något högre än under 2020 och 2021.

Över tid har merparten av de outnyttjade platserna funnits på utbildningsomgångar som startat men med tomma platser. Av de 11 procent outnyttjade platserna vid start 2023 fanns 8 procentenheter på startade omgångar och 3 procentenheter på inställda omgångar.¹⁴

Andelen outnyttjade platser vid start varierar mycket mellan utbildningsområdena

Över tid har andelen outnyttjade platser vid start varierat mycket mellan utbildningsområdena. Av de fem stora områdena hade Teknik och tillverkning högst andel outnyttjade platser vid start 2023 med 25 procent följt av Samhällsbyggnad och byggteknik med 15 procent. Ekonomi, administration och försäljning hade lägst andel med 3 procent.

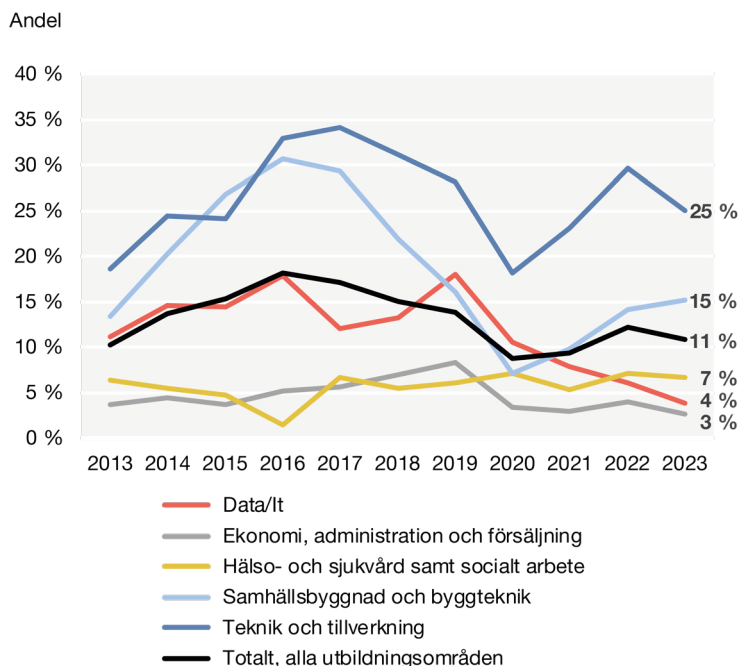
Teknik och tillverkning har som lägst haft 18 procent outnyttjade platser vid start för något år 2013–2023. Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Ekonomi, administration och försäljning har under motsvarande period som högst haft 7 procent respektive 8 procent outnyttjade platser vid start för något år. Data/It har under de senaste fyra åren haft en stor minskning från 18 procent till 4 procent outnyttjade platser vid start.

12 Avser sedan 2007 då det finns fullständiga uppgifter.

13 Se avsnitt 1.3 Behörighetsgivande förutbildning.

14 För startade omgångar avses underintag, vilket innebär att färre antagna påbörjat studier än vad det fanns platser på utbildningsomgången.

Diagram 1.2. Outnyttjade platser vid start inom de stora utbildningsområdena, 2013–2023

Notera: Inklusive platser på inställda utbildningsomgångar. Källa: MYH.

Samband mellan andel outnyttjade platser vid start och behöriga sökande per plats

Det finns ett visst samband mellan en minskad andel outnyttjade platser vid start och ett ökat antal behöriga sökande per plats. Det förutsätter att ökningen av behöriga sökande främst sker för utbildningar där sökintresset tidigare har varit lågt i förhållande till antalet platser. Om ökningen främst sker för utbildningar som över tid haft ett stort överskott av behöriga sökande, kan effekten på outnyttjade platser vid start bli liten.¹⁵

1.1.2 Utbildningsanordnare

Under 2023 hade 232 utbildningsanordnare minst en pågående utbildningsomgång inom yrkeshögskolans program. Av dessa var 140 privata organisationer och 92 offentliga. Av de offentliga anordnarna var 82 kommuner eller kommunförbund, 7 regioner och 3 statliga anordnare.¹⁶

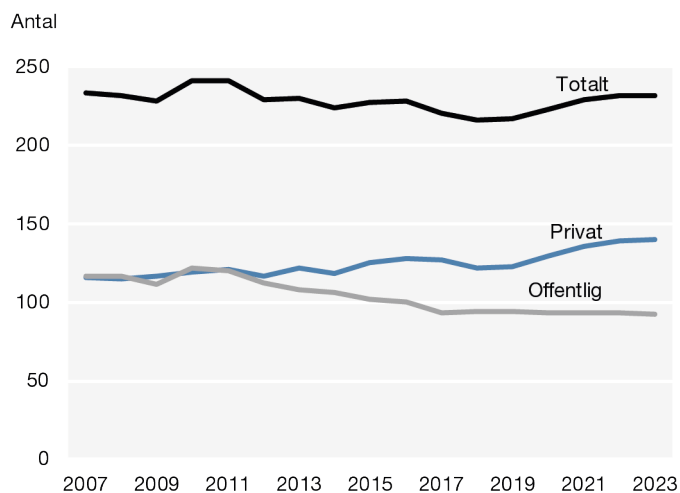
Antalet utbildningsanordnare hade minskat i många år innan expansionen påbörjades 2018 men de senaste fem åren har antalet ökat. Antalet anordnare under 2023 var i nivå med antalet under 2007. Däremot har fördelningen mellan privata och offentliga anordnare förändrats under perioden 2007–2023. Andelen privata anordnare har ökat från 50 procent till 60 procent.

¹⁵ För utbildningsomgångar på yrkeshögskolans program finns det ett visst negativt samband mellan antalet behöriga sökande per plats och andelen outnyttjade platser vid start. Det betyder att outnyttjade platser vid start minskar när behöriga sökande per plats ökar. Mer fördjupad information finns i rapporten "Behöriga sökande per plats och andel outnyttjade platser vid start för utbildningsomgångar – YH-program 2019 och 2021", 2023, Dnr: MYH 2023/898

¹⁶ Avser juridiskt ansvariga utbildningsanordnare. För definition av utbildningsanordnare och pågående utbildningsomgångar, se avsnitt 1.5 Om statistiken.

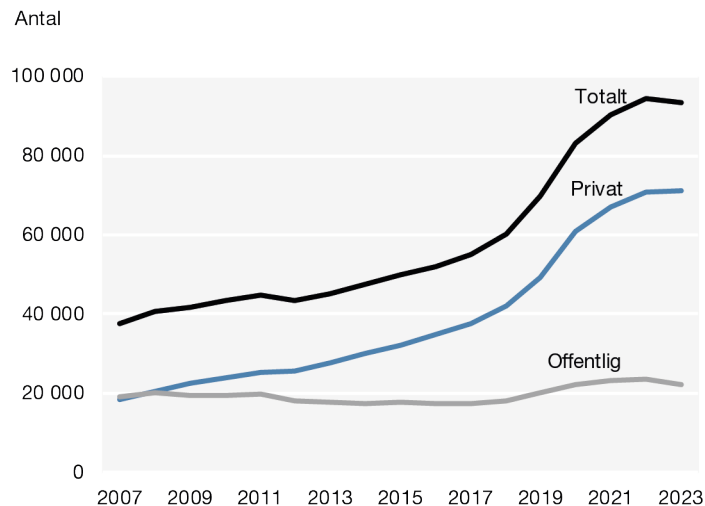
Vad gäller fördelningen av platserna¹⁷ så har det skett en kraftig förskjutning mot privata anordnare över tid. Andelen privata anordnare har ökat men andelen platser som finns hos privata anordnare har ökat mycket mer. Nästan hela ökningen av platserna i samband med expansionen från 2018 och framåt har gått till anordnare inom privat sektor.

Diagram 1.3. Utbildningsanordnare efter typ av huvudman, 2007–2023

Avser juridiskt ansvariga utbildningsanordnare som haft minst en utbildningsomgång som pågått under respektive år.
Källa: MYH.

Diagram 1.4. Platser hos utbildningsanordnare efter typ av huvudman, 2007–2023

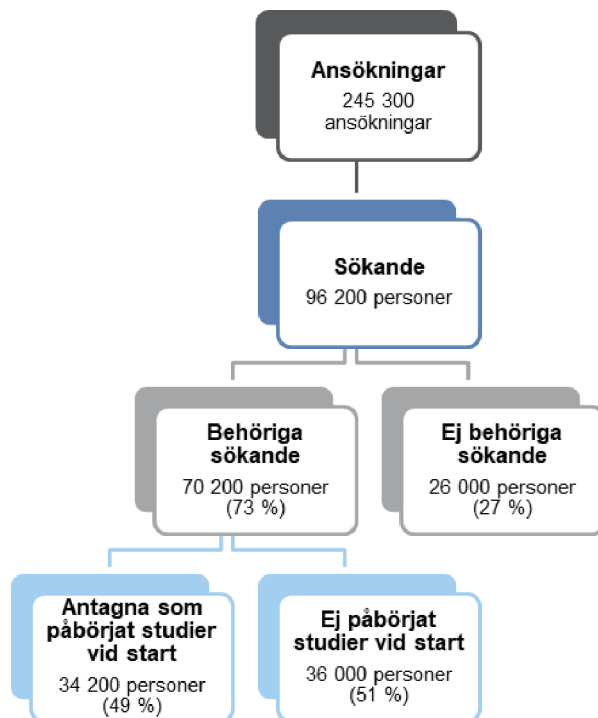
Platser avser beslutade utbildningsplatser på utbildningsomgångar som pågått under respektive år. Källa: MYH.

¹⁷ Platser avser här platser på utbildningsomgångar med eller utan statliga medel (statsbidrag eller särskilda medel) från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Se avsnitt 1.5 Om statistiken.

1.1.3 Sökande och sökande per plats

I det här avsnittet beskrivs hur många som sökt till yrkeshögskolans program och hur många av dessa som varit behöriga till minst en utbildning. I figur 1 ges en sammanfattande bild av volymerna i tillträdet, från ansökan till att studerande antas och påbörjar utbildningen.

Figur 1. Ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, 2023

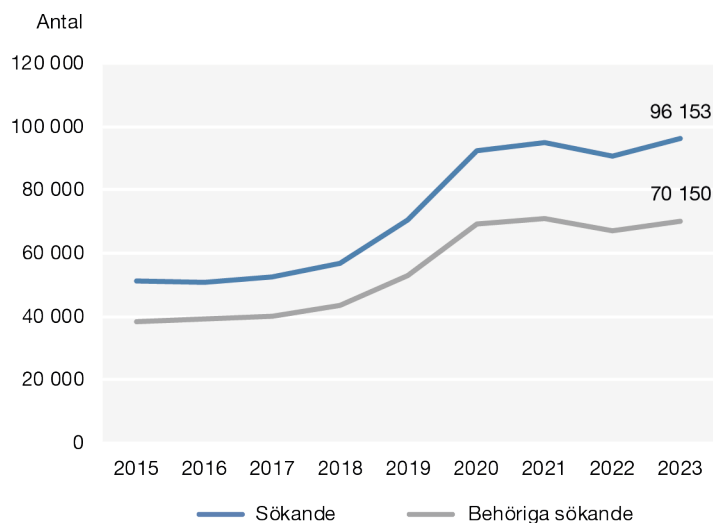
Notera: Alla uppgifter i figuren avser unika individer förutom ansökningar där varje person räknas en gång för varje utbildning den har sökt till. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i måttet antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Fler sökande än tidigare år

Antalet sökande till program inom yrkeshögskolan ökade under 2023. Totalt sökte 96 200 personer till de program som startade 2023, vilket var en ökning med 6 procent jämfört med 2022. Antalet behöriga sökande ökade också under 2023 även om ökningen var något mindre än för sökande. Det var 70 200 behöriga sökande 2023, vilket var en ökning med 4 procent jämfört med året innan.

Både antal sökande och behöriga sökande ökade årligen mellan 2016 och 2021. Därefter minskade antalen 2022, vilket bedömdes kunna bero på återhämtning på arbetsmarknaden efter coronapandemin. Ökningen under 2023 innebar att antalet sökande nådde sin hittills högsta nivå medan antalet behöriga sökande inte riktigt nådde toppnoteringen under 2021.

Diagram 1.5 Sökande och behöriga sökande, 2015–2023

Källa: SCB.

Ökad andel män bland de sökande

Av de sökande till programmen inom yrkeshögskolan med start 2023 var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Andelen män ökade med 2 procentenheter jämfört med året innan. Ökningen kan delvis förklaras av att utbildningsutbudet inom det kvinnodominerade området Hälso- och sjukvård samt social arbete har minskat medan utbudet inom det mansdominerade området Teknik och tillverkning har ökat. Andelen män bland de sökande var även högre 2023 än under perioden 2015–2021 då mellan 40 och 42 procent av de sökande var män.

Ökad andel som sökt mer än en utbildning

Andelen som söker till mer än en utbildning inom yrkeshögskolans program har ökat även om det fortfarande är vanligast att söka enbart en utbildning. Av de sökande till utbildningar med start 2023 var det 54 procent som sökte enbart en utbildning medan 46 procent sökte flera utbildningar. Andelen som sökte flera utbildningar var ungefär densamma för kvinnor (46 procent) och män (47 procent).

Av de sökande var 73 procent behöriga till minst en utbildning 2023. Denna andel har minskat succesivt från att ha varit 77 procent under perioden 2016–2018. Av de behöriga sökande var det 49 procent som antogs till och påbörjade utbildning¹⁸. Detta var i likhet med tidigare år då andelen varierat mellan 45 och 52 procent sedan 2015.

Fler sökande per plats men oförändrat antal behöriga sökande per plats

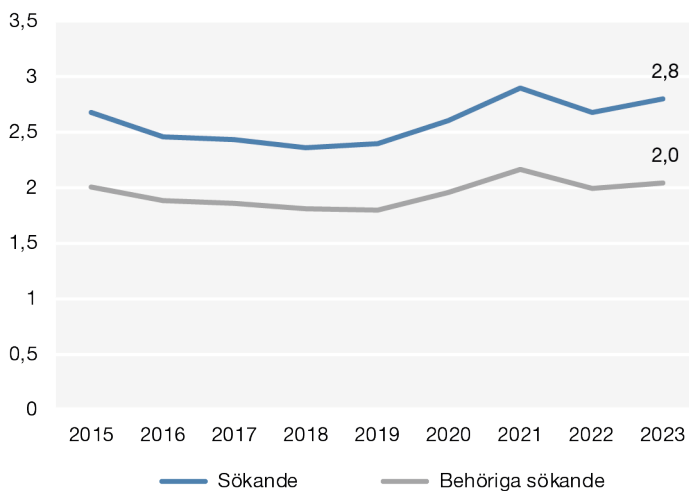
Antal platser ökade med 2 procent under 2023¹⁹. Ökningen var mindre än ökningen av antalet sökande, vilket medförde att antalet sökande per plats ökade. Det var 2,8 sökande per plats 2023 jämfört med 2,7 sökande per plats 2022. Antalet behöriga sökande per plats var 2,0, vilket innebar en oförändrad nivå jämfört med 2022. Sedan 2015 har antalet sökande per plats varierat mellan 2,4 och 2,9. Under samma tidsperiod har antalet behöriga sökande per plats varierat mellan 1,8 och 2,2. Toppnoteringarna nåddes 2021 under coronapandemin.

18 Avser antagna som påbörjat utbildningen vid start. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte.

19 Avser platser på startade utbildningsomgångar inom yrkeshögskolans program.

Diagram 1.6. Sökande och behöriga sökande per plats, 2015–2023

Antal per plats

Källa: SCB.

Stor variation i söktryck mellan utbildningsområdena

Flest behöriga sökande per plats 2023 hade utbildningsområdet Juridik med 5,6 behöriga sökande per plats. Juridik har haft flest behöriga sökande per plats alla år sedan 2018. Det är emellertid ett relativt litet område inom yrkeshögskolan och varje enskild utbildning får därför stor påverkan. Inom övriga områden var det mellan 1,6 och 3,7 behöriga sökande per plats.

Bland de fem stora utbildningsområdena hade Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete flest behöriga sökande per plats 2023 med 3,7 respektive 2,8 behöriga sökande per plats. Dessa två områden har haft en högre konkurrens om platserna än de tre övriga stora utbildningsområdena samtliga år sedan 2015. Inom Data/It, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning varierade antalet behöriga sökande per plats 2023 mellan 1,9 och 2,2. För alla dessa tre områden har emellertid trenden varit ökande sedan 2015.

Diagram 1.7. Behöriga sökande per plats efter utbildningsområde, 2023

Antal per plats

Notera: Statistiken över antal behöriga sökande är nettoräknad, vilket innebär att varje person räknas endast en gång per utbildningsområde. Källa: SCB.

Tidigare analyser visar att söktrycket varierar i ännu större utsträckning bland de enskilda utbildningsomgångarna än bland utbildningsområdena och fördelningen är dessutom skev. För 2021 och 2022 hade närmare hälften av utbildningsomgångarna färre än 3 behöriga sökande per plats medan en av tio omgångar hade fler än 9 behöriga sökande per plats.²⁰

Högre söktryck på distansutbildningar

Bland de program inom yrkeshögskolan som startade 2023 var det fler behöriga sökande per plats till distansutbildningarna än till utbildningarna som bedrevs i bunden form. Det var totalt 2,9 behöriga sökande per plats till distansutbildningarna och 2,1 behöriga sökande per plats till utbildningarna som bedrevs i bunden form. Att distansutbildningarna hade fler behöriga sökande per plats var i likhet med övriga år sedan 2015.

Av de tio utbildningsområden med minst 100 platser på både bunden och distans hade nästan alla områden fler behöriga sökande per plats till utbildningarna som bedrevs på distans. Det var enbart Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som hade fler behöriga sökande per plats till utbildningarna som bedrevs i bunden form.

En av tio behöriga utifrån reell kompetens

Det finns flera sätt att bli behörig till en utbildning inom yrkeshögskolan. En sökande som saknar de formella meriterna för att vara behörig till utbildningen kan bedömas behörig utifrån reell kompetens.

Av de sökande till yrkeshögskolans program 2023 var 8 900 behöriga utifrån reell kompetens²¹, vilket motsvarade 13 procent av samtliga behöriga sökande. Detta var i nivå med tidigare år då andelen varierat mellan 12 och 15 procent sedan 2016. I likhet med tidigare år var andelen som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens något högre för män (13 procent) än för kvinnor (12 procent).

Tabell 1.1. Antal sökande som bedömts behöriga utifrån reell kompetens och andel av totala antalet behöriga sökande, 2016–2023

År	Antal			Andel		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2016	4 952	2 368	2 584	13 %	10 %	16 %
2017	5 194	2 756	2 438	13 %	12 %	15 %
2018	5 757	3 187	2 570	13 %	12 %	15 %
2019	7 880	4 358	3 522	15 %	14 %	16 %
2020	10 071	5 557	4 514	15 %	14 %	16 %
2021	10 083	5 929	4 154	14 %	14 %	15 %
2022	8 186	4 720	3 466	12 %	12 %	13 %
2023	8 865	4 960	3 905	13 %	12 %	13 %

Källa: SCB.

20 Myndigheten för yrkeshögskolan (2023), "Behöriga sökande per plats och andel outnyttjade platser vid start för utbildningsomgångar – YH-program 2019 och 2021", Dnr: MYH 2023/898.

Myndigheten för yrkeshögskolan (2023), "Statistisk årsrapport 2023" Dnr: MYH 2023/208.

21 Avser att den sökande i enlighet med förordning (2009:130) om yrkeshögskolan antingen bedömts ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (3 kap. 1 § punkt 4) alternativt bedömts behörig genom den så kallade 20-procentsregeln (3 kap. 4 §).

Hur stor andel av de behöriga sökande som behörighetsförklarats utifrån reell kompetens varierade mellan utbildningsområdena samt beroende på ålder och nationell bakgrund. Bland de fem stora utbildningsområdena var andelen som högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete där 17 procent behörighetsförklarats enligt reell kompetens och som lägst inom Ekonomi, administration och försäljning samt Samhällsbyggnad och byggteknik där andelen var 9 procent.

Äldre sökande hade i större utsträckning behörighetsförklarats enligt reell kompetens jämfört med yngre. Åldersgruppen 24 år och yngre hade lägst andel med 8 procent som behörighetsförklarats enligt reell kompetens. Andelen ökade sedan successivt med åldersgrupperna och var 21 procent bland dem som var 45 år och äldre. Andelen som behörighetsförklarats enligt reell kompetens var även högre bland utrikes födda (19 procent) jämfört med inrikes födda (10 procent).

Av de sökande som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens var det 44 procent som antogs till och påbörjade studier på ett program²² 2023. Det var i likhet med de två föregående åren. Liksom de närmast föregående åren var andelen som antogs och påbörjade studier 2023 något lägre för behöriga enligt reell kompetens jämfört med behöriga sökande som helhet där motsvarande andel var 49 procent.

1.1.4 Antagna som påbörjat studier

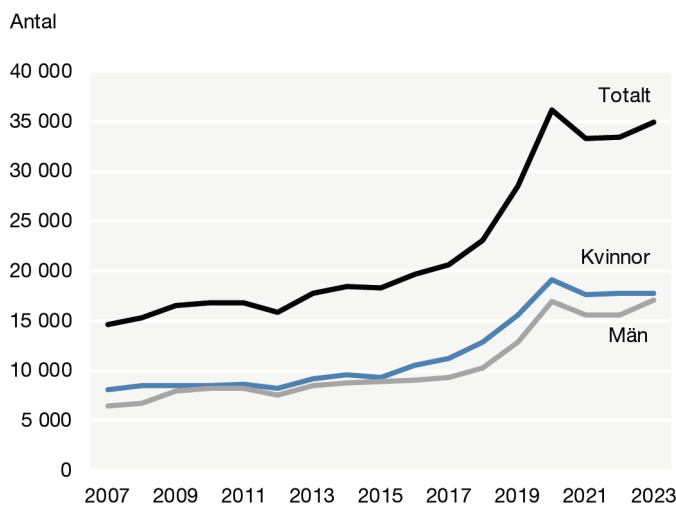
Hittills är det 34 900 antagna som påbörjat studier på de utbildningsomgångar inom yrkeshögskolans program som startade under 2023. Det förväntas tillkomma ungefär 300 som påbörjar studier under utbildningarnas gång, varav merparten under 2024.²³

Antagna som påbörjat studier har ökat mycket i samband med expansionen

Antalet antagna som påbörjat studier ökade svagt men i stort sett kontinuerligt under perioden 2007–2017, från 14 700 till 20 600. Under 2018 påbörjades en expansion inom yrkeshögskolans program och de senaste sex åren har antalet som påbörjat studier ökat med 69 procent. Under 2020 blev det en mycket stor ökning till 36 200, vilket är det högsta antalet hittills. Det året fanns det också extra beviljade utbildningsomgångar med anledning av pandemin.

Det var 17 800 kvinnor och 17 100 män som påbörjade studier under 2023.

Diagram 1.8. Antagna som påbörjat studier, 2007–2023

Källa: SCB.

22 Avser här antagna som påbörjat studier vid utbildningsomgångens start, exklusive de som hoppat in under utbildningsgången.

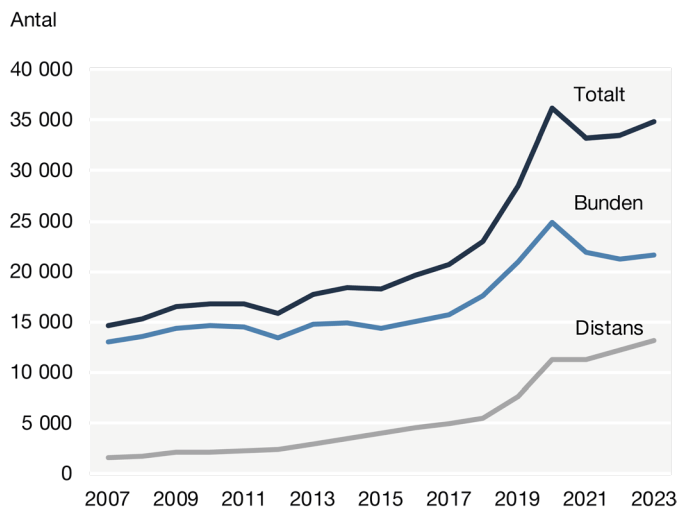
23 Avstämt 2024-01-31.

Stora ökningar för både utbildningar i bunden studieform och distans

Antalet antagna som påbörjat studier har ökat mycket mellan 2007 och 2023 för både bunden studieform och distansutbildningar. För bunden studieform har antalet ökat från 13 000 till 21 700 och för distansutbildningar har antalet ökat från 1 600 till 13 200.

I procent har distans ökat betydligt mer än bunden studieform. Det har medfört att andelen av de som påbörjat studier som funnits inom distansutbildningar har ökat från 11 procent till 38 procent mellan 2007 och 2023. Drygt hälften av ökningen för andelen distans har skett i samband med expansionen. Andelen distans skiljer sig mycket mellan utbildningsområdena.

Diagram 1.9. Antagna som påbörjat studier efter studieform, 2007–2023

Källa: SCB.

Jämn könsfördelning totalt sett

Totalt sett har könsfördelningen bland antagna som påbörjat studier varit jämn under hela perioden 2007–2023. Under 2023 var andelen kvinnor 51 procent och andelen män 49 procent. En jämn könsfördelning definieras som att andelen är minst 40 procent av bägge könen.²⁴

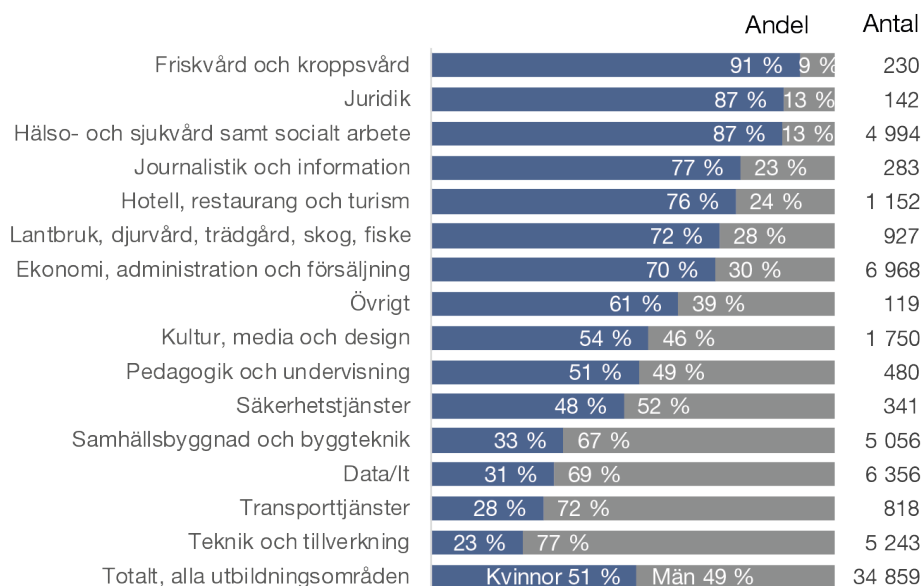
Ojämn könsfördelning inom de stora utbildningsområdena

Inom de fem stora utbildningsområdena var det en ojämn könsfördelning under 2023, vilket det också har varit över tid.²⁵ Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Ekonomi, administration och försäljning var andelen kvinnor högre än andelen män. Inom Teknik och tillverkning, Data/It samt Samhällsbyggnad och byggteknik var det en högre andel män än kvinnor. Områdena Samhällsbyggnad och byggteknik och Data/It har de senaste fem åren gått mot en mindre skev könsfördelning.

²⁴ Källa: www.jamstall.nu

²⁵ I avsnitt 1.5 Om statistiken visas indelningen i stora och övriga utbildningsområden.

Diagram 1.10. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön, 2023

Källa: SCB.

Ökad medianålder

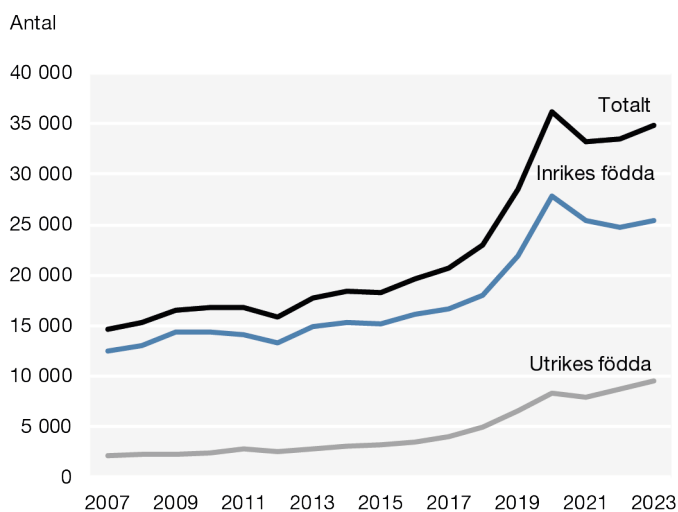
Medianåldern bland antagna som påbörjat studier ökade totalt sett från 25 till 30 år mellan 2007 och 2019 för att därefter vara oförändrad i tre år och sedan öka till 31 år 2023. Bland kvinnor har medianåldern ökat från 26 till 32 år mellan 2007 och 2023 och bland män från 24 till 29 år.

Andelen utrikes födda har ökat

Andelen utrikes födda bland antagna som påbörjat studier har ökat från 15 procent till 27 procent mellan 2007 och 2023. Mer än halva ökningen har skett under de senaste sex åren. Inom högskolan har det varit en liknande utveckling av andelen utrikes födda högskolenybjörjare som ökat från 11 procent läsåret 2013/2014 till 19 procent läsåret 2022/2023.²⁶

Andelen utrikes födda var högre bland män än bland kvinnor, 28 procent jämfört med 26 procent under 2023.

Diagram 1.11. Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda, 2007–2023

Källa: SCB.

26 Högskolenybjörjare under 65 år. Exklusive inresande studenter. Källa: UKÄ.

Utbildningsnivån skiljer sig mellan könen och mellan utrikes födda och inrikes födda

Över tid har det varit skillnader i högsta utbildningsnivå innan påbörjad yrkeshögskoleutbildning, både mellan kvinnor och män och mellan utrikes födda och inrikes födda. Av de kvinnor som påbörjade ett program inom yrkeshögskolan 2022 hade 16 procent en eftergymnasial utbildning på minst 3 år. Motsvarande andel för män var 11 procent. Av utrikes födda var det 24 procent som hade en eftergymnasial utbildning på minst 3 år innan de påbörjade ett program inom yrkeshögskolan. Bland inrikes födda var motsvarande andel 10 procent.²⁷

Första ordinarie året för YH-flex

YH-flex genomfördes som en försöksverksamhet 2020–2022 och 2023 blev det en permanent verksamhet. YH-flex är till för dem som redan har yrkeskunskaper som kan tillgodoräknas i ett program. De som påbörjar studier inom YH-flex kan få en individuellt anpassad kompletterande utbildning för att nå examen.²⁸ Under det första ordinarie året 2023 var det ungefär 450 antagna som påbörjade studier inom YH-flex, varav 280 kvinnor och 170 män.²⁹

1.1.5 Studerande

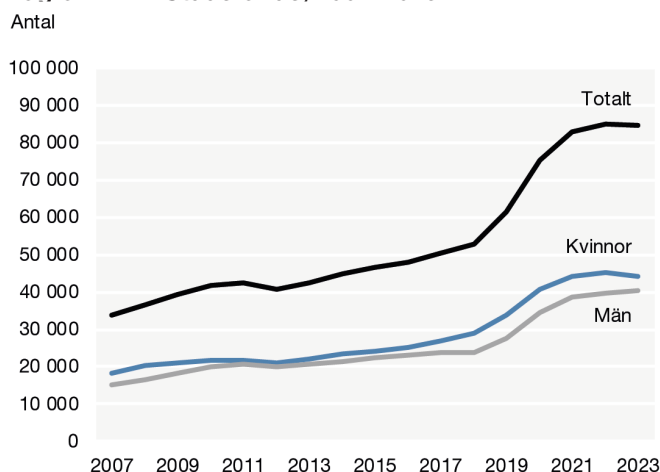
Detta avsnitt beskriver alla som varit studerande³⁰ på de utbildningsomgångar som pågått under ett år. Det görs inte någon skillnad på hur stor del av året som en individ ska ha varit i studier för att räknas som studerande.

Antalet studerande har ökat mycket över tid

Antalet studerande på pågående program har ökat mycket över tid och framför allt efter att expansionen inom yrkeshögskolan påbörjades 2018. Under perioden 2007–2023 har antalet studerande ökat från 33 700 till 84 500. Antalet studerande kvinnor har ökat med 25 800 och antalet studerande män med 24 900.

Könsfördelningen har totalt sett varit jämn under perioden 2007–2023. Den har varierat något mellan åren med 51–55 procent kvinnor och 45–49 procent män. Även om könsfördelningen totalt sett var jämn 2023 var det ojämn könsfördelning inom samtliga fem stora utbildningsområden. En jämn könsfördelning definieras som att andelen är minst 40 procent av bägge könen.³¹

Diagram 1.12. Studerande, 2007–2023

Källa: SCB med undantag för åren 2018–2020 som har källa MYH.

27 De senaste tillgängliga uppgifterna om högsta utbildningsnivå avser 2022. Notera att det saknas uppgift om utbildningsnivå för 2 procent av de utrikes födda. Andelen för utrikes födda kan därför vara något underskattad. Källa: SCB.

28 Se avsnitt 1.5 Om statistiken.

29 Statistik om YH-flex redovisas separat och enbart i detta avsnitt. Notera att YH-flex inte är medräknat i övrig statistik och att uppgifterna troligen är något överskattade i nuläget. Det beror på att det vid avstämningen 2024-04-10 saknades uppgift om vilka som gjort tidiga avhopp och därmed inte ska räknas med i statistiken.

30 För åren 2018 och framåt visas faktiska studerande och för åren 2007–2017 visas aktiva studerande, se definitioner och förklaringar i avsnitt 1.5 Om statistiken.

31 Källa: www.jamstall.nu.

Merparten av de studerande fanns inom de fem stora utbildningsområdena

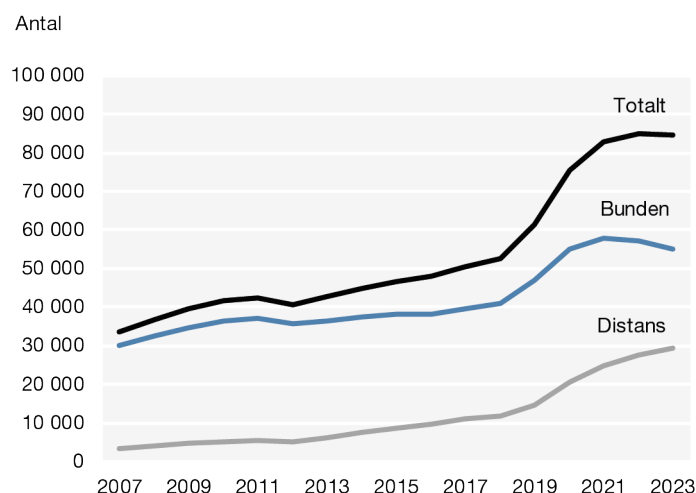
Under 2023 fanns sammanlagt fyra av fem studerande inom något av de fem stora utbildningsområdena³², vilket också har gällt över lång tid. Efter att expansionen inleddes 2018 har samtliga stora områden ökat mycket i volym men framför allt Data/IT som 2023 hade 18 procent av de studerande att jämföra med 11 procent fem år tidigare. Det har främst varit en förskjutning i andel från Ekonomi, administration och försäljning som har haft en minskad andel från 26 procent till 21 procent.

Fler studerade på utbildningar i bunden form än på distansutbildningar

Det har över tid varit fler studerande på utbildningar i bunden form än på distansutbildningar. Antalet studerande har ökat inom båda studieformerna mellan 2007 och 2023, från 30 200 till 55 200 inom bundna utbildningar och från 3 500 till 29 300 inom distansutbildningar.

Ökningen av antalet studerande mellan 2007 och 2023 var 25 000 för bundna utbildningar och 25 800 för distansutbildningar. Den procentuella ökningen var däremot betydligt större för distansutbildningar, vilket innebär att andelen av de studerande som finns på dessa utbildningar har ökat mycket. Andelen har ökat från 10 procent 2007 till 35 procent 2023, varav hälften av ökningen i andel har skett under de senaste fem åren.

Diagram 1.13. Studerande efter studieform, 2007–2023

Källa: SCB med undantag för åren 2018–2020 som har källa MYH.

1.1.6 Examinerade

Ökat antal examinerade

Antalet examinerade ökade mellan 2021 och 2022 från 19 900 till 23 800, vilket innebar en ökning med 19 procent³³. Det var en större ökning än mellan 2020 och 2021 då den var 15 procent. Av de examinerade 2022 var det 13 600 kvinnor och 10 200 män. Mellan 2021 och 2022 ökade både antalet examinerade kvinnor och män.

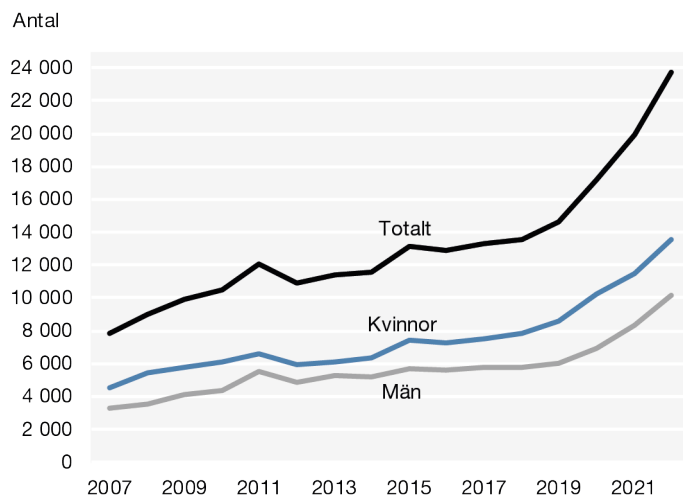
Ökningen av antalet examinerade under 2022 var en fortsättning på den ökande trend som pågått sedan 2007.

³² Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och Tillverkning. I avsnitt 1.5 Om statistiken visas indelningen i stora och övriga utbildningsområden.

³³ Antal examinerade vid avstämning hösten 2023.

Det finns en viss eftersläpning i statistiken då det tillkommer examinerade på grund av att studerande gör sena kompletteringar till examen. På grund av eftersläpningen är 2022 det senaste året som redovisas. Antalet examinerade förväntas därför öka något. Preliminärt förväntas det slutgiltiga antalet examinerade för 2022 bli 24 000. Motsvarande antal för 2023 förväntas bli mellan 22 400 och 22 600.

Diagram 1.14. Examinerade, 2007–2022

Källa: SCB.

Antalet examinerade påverkas dels av volymförändringar, det vill säga hur många som studerat på de utbildningar som avslutas under ett visst år, dels av hur stor andel som slutför sin utbildning och tar examen. Med andra ord kan antalet examinerade öka på grund av bättre prestationer även om antalet studerande varit oförändrat.

Efter 2016 har examensgraden varit minskande, med undantag för en viss ökning mellan 2019 och 2020 (se avsnitt 1.1.7). Därmed har ökningen av antalet examinerade under perioden 2017–2022 nästan enbart berott på en ökning av antalet studerande³⁴.

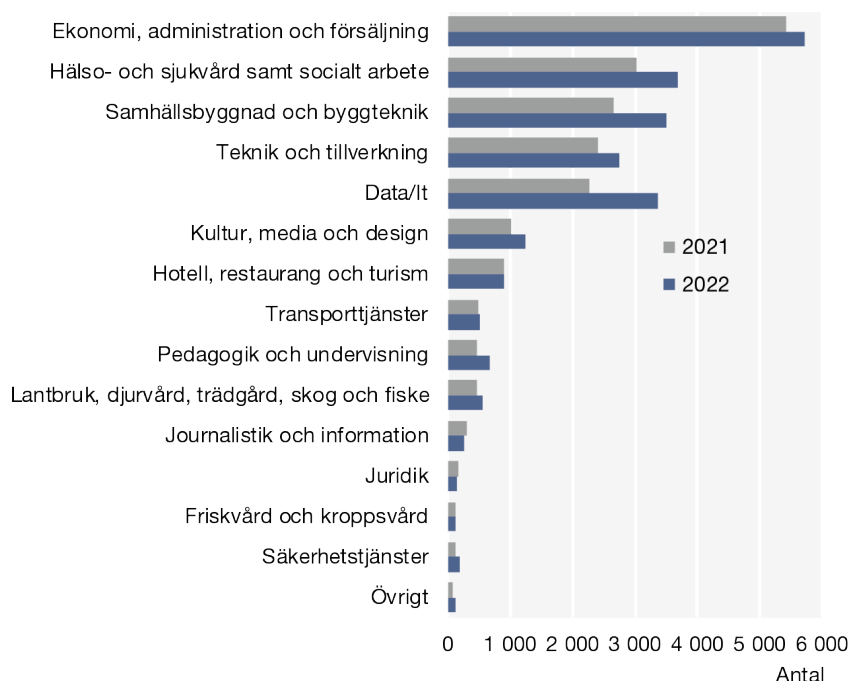
Merparten av de examinerade fanns inom de fem stora utbildningsområdena

Av dem som examinerades 2022 hade 80 procent gått en utbildning inom något av de fem stora utbildningsområdena. Detta var i likhet med de fem föregående åren då motsvarande andel varierat mellan 75 och 79 procent.

Totalt sett var det 3 900 fler examinerade 2022 än 2021. Antalet examinerade ökade inom samtliga stora utbildningsområden, där den största ökningen var inom Data/It.

³⁴ Under 2018 påbörjades en expansion av antal platser inom yrkeshögskolan. Detta har bidragit till ett ökat antal antagna som bedrivit studier inom YH.

Diagram 1.15. Examinerade efter utbildningsområde, 2021–2022

Källa: SCB.

1.1.7 Examensgrad

Minskning av den totala examensgraden de senaste åren

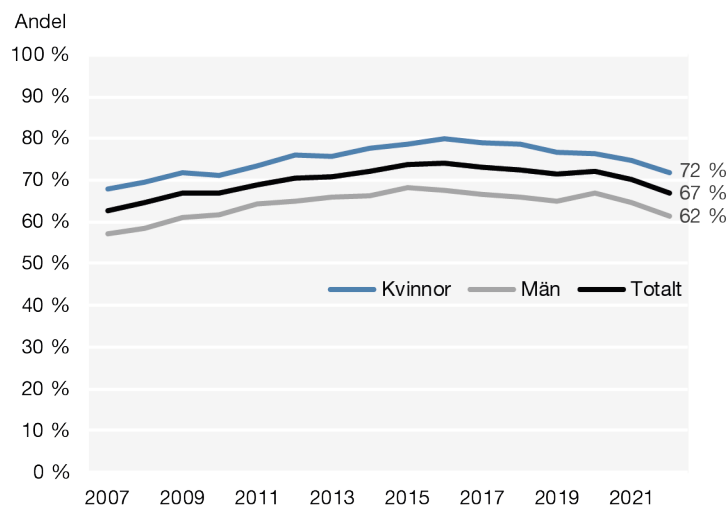
Examensgraden minskade från 70 till 67 procent mellan 2021 och 2022. Den minskade för båda könen. För kvinnor minskade examensgraden från 75 till 72 procent och för män från 65 till 62 procent.³⁵ Under hela tidsperioden 2007–2022 har examensgraden varit högre för kvinnor än för män och högre för inrikes födda jämfört med utrikes födda.

Examensgraden förväntas öka i efterhand med några tiondelar för 2022 och marginellt för 2021. Det beror på att det tillkommer examinerade i efterhand på grund av sena kompletteringar. När alla kompletteringar kommit in beräknas examensgraden, avrundat till heltal, bli 70 procent för 2021 och 68 procent för 2022. På grund av eftersläpningen är 2022 det senaste året som redovisas. Preliminärt förväntas examensgraden för 2023 bli mellan 68 och 69 procent. Examensgraden förväntas bli något högre 2023 än 2022.

Fram till och med 2016 har de årsvisa förändringarna av den totala examensgraden varit antingen oförändrade eller ökande i jämförelse med det föregående året. Därefter har examensgraden varit minskade med undantag för 2020 då det var en viss ökning jämfört med 2019.

³⁵ Examensgrad vid avstämning under hösten 2023. Notera att avsnittet redovisar avrundade värden för examensgraden. Den totala examensgraden var, med en decimal, 70,1 procent 2021 och 67,0 procent 2022.

Diagram 1.16. Examensgrad, 2007–2022

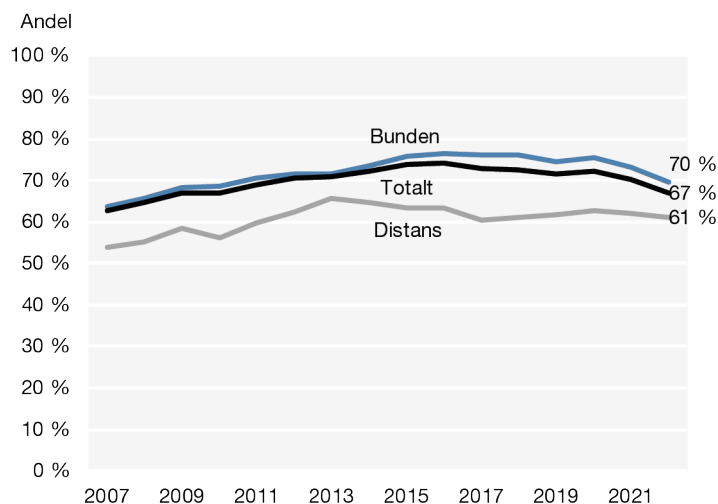

Källa: SCB.

Högre examensgrad för utbildningar i bunden form än för distansutbildningar

Under hela perioden 2007–2022 har examensgraden varit högre för utbildningar som bedrivits i bunden form. Under 2022 var examensgraden 70 procent för utbildningar i bunden form och 61 procent för distansutbildningar. Motsvarande andelar 2021 var 73 respektive 62 procent.

Diagram 1.17. Examensgrad efter studieform, 2007–2022

Källa: SCB.

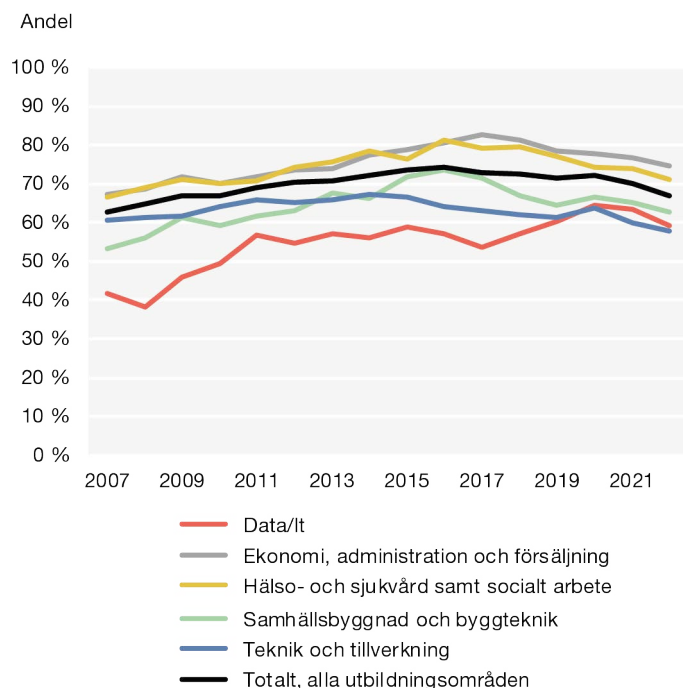
Inom alla stora utbildningsområden var examensgraden högre för utbildningar som bedrevs i bunden form jämfört med distansutbildningar. Skillnaden var störst inom Data/It samt Teknik och tillverkning med 14 respektive 13 procentenheter. Inom de tre övriga stora områdena var skillnaden 8–9 procentenheter.

Variation i examensgrad mellan utbildningsområdena

Examensgraden varierar mellan utbildningsområdena och har gjort så över tid. Bland samtliga utbildningsområden hade Kultur, media och design högst examensgrad 2022 (81 procent). Området har även haft högst examensgrad under de tre föregående åren.

Under hela perioden 2007–2022 har examensgraden bland de stora utbildningsområdena varit högst för Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Bland de stora utbildningsområdena var examensgraden fram till 2020 lägst inom Data/It. Från och med 2020 har examensgraden istället varit lägst inom Teknik och tillverkning.

Diagram 1.18. Examensgrad för stora utbildningsområden, 2007–2022

Källa: SCB.

Examensgraden inom utbildningsområdena förändras ofta mellan två enskilda år. Det är därför viktigt att inte dra för stora slutsatser av förändringar mellan två enskilda år utan i stället se på utvecklingen över tid.

Bland de fem stora utbildningsområdena utmärker sig ändå Data/It som hade den största minskningen av examensgraden mellan 2021 och 2022 med en minskning på 4 procentenheter. Inom resterande fyra stora områden var det mindre förändringar mellan 2021 och 2022 – här minskade examensgraden med cirka 2 till 3 procentenheter inom respektive område. Examensgraden minskade därmed inom samtliga stora utbildningsområden mellan 2021 och 2022.

Examensgraden minskade även inom merparten av övriga utbildningsområden mellan 2021 och 2022. De största minskningarna var inom Juridik, Pedagogik och undervisning samt Hotell, restaurang och turism. Inom dessa tre områden minskade examensgraden med cirka 4 till 7 procentenheter. Det bör noteras att examensgraden för de mindre utbildningsområdena kan variera mer mellan enskilda år än för de stora områdena. Detta eftersom varje enskild studerandes påverkan på examensgraden blir större ju mindre området är. Det ska även noteras att de mindre områdena har en mindre påverkan på den totala examensgraden än de stora utbildningsområdena då dessa områden omfattar en mindre andel av det totala antalet studerande.

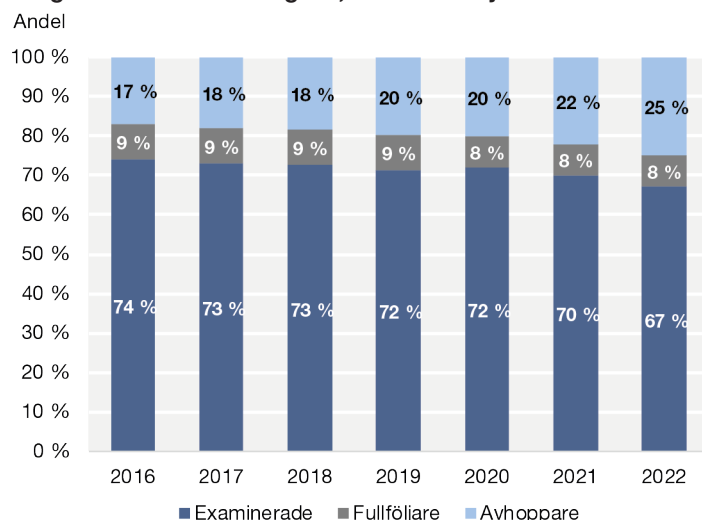
Andelen som gör avhopp från studier ökade

De som inte har tagit examen kan delas in i två grupper: fullföljare och avhoppare. Fullföljare avser studerande som inte har tagit examen men varit med till utbildningens slut³⁶. Avhoppare avser de som avslutade utbildningen innan utbildningens slut.

³⁶ För fullständiga definitioner av examinerade, fullföljare och avhoppare, se avsnitt 1.5 Om statistiken.

Av de som bedrivit studier med slutår 2022 var det 67 procent examinerade, 8 procent fullföljare och 25 procent avhoppare³⁷. Jämfört med 2021 ökade andelen avhoppare 2022 medan andelen fullföljare var densamma båda åren. Under hela perioden 2016–2022 har andelen avhoppare varit högre än andelen fullföljare.

Diagram 1.19. Examensgrad, andel fullföljare och andel avhoppare 2016–2022

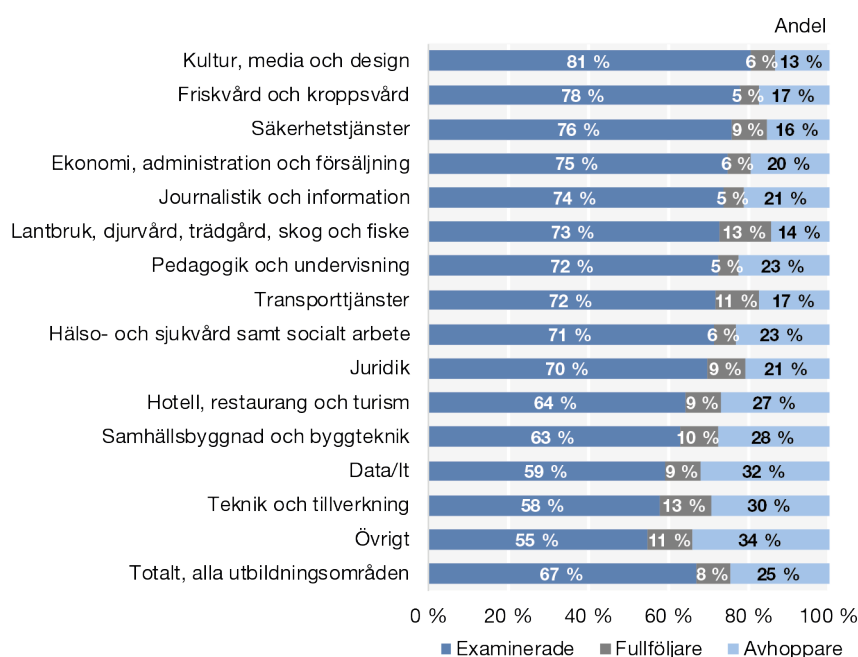
Källa: SCB.

Högre andel avhoppare än fullföljare inom samtliga utbildningsområden

Inom samtliga utbildningsområden var andelen avhoppare högre än andelen fullföljare 2022. Inom de fem stora utbildningsområdena varierade andelen avhoppare mellan 20 och 32 procent – lägst inom Ekonomi, administration och försäljning och högst inom Data/It. Dessa två områden hade även lägst respektive högst andel avhoppare de två föregående åren.

Andelen fullföljare i de stora områdena varierade mellan 6 och 13 procent 2022. Högst andel hade Teknik och tillverkning. Lägst andel fullföljare hade Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete fullföljare (6 procent inom båda områdena).

Diagram 1.20. Andel examinerade, fullföljare och avhoppare efter utbildningsområde 2022

Källa: SCB.

³⁷ Andelen examinerade förväntas öka i efterhand med några tiondelar för 2022. Det beror på att det tillkommer examinerade i efterhand på grund av sena kompletteringar. De flyttas då från fullföljare till examinerade.

Vad samvarierar med den totala examensgradens utveckling?

Flera faktorer har samvarierat med den totala examensgradens utveckling. I en rapport från Statistikmyndigheten SCB undersöktes sambandet mellan sannolikheten att en studerande tar examen från ett program inom yrkeshögskolan med ett antal faktorer.³⁸ I rapporten redovisas att sannolikheten att ta examen var högre bland de studerande som hade bra gymnasiebetyg, som var på utbildningar med många behöriga sökande per plats samt för dem som hade arbetat innan studierna inom yrkeshögskolan.

Utvecklingen av den totala examensgraden påverkas även av förändringar i utbildningsutbudet samt fördelningen av utbildningar som bedrivs i bunden form eller som distansutbildningar. Fler beviljade platser till stora områden och inriktningar med stabilt hög examensgrad har haft positiv inverkan på den totala examensgraden och tvärtom.

1.1.8 Sysselsättning året efter examen

De utbildningar som myndigheten beviljar ska svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft. Det är därför viktigt att följa upp hur det går för de examinerade efter avslutad utbildning.

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på olika sätt. Sysselsättningen bland examinerade från program inom yrkeshögskolan följs årligen via en enkät till de examinerade. Det huvudsakliga syftet med undersökningen är att belysa hur stor andel som har ett arbete och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.

Här redovisas övergripande resultat från 2023 års undersökning³⁹. Resultaten avser yrkeshögskolan totalt. Mer utförlig redovisning som bland annat inkluderar resultat för utbildningsområden finns i separat rapport.⁴⁰ Resultat från undersökningen finns även i Statistikmyndigheten SCB:s statistikdatabas.⁴¹

Majoriteten har arbete året efter examen

Av de som examinerades från en yrkeshögskoleutbildning under 2022 var 89 procent i arbete 2023. Det var i nivå med de tre föregående åren (2020–2022) men lägre än 2016–2019 då över 90 procent var i arbete.

Andelen examinerade som hade ett arbete före utbildningen var 74 procent, vilket var i nivå med det föregående året. Det kan finnas flera anledningar till att personer väljer att påbörja en utbildning trots att man redan har arbete, till exempel att man vill byta arbete eller vidareutveckla sig inom sitt område. I undersökningen som omfattade dem som examinerades 2021 ställdes en fråga om skälen till att de valde att påbörja utbildningen. Det vanligaste skälet var just att byta yrke medan det näst vanligaste skälet var att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden även fast de redan hade ett arbete.^{42 43}

38 SCB, "Examensgraden inom yrkeshögskolan 2016–2020", Temarapport 2022:2.

39 Enkäten skickas till alla som året innan examinerades från en yrkeshögskoleutbildning. Undersökningen 2023 avsåg examinerade 2022 och hade en svarsfrekvens på 40 procent. De resultat som redovisas från undersökningen är uppräknade till att motsvara alla examinerade och inte enbart de svarande. Eftersom det finns ett bortfall är det en viss osäkerhet i statistiken. De redovisade procenttalen är därför skattningar som redovisas med ett 95-procentigt konfidensintervall. Detta intervall framgår av diagrammen där, till exempel 90 ± 2 betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet, ligger mellan 88 och 92 procent.

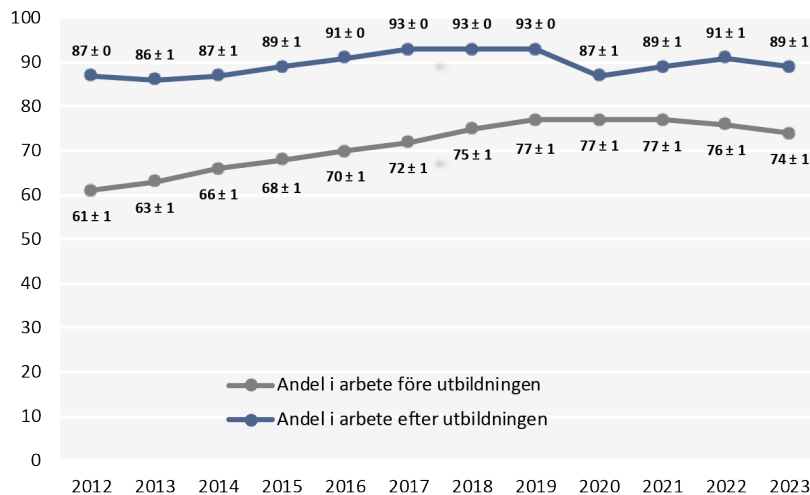
40 "Sysselsättning efter yrkeshögskolan – examinerade 2022", Myndigheten för yrkeshögskolan, 2023.

41 www.scb.se/UF0512

42 SCB, "Varför studera på ett yrkeshögskoleprogram? Examinerade från yrkeshögskolan 2021", Temarapport 2023:10, 2023.

43 Frågan om skäl till att studera inom yrkeshögskolan var en tillägsfråga i undersökningen 2022 och ingick inte i undersökningen 2023.

Diagram 1.21. Examinerade i arbete före och efter utbildningen, 2012–2023

Källa: MYH och SCB.

Över hälften har jobb där de gjort LIA

Lärande i arbete (LIA) är en viktig del av arbetslivets medverkan inom yrkeshögskoleutbildningarna. Under LIA-perioderna ska den studerande, under handledning på en arbetsplats, tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa sina kunskaper i en verklig arbetsmiljö.

Många får arbete på de arbetsplatser där de gjort LIA. Drygt hälften (54 procent) av de examinerade med arbete året efter examen hade genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare. Det fanns inga skillnader i denna andel mellan kvinnor och män. Sedan 2012 har andelen som genomfört LIA hos nuvarande arbetsgivare varierat mellan 47 och 54 procent och andelen i årets undersökning var i nivå med de närmast föregående åren.

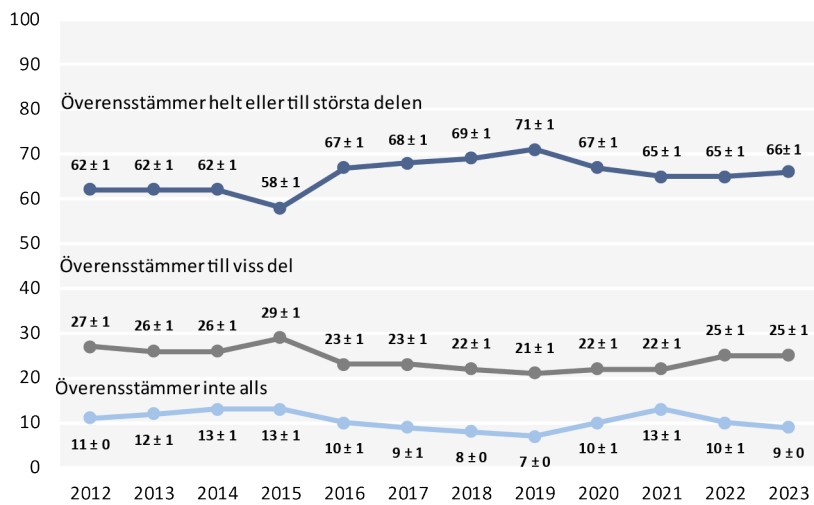
Oförändrad överensstämmelse mellan arbete och utbildning

Av dem som hade arbete året efter examen uppgav 66 procent att arbetet helt eller till största delen överensstämde med utbildningen. Det var i nivå med de närmast föregående åren, men lägre än 2019 då andelen nådde sin hittills högsta nivå (71 procent).

Förutom de examinerade vars arbete överensstämde helt eller till största delen med utbildningen var det ytterligare 25 procent vars arbete överensstämde till viss del med utbildningen. Restande 9 procent hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen. Andelen med arbete som inte alls överensstämmer med utbildningen har sedan 2011 varierat mellan 7 och 13 procent. Andelen ökade 2021 (under coronapandemin) men har därefter minskat.

Bland dem som uppgav att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen var den främsta orsaken att det var svårt att överhuvudtaget få ett arbete. Även tidigare år har detta uppgetts vara en av de främsta orsakerna.

Diagram 1.22. Arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2012–2023

Notera: Överensstämmelsen redovisas i andel av de som hade ett arbete. Källa: MYH och SCB.

Det var 15 procent av de med arbete året efter examen som hade samma arbetsgivare som före utbildningen. Resultatet från undersökningen visar att överensstämmelsen mellan arbete och utbildning var lägre för denna grupp. Bland de som hade samma arbetsgivare som före utbildningen var det 43 procent som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen att jämföra med 70 procent bland de som hade annan arbetsgivare än före utbildningen.

Majoriteten var nöjda med utbildningen

De allra flesta (88 procent) uppgav att de var nöjda med sin utbildning som helhet. Andelen var i nivå med de närmast föregående åren men något lägre än 2017–2019 då 91 procent var nöjda med sin utbildning. Kvinnorna var i högre utsträckning än männen nöjda med utbildningen (90 procent jämfört med 85 procent).

Det är stora skillnader i nöjdheten beroende på om den examinerade har ett arbete och om arbetet överensstämmer med utbildningen eller inte. Bland dem som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största del med utbildningen var 96 procent nöjda. Motsvarande andel bland dem som inte hade ett arbete var 62 procent.

Högre andel i arbete bland examinerade än bland de som fullföljt utbildningen utan examen

Det finns fler sätt att mäta inträdet på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning. I en rapport från 2022 presenterade Statistikmyndigheten SCB en registerbaserad uppföljning av andel i arbete vid olika tidpunkter efter avslutad utbildning. Uppföljningen avsåg förutom examinerade även de som var med till utbildningens slut men som inte tog examen – så kallade fullföljare.⁴⁴

Resultaten visade stora skillnader i andel i arbete mellan examinerade och fullföljare. För samtliga år och mätidpunkter var andelen i arbete omkring 20 procentenheter högre bland de examinerade än bland fullföljarna.

44 "Inträde på arbetsmarknaden efter avslutad YH-utbildning – examinerade och fullföljare 2019–2021", Statistikmyndigheten SCB, 2022.

1.2 Kurser inom yrkeshögskolan

Kurser inom yrkeshögskolan ska tillgodose kompetensbehov för omställning på arbetsmarknaden, men också svara mot behov av kunskap inom nya områden. Kurserna kan inte ge examen utan består av enstaka kurser eller sammanhållna kurspaket med en sammanlagd omfattning på mindre än 100 YH-poäng.

Kurserna ska vara flexibla när det gäller studieform och studietakt för att redan yrkesverksamma ska kunna ta del av dem. I kurserna förekommer också andra förkunskapskrav för de studerande än i de längre programmen inom yrkeshögskolan. Bland annat är det möjligt att ställa krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet eller andra kunskaper än dem som ges inom ramen för gymnasieskolans nationella program.

Kurser inom yrkeshögskolan infördes genom ett uppdrag från regeringen.⁴⁵ Syftet med att inrätta kurser och kurspaket var att ytterligare utveckla yrkeshögskolans flexibilitet och utbildningsformens möjlighet att svara mot behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet. De första kurserna inom yrkeshögskolan startade under 2020.

1.2.1 Kurser

Under 2023 pågick 402 kurser, vilket var fler än tidigare år då det pågick mellan 164 och 222 kurser.⁴⁶ I likhet med programmen inom yrkeshögskolan var merparten av de pågående kurserna inom någon av de fem stora utbildningsområdena. Liksom de två föregående åren var Ekonomi, administration och försäljning det utbildningsområde som hade flest kurser. Under 2023 pågick 27 procent av samtliga kurser inom detta område.

1.2.2. Sökande till kurser

Statistikmyndigheten SCB samlar årligen in uppgifter om sökande till både program och kurser inom yrkeshögskolan. I det här avsnittet beskrivs ansökningar, sökande, behöriga sökande samt antagna som påbörjat studier vid start för kurser. Ansökningar avser antalet ansökningar om att få studera på kurser inom yrkeshögskolan. Samma individ kan göra flera ansökningar. Sökande och behöriga sökande avser däremot antal unika individer som har sökt, respektive sökt och varit behörig till, minst en kurs inom yrkeshögskolan.

Totalt inkom 39 000 ansökningar till de kurser som hade start 2023. Ansökningarna kom från cirka 24 400 sökande (unika individer). Av dessa var cirka 17 600 behöriga till minst en sökt kurs. Då antalet ansökningar var högre än antalet sökande innebär det att en del sökte till flera kurser.

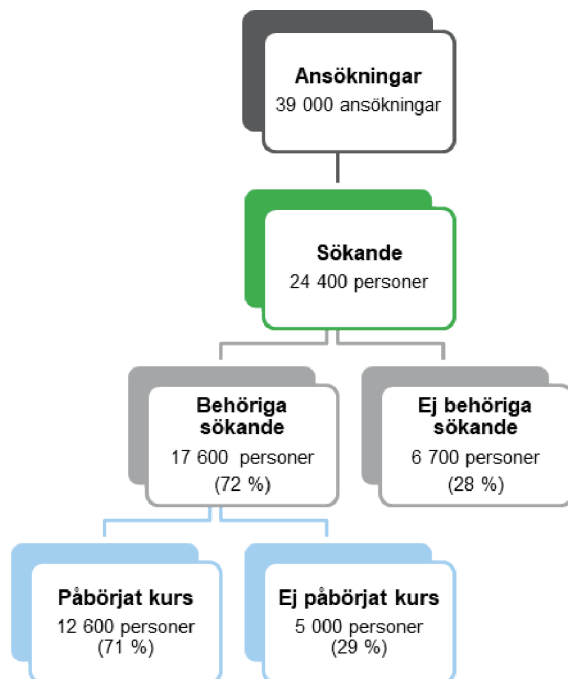
Jämfört med 2022 var antalet ansökningar, sökande och behöriga sökande högre under 2023. Antalet ansökningar ökade med 70 procent, antalet sökande med 56 procent och antalet behöriga sökande med 70 procent. En bidragande orsak till de kraftiga ökningarna är att antalet utbildningsplatser ökade mycket under 2023.

Andelen av de sökande som var behöriga till minst en sökt kurs var 72 procent, vilket var högre än under 2022 (66 procent). Av de behöriga sökande påbörjade 71 procent studier vid kursens start, vilket var en högre andel än 2020 och 2021 då motsvarande andel var 66 procent.

⁴⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan, U2019/04228/GV, 2019 12 11.

⁴⁶ Antal kurser beräknas som unika utbildningsnummer med minst en pågående utbildningsomgång under året. Varje kurs har en eller flera utbildningsomgångar.

Figur 2. Ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, kurser inom yrkeshögskolan, 2023

Notera: Alla uppgifter avser unika individer förutom ansökningar. Studerande som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Fler kvinnor än män bland de sökande

Kvinnor utgjorde merparten (66 procent) av dem som sökte till kurser inom yrkeshögskolan med start under 2023. Kvinnor utgjorde även merparten av de behöriga sökande (67 procent). Även under 2021 och 2022 var det en högre andel kvinnor än män bland sökande och behöriga sökande.

I likhet med de två föregående åren sökte kvinnor i större utsträckning kurser inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete medan männen i större utsträckning sökte kurser inom Data/It, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning.

Vanligt att söka kurs för att förbättra sina chanser på arbetsmarknaden

Tidigare enkätundersökning bland studerande på kurser visade att den vanligaste anledningen till att söka en kurs inom yrkeshögskolan var att förbättra chanserna på arbetsmarknaden. Den näst vanligaste anledningen var att kompetensen behövdes i nuvarande arbetsuppgifter eller yrke.⁴⁷

1.2.3 Antagna som påbörjat studier

Under 2023 var det 15 400 antagna (ej unika personer)⁴⁸ som påbörjade studier inom kurser, vilket var en ökning med 80 procent jämfört med 2022. Av dessa var 64 procent kvinnor och 36 procent män.

47 Rapport: "Studerandes upplevelser av kurser inom yrkeshögskolan – resultat från enkätundersökning 2021", MYH, 2022.

48 Personer som påbörjat studier inom flera kurser under en avsedd period räknas en gång för varje kurs. Antalet unika personer som påbörjat studier är därför färre än antal antagna som påbörjat studier.

Merparten (84 procent) av de antagna som påbörjat kurser under 2023 gjorde det inom något av de fem stora utbildningsområdena.⁴⁹ Ungefär en tredjedel (29 procent) påbörjade kurser inom Ekonomi, administration och försäljning, vilket var det område som hade flest studerande under 2023.

Könsfördelningen var ojämn inom nästan alla utbildningsområden. Bland de fem stora utbildningsområdena var andelen kvinnor högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (92 procent) och Ekonomi, administration och försäljning (77 procent). På motsvarande vis var andelen män högre inom Samhällsbyggnad och byggt teknik (67 procent), Teknik och tillverkning (67 procent) och Data/It (54 procent).

Diagram 1.23. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön, 2023

Källa: SCB.

En av sex studerade på flera kurser

Av de personer som påbörjade kurser inom yrkeshögskolan under 2023 påbörjade 16 procent fler än en kurs under året. Resterade andel (84 procent) påbörjade enbart en kurs under 2023.⁵⁰ Andelen personer som påbörjade flera kurser var något högre än 2022 då 12 procent påbörjade flera kurser under året.

Hälften var 40 år eller äldre vid kursens start

Av de antagna som påbörjade kurser inom yrkeshögskolan 2023 var hälften 40 år eller äldre. Motsvarande andel för program inom yrkeshögskolan var 22 procent 2023. De som påbörjade kurser var över lag äldre än dem som påbörjade studier inom program. Detta är troligen ett resultat av att kurser inom yrkeshögskolan avser vidareutbildning för redan yrkesverksamma.

Sju av tio studerande var inrikes födda

Av dem som påbörjade kurser under 2023 var 74 procent inrikes födda och 26 procent utrikes födda. Andelarna var desamma 2022 och 2021.

Bland de fem stora utbildningsområdena varierade andelen utrikes födda mellan 22 och 37 procent, lägst inom Ekonomi, administration och försäljning och högst inom Data/It.

49 Fem stora utbildningsområden: Data/It, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning.

50 Baseras på verksamhetsuppgifter från MYH, avstämt 2023-03-28.

Nästan alla studerade på distans

Av de antagna som påbörjade kurser 2023 gjorde nästan alla (99 procent) det på distans, 1 procent påbörjade kurser i bunden studieform. Under 2022 påbörjade 98 procent kurser på distans medan 2 procent påbörjade kurser i bunden form.

För program inom yrkeshögskolan var andelen antagna som påbörjade distansutbildningar betydligt lägre (38 procent 2023). Det var därmed betydligt vanligare att kurser bedrevs som distansutbildningar.

Inom samtliga utbildningsområden är det en högre andel som påbörjade kurser på distans än i bunden form 2023. Bland de fem stora utbildningsområdena hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst andel studerande på kurser i bunden form (4 procent). Inom Data/It, Teknik och tillverkning och Samhällsbyggnad och byggteknik varierade motsvarande andel mellan 1 och 2 procent. Inom Ekonomi, administration och försäljning var samtliga studerande på kurser som bedrevs på distans 2023.

Merparten gick kurser på deltid

Av de antagna som påbörjat kurser inom yrkeshögskolan under 2023 gick 80 procent kurser på deltid medan 20 procent gick kurser på heltid. Jämfört med 2022 har andelen som gick kurser på heltid ökat. Under 2022 gick 89 procent sina kurser på deltid medan 11 procent gick kurser på heltid.

Andelen som gick kurser på deltid varierade mellan de fem stora utbildningsområdena. Den högsta andelen fanns inom Ekonomi, administration och försäljning med 91 procent. Näst högst andel fanns inom Samhällsbyggnad och byggteknik med 78 procent. Lägst andel som gick kurs på deltid fanns inom Teknik och tillverkning (44 procent 2023).

1.2.4 Godkänt i kursens samtliga delar

Merparten hade godkänt i samtliga delar av kursen

Kurser inom yrkeshögskolan ger inte examen. De studerande får betyg i de enskilda delarna som ingår i utbildningen. I det här avsnittet beskrivs hur stor andel av de antagna som bedrivit studier som hade avslutat kursen med godkänt resultat i samtliga delar som ingick.⁵¹

Av de som studerat på kurser som avslutades under 2023 hade 55 procent godkänt inom samtliga delar. Detta var lika stor andel som 2022. Det ska dock noteras att andelen med godkänt i samtliga delar kan öka till följd av att utbildningsanordnare rapporterar in betyg efter kursens slut. Detta har troligen en större påverkan på resultatet för 2023 än för 2022.⁵² Andelen var högre för kvinnor än män, 58 respektive 49 procent 2023. För både kvinnor och män var andelen oförändrad jämfört med 2022.

Bland de fem stora utbildningsområdena varierade andelen med godkänt i samtliga delar mellan 45 och 70 procent 2023, lägst inom Samhällsbyggnad och byggteknik och högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Under 2022 var andelen lägst inom Data/IT och i likhet med 2023 högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

51 Resultaten i det här avsnittet baseras på MYH:s verksamhetsuppgifter, avstämt 2023-03-28. Vid beräkningen kategoriserades betyget "Godkänt" och "Väl godkänt" som "Godkänt". Betygen "Icke godkänt" och avsaknad av betyg kategoriserades som "Ej godkänt".

52 Utbildningsanordnarna har möjlighet att ge betyg under utbildningens hela beslutsgiltighetsperiod. Detta kan resultera i en viss eftersläpning av uppgifterna om de studerandes betyg, vilket i sin tur kan leda till en underskattning av andelen som avslutar utbildningen med godkänt i samtliga delar. För åren 2020 till 2022 har eftersläpningen resulterat i en ökning med 0 till 2 procentenheter.

Tabell 1.2. Andel av antagna som bedrivit studier som fått godkänt i samtliga delar, 2022–2023

Andel med godkänt i kursens samtliga delar		
Kön	2022	2023
Män	49 %	49 %
Kvinnor	58 %	58 %
Utbildningsområde (fem stora)	2022	2023
Data/It	42 %	52 %
Ekonomi, administration och försäljning	57 %	53 %
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	64 %	70 %
Samhällsbyggnad och byggteknik	57 %	45 %
Teknik och tillverkning	52 %	57 %
Totalt	55 %	55 %

Notera: Verksamhetsuppgifter från MYH, avstämt 2024-03-14. Vid beräningen kategoriserades betyget "Godkänt" och "Väl godkänt" som "Godkänt". Betygen "Icke godkänt" och avsaknad av betyg kategoriserades som "Ej godkänt". Källa: MYH.

1.3 Behörighetsgivande förutbildning

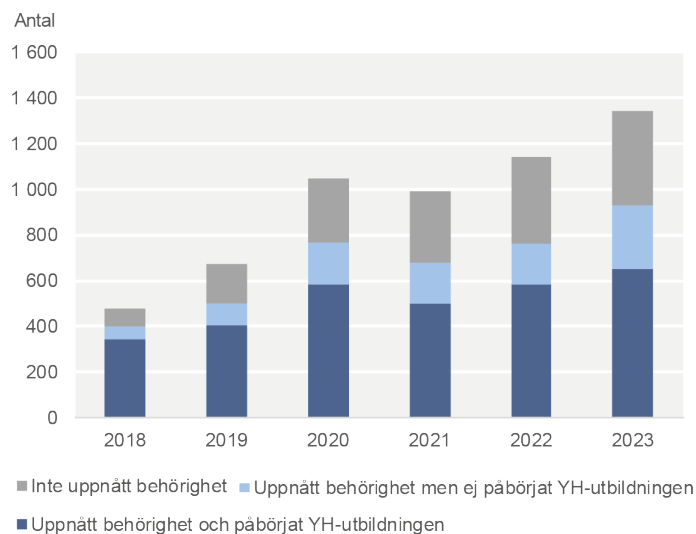
Utbildningsanordnare kan beviljas att anordna en behörighetsgivande förutbildning (BFU) om det finns eller kan antas finnas brist på behöriga sökande till en yrkeshögskoleutbildning. Syftet med behörighetsgivande förutbildning är att ge möjlighet för fler att få behörighet till en specifik yrkeshögskoleutbildning och därigenom bredda rekryteringen till yrkeshögskolans utbildningar. Förutbildningen kopplas till en specifik utbildningsomgång där de som godkänns på förutbildningen har platsgaranti.

Behörighetsgivande förutbildning gavs inom åtta utbildningsområden 2023. Merparten av de behörighetsgivande förutbildningarna gavs inom Teknik och tillverkning samt Data/It, vilket var i likhet med de närmast föregående åren.⁵³

Det var totalt 1 344 studerande på behörighetsgivande förutbildning till de utbildningsomgångar som startade 2023. Det var det högsta antalet sedan behörighetsgivande förutbildning infördes 2017. Antalet studerande på behörighetsgivande förutbildning har ökat årligen med undantag för 2021.

53 Behörighetsgivande förutbildning är inte medräknad i övrig statistik om YH som presenteras i den här rapporten utan beskrivs enbart i detta avsnitt. Se även statistiktabeller på myh.se/statistik.

Diagram 1.24. Studerande på behörighetsgivande förutbildning, 2018–2023

Notera: På grund av få studerande på behörighetsgivande förutbildning 2017 redovisas inte detta år i diagrammet.
Källa: MYH.

Av de studerande på behörighetsgivande förutbildning 2023 var 47 procent kvinnor och 53 procent män. Andelen kvinnor var högre än under perioden 2020–2022 då mellan 41 och 43 procent var kvinnor. Den ökade andelen kvinnor mellan 2022 och 2023 kan delvis förklaras av en minskad andel studerande inom det mansdominerade utbildningsområdet Teknik och tillverkning.

Det var 69 procent av de studerande på behörighetsgivande förutbildning 2023 som uppnådde behörighet till yrkeshögskoleutbildningen. Detta var ungefär i nivå med de två föregående åren. Andelen som uppnått behörighet har emellertid minskat i ett längre perspektiv och var 84 procent 2018.

Knappt hälften (49 procent) av de studerande på behörighetsgivande förutbildning 2023 både uppnådde behörighet och påbörjade den utbildning som förutbildningen gett platsgaranti till. År 2018 var motsvarande andel 73 procent men har därefter minskat för att under de senaste åren vara omkring 50 procent.

Tabell 1.3. Andel av de studerande på behörighetsgivande förutbildning som uppnått behörighet och påbörjat studier på yrkeshögskoleutbildningen, 2018–2023

År	Andel som uppnått behörighet	Andel som uppnått behörighet och påbörjat YH-utbildningen
2018	84 %	73 %
2019	74 %	60 %
2020	73 %	55 %
2021	68 %	50 %
2022	67 %	51 %
2023	69 %	49 %

Notera: På grund av få studerande på behörighetsgivande förutbildning 2017 redovisas inte detta år i tabellen. Källa: MYH.

1.4 Uppdragsutbildning

Utöver de ordinarie yrkeshögskoleutbildningarna finns det sedan tidigare även uppdragsutbildning.

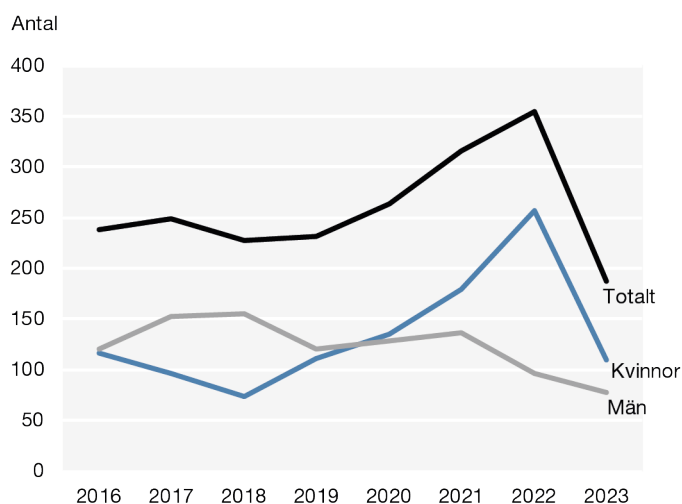
Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan kan erbjuda hela eller delar av en utbildning som uppdragsutbildning för en organisation som då blir uppdragsgivare. En uppdragsutbildning ska alltid baseras på en befintlig yrkeshögskoleutbildning men det ställs inga formella behörighetskrav. Uppdragsgivaren bestämmer vilka som ska få gå utbildningen. En uppdragsutbildning ger, på samma sätt som en ordinarie yrkeshögskoleutbildning, poäng för de kurser man läser och kan leda till examen.⁵⁴

Under 2023 påbörjades färre uppdragsutbildningar jämfört med de två föregående åren. Totalt påbörjades 23 utbildningar jämfört med året innan då 34 utbildningar påbörjades. Av de 23 utbildningar som påbörjades 2023 var 18 hela utbildningar och 5 delkurser. Liksom tidigare år var merparten av de utbildningar som påbörjades 2023 inom utbildningsområdet Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (14 utbildningar).

Antalet deltagare som påbörjat en uppdragsutbildning ökade successivt mellan 2018–2022 men har nu minskat. Totalt påbörjade 188 deltagare en uppdragsutbildning 2023 jämfört med 354 deltagare året innan. Av de 188 deltagarna 2023 påbörjade majoriteten en hel uppdragsutbildning (153 deltagare). Övriga deltagare påbörjade en delkurs.

Under perioden 2016–2019 var det fler män än kvinnor som påbörjade en uppdragsutbildning, men de senaste åren har det varit fler kvinnor. År 2023 var det 59 procent kvinnor och 41 procent män.

Diagram 1.25. Antal deltagare som påbörjat en uppdragsutbildning, 2016–2023

Källa: MYH.

⁵⁴ Uppdragsutbildningar är inte medräknade i den övriga statistiken som presenteras för YH i den här rapporten utan beskrivs enbart i detta avsnitt. Se även statistiktabeller på myh.se/statistik.

1.5 Om statistiken

Statistikmyndigheten SCB är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den individ-baserade statistiken som redovisas om sökande, antagna som påbörjat studier, studerande, examinerade och sysselsättning året efter examen kommer från SCB. Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats. Merparten av övrig statistik i rapporten finns som tabeller på Myndigheten för yrkeshögskolans statistiksida, myh.se/statistik.

De flesta uppgifter som ligger till grund för statistiken har rapporterats in av utbildningsanordnarna, antingen direkt till Myndigheten för yrkeshögskolan eller till SCB.

Uppgifter om examinerades sysselsättning året efter examen kommer från de examinerade via en enkätundersökning.

1.5.1 Definitioner och förklaringar

Antagna som påbörjat/bedrivit studier

Avser alla som är eller har varit studerande, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång (inhoppare) och de som har hoppat av utbildningen (avhoppare). Detta inkluderar alla som varit med på minst en förteckning över studerande (till rekvisition av statliga medel) för en utbildningsomgång. Även de som tillgodoräknats eller validerats till examen utan att ha varit med på minst en förteckning över studerande för en omgång räknas som antagna som påbörjat/bedrivit studier.

För program (minst 100 YH-poäng) ska utbildningsanordnaren skicka in första förteckningen över studerande till myndigheten tre veckor efter att omgången startat. Detta görs i samband med första rekvisitionen av statliga medel. Därefter ska anordnaren skicka in en uppdaterad förteckning varje halvår i samband med en ny rekvisitionsperiod. Även för utbildningar utan statliga medel ska anordnaren skicka in förteckningar över studerande varje halvår (de ska skicka in rekvisitioner på 0 kronor). Andelen inhoppare är marginell (avser de som tillkommit efter första rekvisitionen).

För kurser (mindre än 100 YH-poäng) sker förteckningen av studerade samt rekvisition i samband med utbildningsomgångens start.

Antagna som påbörjat studier efter startår används som benämning när statistiken avser omgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier efter avslutsår används som benämning när statistiken avser omgångar som avslutats under ett år. Används vid beräkning av examensgrad.

Antal antagna som påbörjat/bedrivit studier är inte lika med antal unika personer. Personer som påbörjat/bedrivit studier på flera utbildningar under en avsedd period räknas en gång för varje utbildningsomgång. Antal unika personer som påbörjat/bedrivit studier är färre än antal antagna som påbörjat/bedrivit studier.

Avhoppare

Avser antagna som bedrivit studier men som inte är examinerade eller fullföljare, se även definition för fullföljare.

Behörighetsgivande förutbildning

En behörighetsgivande förutbildning (BFU) inom yrkeshögskolan syftar till att ge kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen. BFU riktas mot sökande som saknar fullständig behörighet till utbildningen men de sökande till BFU måste ha grundläggande behörighet. BFU är riktad mot en enskild utbildningsomgång. Statistiken om behörighetsgivande förutbildning redovisas efter startåret för den utbildningsomgång som förutbildningen är kopplad till.

Examensgrad

Avser andel examinerade i procent av antagna som bedrivit studier. Utbildningar som inte ger examen ingår inte i måttet. Antagna som bedrivit studier på utbildningar som inte ger examen är en liten andel av samtliga antagna som bedrivit studier inom yrkeshögskoleutbildningar på minst 100 YH-poäng. Examensår avser det år utbildningsomgången avslutades oavsett när individen tog examen.

Examinerade

Avser antagna som har bedrivit studier och uppfyllt alla villkor för examen. Anordnarna rapporterar in examinerade även efter avslutstidpunkten, vilket framför allt beror på att en del som bedrivit studier gör sena kompletteringar. Dessa ingår också i statistiken, vilket orsakar en viss eftersläpning. Även de som tillgodoräknats eller validerats till examen utan att ha varit med på minst en förteckning (till rekvisition) över studerande för en utbildningsomgång ingår. Examensår avser det år utbildningsomgången avslutades oavsett när individen tog examen.

Fullföljare

Avser antagna som bedrivit studier men som inte är examinerade eller avhoppare, se även definition för avhoppare. De är inte examinerade men finns med på sista studerandelistan med rekvisition och har inte något avbrottsdatum. De får heller inte ha en uppehållsperiod som sträcker sig längre än dagen innan utbildningsomgångens slutdatum. En del fullföljare kompletterar senare och kan då flyttas till examinerade, förutsatt att utbildningen ger examen.

Inrikes/utrikes födda

Uppgifterna är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB och avser om individen är född i Sverige (inrikes född) eller i annat land (utrikes född). För en liten andel av individerna saknas uppgift om födelseland.

Platser och outnyttjade platser vid start

Platser avser här platser på utbildningsomgångar med eller utan statliga medel (statsbidrag eller särskilda medel) från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH).

Om omgången bedrivs med statliga medel så motsvarar platser det antal studerande som utbildningsanordnaren kan rekvirera statliga medel för.

Omgångens omfattning i YH-poäng påverkar inte antal platser till skillnad från antal årsplatser som är ett ekonomiskt mått och där även omfattningen har betydelse. En årsplats har omfattningen 200 YH-poäng. En omgång med 30 platser och med omfattningen 400 YH-poäng har 60 årsplatser.

Nästan alla omgångar bedrivs med statliga medel. Omgångarna som bedrivs med statliga medel får ta in fler studerande än det finns platser (överintag). Anordnarna får inga statliga medel för överintagen och därför räknas de heller inte som nyttjade platser.

Outnyttjade platser vid start (inom YH-program) avser summan av inställda platser och outnyttjade platser vid första rekvisitionstillfället på varje enskild utbildningsomgång. För inställda omgångar räknas alla platser som outnyttjade vid start. Första förteckningen över studerande med rekvisition kan utbildningsanordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter start, vilket även gäller för utbildningar utan statliga medel.

För utbildningar i form av kurser och kurspaket beslutas platser på utbildningsnivå, inte på utbildningsomgångsnivå.

Outnyttjade platser vid start beräknas från första rekvisitionen. För inställda omgångar räknas alla platser som outnyttjade vid start.

Studerande – aktiva

Avser studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under en avsedd period. Som aktiva studerande räknas endast studerande som funnits med på minst en förteckning över studerande till rekvisition av statliga medel under den avsedda perioden. Utbildningsanordnaren ska skicka in förteckningar över studerande varje halvår, vilket även gäller för utbildningar utan statliga medel. Notera att detta innebär att en person som är med på en studerandelista som skickats in i oktober 2022 räknas som aktiv studerande till minst mars 2023 på grund av att avstämningarna görs halvårsvis av aktiva studerande. Notera skillnaden mot faktiska studerande som stäms av varje dag med hjälp av studiedokumentationen.

Vid beräkningen av aktiva studerande tillämpas följande regler:

- För aktiva studerande som är med på första förteckningen över studerande räknas startdatum för omgången även som startdatum för den studerande. Omgången startar tre veckor innan den första förteckningen över studerande med rekvisition av statliga medel skickas in till myndigheten.
- För aktiva studerande som är med på sista förteckningen över studerande räknas slutdatum för omgången även som slutdatum för den studerande. Utbetalningar av statliga medel kan pågå flera månader efter omgångens slutdatum.
- För övriga aktiva studerande (de som tillkommit efter första rekvisitionsperioden och de som hoppat av innan sista rekvisitionsperioden) räknas rekvisitionsperiodernas startdatum respektive slutdatum.

För åren 2007–2017 visas måttet aktiva studerande i rapporten och från och med år 2018 visas måttet faktiska studerande. Antalet faktiska studerande har varit 3–4 procent mindre än antalet aktiva studerande årligen sedan 2018.

Antal aktiva studerande är inte lika med antal unika personer. Personer som varit aktiva studerande på flera utbildningar under en avsedd period räknas en gång för varje utbildningsomgång. Antal aktiva unika personer är något färre än antal aktiva studerande.

Studerande – faktiska

Faktiska studerande är en *delmängd* av aktiva studerande. Faktiska studerande stäms av varje dag till skillnad från aktiva studerande som stäms av halvårsvis, vilket innebär att måttet faktiska studerande är mer exakt än måttet aktiva studerande. Förutom de kontroller som görs för aktiva studerande mot rekvisitioner av statliga medel används också studiedokumentationen för faktiska studerande. Kontroller görs av de studerandes individuella datum för start och examen samt eventuella avbrott och studieuppehåll.

För åren 2007–2017 visas måttet aktiva studerande i rapporten och från och med år 2018 visas måttet faktiska studerande. Antalet faktiska studerande har varit 3–4 procent mindre än antalet aktiva studerande årligen sedan 2018.

Antal faktiska studerande är inte lika med antal unika personer. Personer som varit faktiska studerande på flera utbildningar under en avsedd period räknas en gång för varje utbildningsomgång. Antal faktiska personer är något färre än antal faktiska studerande.

Studieform

Bunden

Den studerande ska genomföra merparten av utbildningen i utbildningsanordnarens lokaler.

Distans

Den studerande kan genomföra merparten av utbildningen på annan plats än i utbildningsanordnarens lokaler.

En utbildning kan innehålla både bundna inslag och inslag på distans. Distans är ett brett begrepp inom yrkeshögskoleutbildning och utbildningarnas upplägg och antal fysiska träffar varierar mycket.

Sysselsättning

Andel i arbete

Avser andelen examinerade som uppgett att de hade arbete som huvudsaklig sysselsättning året efter examen. Examensår avser det år utbildningsomgången avslutades oavsett när individen tog examen.

Andel som har ett arbete som överensstämmer med utbildningen

Denna andel beräknas utifrån de examinerade som uppgett att de hade arbete året efter examen. Det finns tre olika grader av överensstämmelse; överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen, överensstämmer till viss del med utbildningen samt överensstämmer inte alls med utbildningen.

Konfidensintervall

De resultat som redovisas från enkätundersökningen, om de studerandes sysselsättning året efter examen, har räknats upp till att motsvara alla examinerade och inte enbart de svarande. Eftersom inte alla svarat på enkäten finns det en viss osäkerhet i statistiken. De redovisade procenttalen är därför skattningar som redovisas med ett 95-procentigt konfidensintervall. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2 . I detta fall betyder det att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent.

Sökande

Ansökningar

Avser samtliga ansökningar till de utbildningsomgångar som startat under ett år. Varje ansökan räknas en gång. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal sökande personer eftersom en person kan ha sökt till flera utbildningsomgångar.

Sökande

Avser antal unika personer som sökt till de utbildningsomgångar som startat under ett kalenderår. Med sökande avses både behöriga och obehöriga sökande.

För att räknas som sökande ska följande uppfyllas:

- Den sökande har lämnat in en ansökan där det minst finns uppgift om den sökandes namn och personnummer (eller namn och födelsedatum).
- Den sökande har lämnat in sin ansökan inom ansökningstiden (inom ordinarie eller förlängd ansökningsperiod).

Statistiken över sökande är individbaserad. SCB samlar in personuppgifter om de sökande från anordnarna. Förutom personuppgifter samlas även uppgifter in om den sökandes behörighet till utbildningen. Observera att antal sökande personer inte är detsamma som antal ansökningar, se ovanstående definition av Ansökningar.

Behöriga sökande

Avser antal unika sökande personer som varit behöriga till minst en av de utbildningar som personen sökt till under ett kalenderår. Att vara behörig till en utbildning innebär att den sökande uppfyller behörighetskraven i 3 kapitlet 1–4 §§ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF), inklusive de eventuella särskilda förkunskapskrav som gäller för utbildningen.

Uppdragsutbildning

Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan kan erbjuda hela eller delar av en utbildning som uppdragsutbildning för en organisation som då blir uppdragsgivare. En uppdragsutbildning ska alltid baseras på en befintlig yrkeshögskoleutbildning men det ställs inga formella behörighetskrav.

Uppdragsgivaren bestämmer vilka som ska få gå utbildningen. Antal personer som ska påbörja studier ska anges i anmälan från anordnaren. En uppdragsutbildning ger, på samma sätt som en ordinarie YH-utbildning, poäng för de kurser man läser och kan leda till examen.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras med ett unikt utbildningsnummer. Många utbildningar har förnyade beslut från flera beslutsår i ansökningsomgångarna om få bedriva yrkeshögskoleutbildning. Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar med olika starttidpunkter. En omgång kan liknas vid en "start" eller en "klass" med studerande.

Pågående utbildningsomgångar avser omgångar som pågått under hela eller delar av en viss period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser omgångar som startat under en viss period.

Utbildningsanordnare

En juridiskt ansvarig utbildningsanordnare är en juridisk eller fysisk person som ansvarar för en eller flera utbildningar inom YH. En juridiskt ansvarig anordnare motsvaras av ett organisationsnummer. Ungefär en tiondel av anordnarna har flera administrativa enheter under samma organisationsnummer.

Det finns fyra typer av huvudmän vad gäller anordnare: statliga, kommuner (inklusive kommunförbund), landsting samt privata (enskilda juridiska eller fysiska personer).

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) hos SCB. Om personen saknar uppgift i registret för det år som utbildningen startade sätts den högsta nivån till "Uppgift saknas".

Utbildningsområden och SUN inriktningar

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN2020) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

Myndigheten för yrkeshögskolan gör en egen aggregering av SUN inriktningar på 15 utbildningsområden. Aggregeringen görs främst på två positioner men även på tre positioner. För information om indelning och redovisningsgrupper, se tabell 1.5.

YH-flex

YH-flex är till för dem som redan har yrkeskunskaper som motsvarar en stor andel av ett YH-program. YH-flex genomförs mot befintlig utbildningsplan men med ett individualiserat genomförande i två delar. Den första delen innebär att individens reella kompetens (kunskaper, färdigheter och kompetenser) bedöms som ett underlag för hur mycket av utbildningen som kan tillgodoräknas. Den andra delen består av en individuellt anpassad kompletterande utbildning för att nå examen.

YH-poäng

Ett års heltidsstudier motsvarar 200 YH-poäng.

Ålder

Avser den ålder som personen hade sista december det år mätningen avser.

Tabell 1.4. Utbildningsområden grupperade efter storlek

De fem stora utbildningsområdena har varit betydligt större än de andra områdena över lång tid, både vad gäller platser och studerande.

	Utbildningsområde	SUN-inriktning	
Stora utbildningsområden	Data/It	48	Data
	Ekonomi, administration och försäljning	34	Företagsekonomi, handel och administration
	Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	72	Hälso- och sjukvård
		76	Socialt arbete och omsorg
	Samhällsbyggnad och byggt teknik	58	Samhällsbyggnad och byggnadsteknik
	Teknik och tillverkning	52	Teknik och teknisk industri
		54	Material och tillverkning
Övriga utbildningsområden	Friskvård och kroppsvård	813	Idrott och friskvård
		815	Hår- och skönhetsvård
	Hotell, restaurang och turism	811	Hotell, restaurang och storhushåll
		812	Turism, resor och fritid
	Journalistik och information	32	Journalistik och information
	Juridik	38	Juridik och rättsvetenskap
	Kultur, media och design	21	Konst och media
	Pedagogik och undervisning	14	Pedagogik och lärarutbildning
	Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	62	Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske
		64	Djursjukvård
	Säkerhetstjänster	86	Säkerhetstjänster
	Transporttjänster	84	Transporttjänster
	Övrigt	222	Främmande språk och språkvetenskap
		819	Personliga tjänster, övrig/ospecificerad utbildning
		999	Okänd

2. Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn

Konst- och kulturutbildningarna finns inom flera olika inriktningar som bildkonst, musik, teater, dans, mode, skrivande, arkitektur, silversmide och keramik för att nämna några.

Utbildningarna är indelade i tre kategorier och syftar till att:

- förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina,
- medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området, eller
- ha ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningarna drivs av privata utbildningsanordnare som tar ut studerandeavgifter för undervisningen. Utbildningarna kan få statligt stöd genom statsbidrag och genom att de studerande får rätt till studiemedel.

konstkulturutbildning.se

Sammanfattning

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015 men bedrevs tidigare som så kallade kompletterande utbildningar. Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller studiestödsplatser.⁵⁵ Utöver konst- och kulturutbildningar ryms under samma regelverk även utbildningar som endast står under statlig tillsyn. Dessa har myndigheten valt att benämna "utbildningar med endast tillsyn".

Statistiken visar att under 2023 pågick det fler konst- och kulturutbildningar än tidigare år. Andelen nyttjade årsplatser minskade kraftigt jämfört med 2022, vilket delvis berodde på att det tillkommit nya utbildningar som inte hade möjlighet att nyttja alla sina årsplatser. Antalet som påbörjade studier, antalet som slutförde utbildningen och slutförandegraden minskade jämfört med 2022 men var fortfarande på ungefär samma nivåer som tidigare år.

För utbildningar med endast tillsyn, som är en mindre utbildningsform, visar statistiken relativt stora variationer mellan åren. Jämfört med 2022 minskade antalet som påbörjade studier under 2023.

Några av de viktigaste resultaten:

Konst- och kulturutbildningar

- Totalt hade 130 utbildningar beslut om stöd 2023, det vill säga de var beviljade statligt stöd i form av statsbidrag och/eller studiestödsberättigande för de studerande. Av dessa utbildningar var 10 nya för året.
- Det var 124 utbildningar som pågick under 2023 medan 6 utbildningar inte pågick då utbildningsomgångarna var inställda.
- Av utbildningarna som pågick 2023 var 10 korta utbildningar medan 114 var längre utbildningar med en omfattning på minst 20 veckor.
- Majoriteten av utbildningarna som pågick 2023 var högskoleförberedande, vilket var i likhet med tidigare år.
- Liksom tidigare år fanns mer än hälften av utbildningarna 2023 i Stockholms län. Drygt tre av fyra utbildningar fanns i något av de tre storstadslänen.
- Det var 3 344 beslutade årsplatser 2023. Av dessa årsplatser nyttjades 76 procent, vilket var en minskning med 9 procentenheter jämfört med 2022.
- Totalt påbörjade 2 900 antagna studier under 2023, vilket var ungefär i nivå med tidigare år. Det var tre av fem som påbörjade en längre utbildning.
- Bland dem som påbörjade utbildning 2023 var könsfördelningen ojämn med 78 procent kvinnor och 22 procent män. Andelen kvinnor har ökat med 5 procentenheter sedan utbildningsformen startade 2015.
- I likhet med tidigare år var medianåldern för dem som påbörjade en kort utbildning betydligt högre än på längre utbildning (58 år jämfört med 23 år).

55 Förordning (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

- Det var en högre andel utrikes födda på de korta utbildningarna. Av de som påbörjade en utbildning 2022 var andelen utrikes födda 17 procent på korta utbildningar och 14 procent på längre utbildningar.
- Det var 2 400 studerande som slutförde en konst- och kulturutbildning 2023 (uppnådde kursernas mål i utbildningens alla delar). Det var drygt 200 färre än under 2022.
- Slutförandegraden 2023 var 81 procent, vilket var en minskning jämfört med 2022 då slutförandegraden var 83 procent. Liksom tidigare hade majoriteten av dem som inte slutförde utbildningen avbrutit den i förtid.

Utbildningar med endast tillsyn

- Det var 34 utbildningar med endast tillsyn som hade beslut om stöd 2023. Av dessa var 3 nya utbildningar som inte hade haft stöd tidigare år.
- Totalt pågick 29 av utbildningarna under 2023 medan 5 utbildningar inte pågick då utbildningsomgångarna var inställda.
- Flest pågående utbildningar 2023 fanns inom utbildningsinriktningen luftfart följd av djursjukvård och massage.
- Totalt påbörjade drygt 270 antagna studier under 2023, vilket var färre än 2022 men antalet har varierat upp och ner mellan åren. Av de som påbörjade studier 2023 var sju av tio kvinnor.
- Nästan 270 studerande slutförde en utbildning med endast tillsyn 2023, vilket var något färre än 2022.
- Slutförandegraden 2023 var 78 procent, att jämföra med 77 procent 2022. Eftersom det är en relativt liten utbildningsform där utbudet förändras över tid har slutförandegraden varierat mycket mellan åren.

2.1 Konst- och kulturutbildningar

Konst- och kulturutbildningarna är indelade i tre olika kategorier efter det huvudsakliga syftet med utbildningen:

- högskoleförberedande utbildningar (inom det konstnärliga området)
- yrkesinriktade utbildningar (inom det konstnärliga eller kulturella området)
- utbildningar inom kulturarvsområdet.

Statistiken i den här rapporten redovisas förutom efter utbildningens syfte även efter om det är en kort eller längre konst- och kulturutbildning. De flesta utbildningar är längre och omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. De utbildningar som räknas som korta kan omfatta allt från någon dag, upp till 30 veckors heltidsstudier.⁵⁶ De korta utbildningarna finns endast inom kulturarvsområdet och är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område. De utgör en mindre del av konst- och kulturutbildningarna men får stor påverkan på statistiken då de oftast startar flera utbildningsomgångar under ett år och därför även kan ha många studerande.

Statistikmyndigheten SCB är ansvarig för officiell statistik om studerande och studerande som slutfört konst- och kulturutbildning. Förutom statistiken om studerande efter födelseland och utbildningsnivå från SCB är det i denna rapport verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan som redovisas. Detta beror på att SCB, vid rapportens framtagande, ännu inte hade publicerat någon statistik för 2023. Det kan förekomma mindre skillnader mellan verksamhetsuppgifterna och statistiken från SCB.⁵⁷

2.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

Under 2023 hade 130 konst- och kulturutbildningar beslut om stöd, vilket var 9 utbildningar fler än 2022. Det var 10 nya utbildningar som hade beslut om stöd 2023 medan en utbildning hade upphört.

Besluten om stöd för konst- och kulturutbildningar sträcker sig flera år framåt i tiden. Har utbildningen ett gällande beslut kan utbildningsanordnaren ansöka om förnyat stöd. Utbildningsutbudet brukar därför förändras i begränsad omfattning mellan enskilda år. De nya utbildningarna som beviljades stöd under 2023 innebar en större förändring av utbudet jämfört med de flesta tidigare år.

Fler pågående utbildningar

Av de utbildningar som hade beslut om stöd 2023 var det 124 som pågick under året medan 6 inte pågick då utbildningsomgångarna var inställda. Flera av de inställda utbildningarna var nya för 2023.

Det var 10 korta och 114 längre utbildningar (20 veckor eller längre) som pågick under 2023. Antalet pågående utbildningar var högre än tidigare år, vilket till stor del förklaras av de nya utbildningarna.

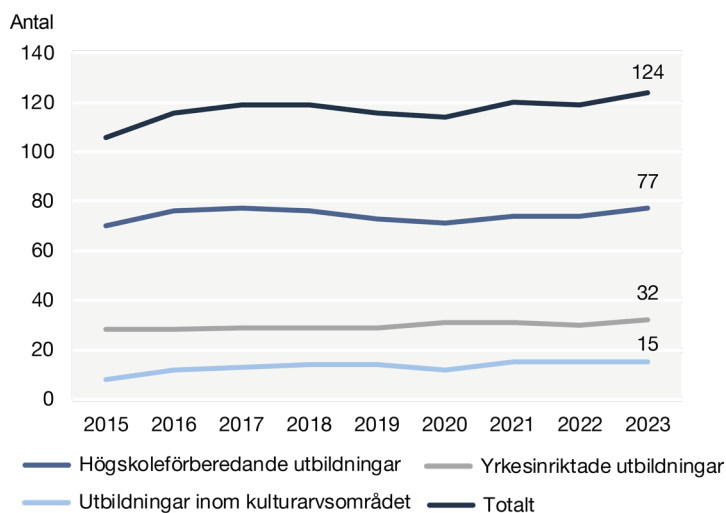
Liksom tidigare år var majoriteten högskoleförberedande utbildningar. Det var 77 högskoleförberedande, 32 yrkesinriktade och 15 utbildningar inom kulturarvsområdet som pågick under 2023.

⁵⁶ Korta utbildningar definieras enligt 8 § Förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁵⁷ Underlaget till denna rapport togs fram i mars 2024 och SCB publicerar statistik om konst- och kulturutbildningar 2023 i maj 2024, se <http://www.scb.se/uf0702>.

De förberedande utbildningarna är ofta nödvändiga för att studerande ska kunna konkurrera om platserna på konst-, musik- eller teaterhögskolor.

Diagram 2.1. Pågående utbildningar efter utbildningens syfte, 2015–2023

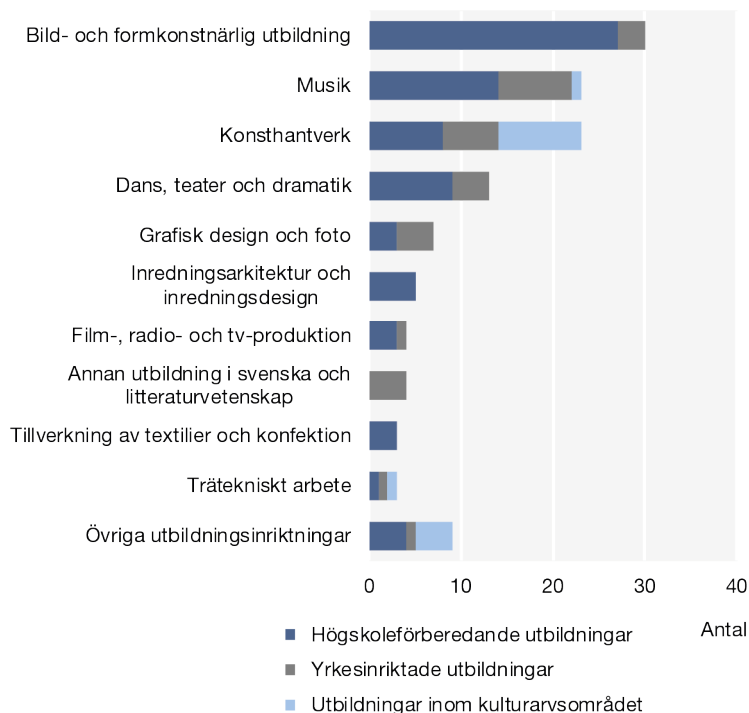

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

Flest utbildningar inom bild- och formkonst

Konst- och kulturutbildningarna är indelade i utbildningsinriktningar utifrån det huvudsakliga innehållet i utbildningen. Flest utbildningar var det 2023 inom inriktningarna bild- och formkonst, musik och konsthantverk. Dessa inriktningar har varit störst samtliga år sedan 2015.

Diagram 2.2. Pågående utbildningar efter utbildningsinriktning och syfte, 2023

Notera: Gruppen "Övriga utbildningsinriktningar" utgörs av sju inriktningar med 1–2 utbildningar vardera; konst och media – allmän utbildning, annan utbildning inom bild- och formkonst, annan utbildning inom musik, dans och dramatik, mode-design, industri- och produkt-design, utbildning i trädgårdsbruk samt inriktningen okänd (främst grundläggande konstutbildningar som berör flera ämnesinriktningar). Källa: MYH.

Stödformen varierar mellan utbildningarna

Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller att de studerande får rätt till studiestöd. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter som varierar mellan utbildningarna. Av utbildningarna som pågick 2023 hade 60 procent stöd i form av både studiestödsberättigande och statsbidrag, 32 procent enbart studiestödsberättigande och 8 procent enbart statsbidrag. Av de utbildningar som enbart hade statsbidrag var de flesta korta utbildningar.

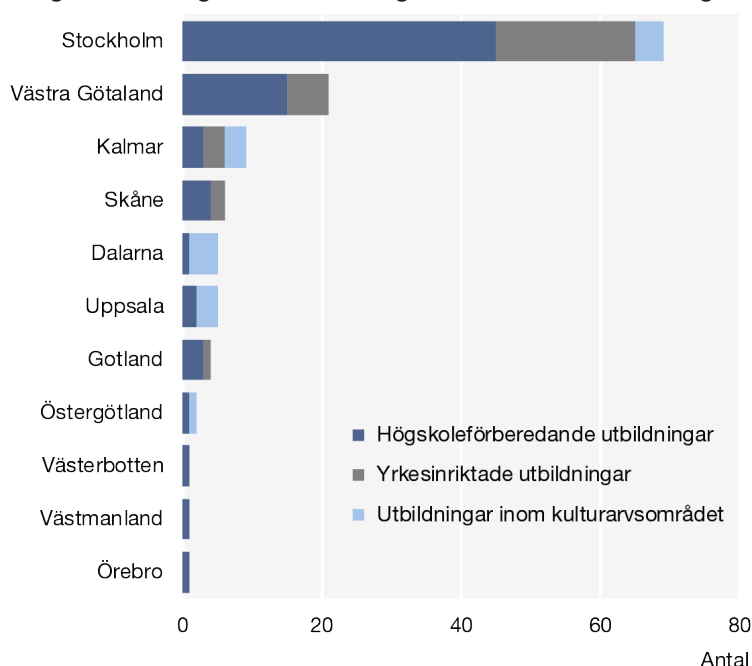
Mer än hälften av utbildningarna fanns i Stockholms län

Konst- och kulturutbildningar pågick i 11 län 2023 och det har varit samma län sedan 2018. Liksom tidigare år fanns mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län. Andelen utbildningar i Stockholms län ökade något fram till 2019 men har därefter varierat i liten omfattning. Under 2023 bedrevs 56 procent av de pågående utbildningarna i Stockholms län och totalt 77 procent i något av de tre storstadslänen⁵⁸.

Både bland högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar finns de flesta utbildningarna i storstadslänen. Troligen är närheten till högskolor samt till arbetsgivare och institutioner inom det konstnärliga och kulturella området en förklaring till detta.

För utbildningarna inom kulturarvsområdet var Stockholm ett av de fem län där utbildningarna pågick 2023, men lika många utbildningar bedrevs i Dalarnas län och nästan lika många i Kalmar län och Uppsala län.

Diagram 2.3. Pågående utbildningar efter län och utbildningens syfte, 2023

Källa: MYH.

Hälften av utbildningsanordnarna bedrev enbart en utbildning

De konst- och kulturutbildningar som pågick 2023 bedrevs av 42 utbildningsanordnare. Antalet var i nivå med tidigare år. Sedan 2015 har det varit mellan 40 och 43 anordnare per år. Av anordnarna 2023 var 17 aktiebolag, 16 stiftelser eller fonder och resterande 9 anordnare var ideella eller ekonomiska föreningar. Fördelningen mellan företagsformerna har varit liknande även tidigare år. Liksom tidigare år bedrev omkring hälften av anordnarna enbart en utbildning under 2023.

⁵⁸ Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län.

2.1.2 Beslutade och nyttjade årsplatser

Fler beslutade årsplatser

En konst- och kulturutbildning får stöd för ett visst antal årsplatser.⁵⁹ År 2023 fanns det 3 344 beslutade årsplatser för konst- och kulturutbildningar, vilket var 223 årsplatser fler än 2022. Ökningen förklaras av att 10 nya utbildningar beviljades stöd 2023.⁶⁰

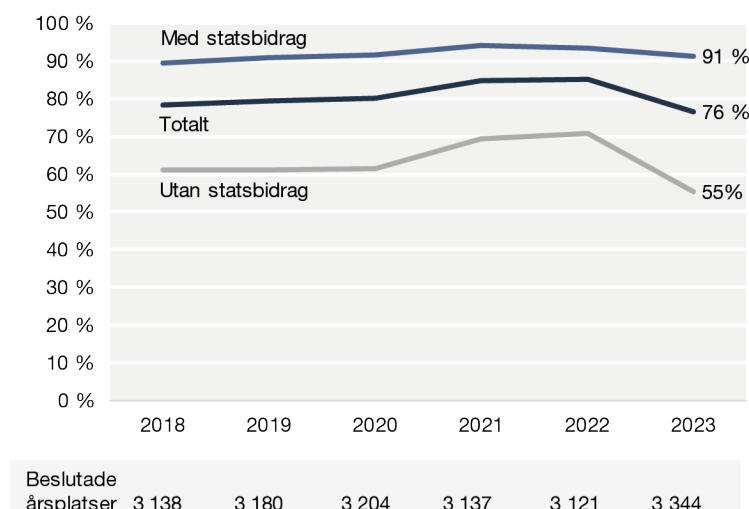
Minskning av andelen nyttjade årsplatser

Under 2023 nyttjades⁶¹ totalt 2 556 årsplatser för konst- och kulturutbildning, vilket motsvarade 76 procent av de beslutade årsplatserna. Det var en minskning med 9 procentenheter jämfört med 2022 och nyttjandet var även lägre än under åren 2018–2021.

Att andelen nyttjade årsplatser minskade under 2023 var delvis en följd av att det tillkom nya utbildningar. Dessa utbildningar var planerade att starta först under hösten och hade därmed ingen möjlighet att nyttja alla sina årsplatser. Några av de nya utbildningarna var också fleråriga och kan inte förväntas nyttja alla årsplatser förrän utbildningens alla studieår pågår. För fyra av de nya utbildningarna ställdes dessutom den första starten in, vilket bidrog till ett lägre nyttjande. Den minskade andelen nyttjade årsplatser under 2023 berodde emellertid inte enbart på de nya utbildningarna. Till ungefär lika stor del var minskningen en följd av ett minskat nyttjande bland de utbildningar som funnits sedan tidigare. Om man bortser från de nya utbildningarna skulle det totala nyttjandet av årsplatserna varit ungefär på samma nivå som 2020.

Det finns skillnader i nyttjandet mellan utbildningar med statsbidrag⁶² och utbildningar utan statsbidrag. Andelen nyttjade årsplatser 2023 var 91 procent för utbildningarna med statsbidrag och 55 procent för utbildningarna utan statsbidrag. Utbildningar utan statsbidrag har ofta högre studerandeavgifter och kan därmed ha sämre förutsättningar att rekrytera studerande. Detta antas vara en förklaring till ett lägre nyttjande av årsplatserna. Då de utbildningar som tillkom 2023 inte har statsbidrag var minskningen av nyttjandet större bland utbildningar utan statsbidrag.

Diagram 2.4. Andel nyttjade årsplatser efter om utbildningen har statsbidrag, 2018-2023

Källa: MYH.

59 En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor.

60 För mer information om beslutade årsplatser se Myndigheten för yrkeshögskolans årsredovisning 2023 (Diariernr: MYH 2023/3084)

61 För definition av Nyttjade årsplatser se avsnitt 2.3 Om statistiken.

62 Utbildningar med statsbidrag avser både de utbildningar som har stöd i form av både statsbidrag och studiestödsberättigande och de utbildningar som enbart har statsbidrag.

2.1.3 Antagna som påbörjat studier

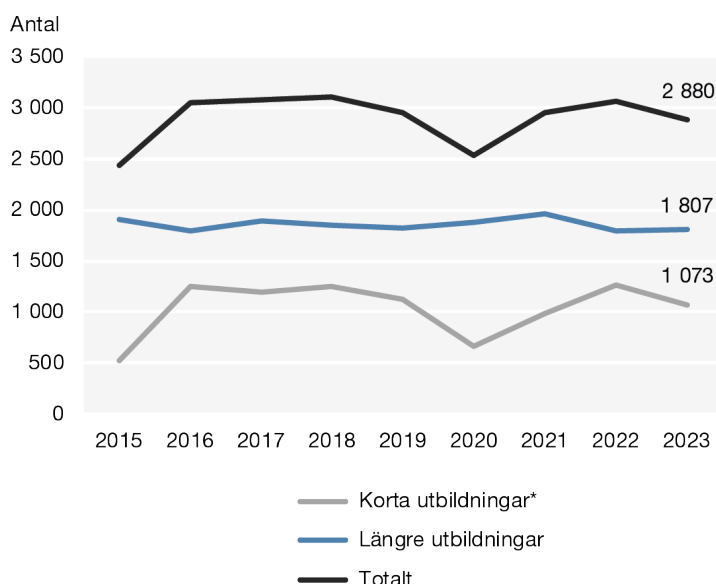
Antalet som påbörjade studier var i nivå med tidigare år

Totalt var det 2 900 antagna som påbörjade studier på en konst- och kulturutbildning under 2023. Det var färre än 2022 men fortfarande på ungefär samma nivå som tidigare år. Antalet som påbörjat studier har varierat mellan 2 900 och 3 100 sedan 2016, förutom en tillfällig minskning till 2 500 under det första pandemiåret 2020. Det var de korta utbildningarna som stod för hela minskningen under pandemin.

Det var 1 100 antagna som påbörjade en kort utbildning 2023, vilket var en minskning med nästan 200 från året innan. Antalet har varierat mellan 1 000 och 1 300 sedan 2016, undantaget en minskning till knappt 700 i samband med pandemins första år 2020.⁶³

På längre utbildningar (från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier) var det 1 800 antagna som påbörjade studier 2023. Antalet som påbörjat en längre utbildning har varit stabilt över tid och har varierat mellan 1 800 och 2 000 per år. Av de som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2023 fanns tre av fem på längre utbildningar.

Diagram 2.5. Antagna som påbörjat studier efter utbildningslängd, 2015–2023

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: MYH.

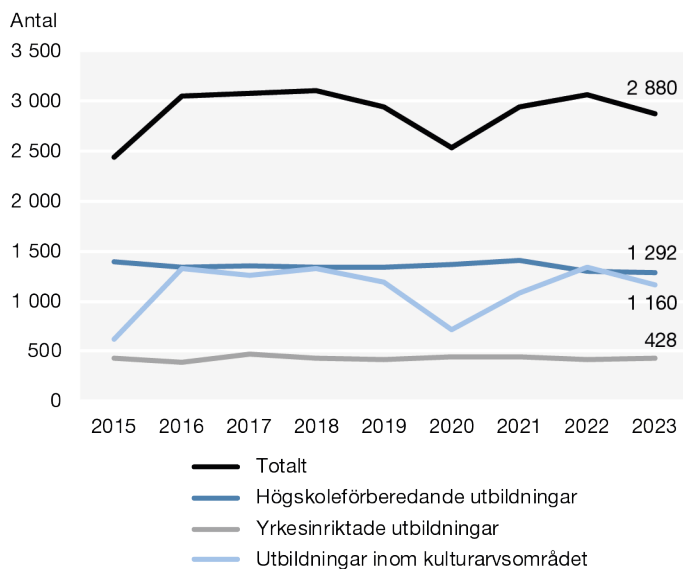
Stabila nivåer förutom inom kulturarvsområdet

Alla korta konst- och kulturutbildningar syftar till att utveckla eller bevara kulturarvet men det finns också längre utbildningar med samma syfte. De högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningarna finns enbart bland de längre utbildningarna.

Antalet som har påbörjat högskoleförberedande utbildningar har över tid varit stabilt och varierat mellan 1 300 och 1 400 årligen. För utbildningar inom kulturarvsområdet har antalet som påbörjat studier mestadels varierat mellan 1 100 och 1 300. Undantagen är 2015 då utbildningarna enbart bedrevs under det andra halvåret och första pandemiåret 2020 då antalet minskade till drygt 700. Yrkesinriktade utbildningar har haft ett lägre men stabilt antal som påbörjat studier med mellan 400 och 500 årligen.

63 En stor andel av de korta utbildningarna är svåra att bedriva på distans, vilket hade stor inverkan under pandemin. De korta utbildningarna har oftast flera starter under året, både under första och andra halvåret. Detta skiljer sig mot de längre utbildningarna som oftast har en start per år och vanligen i augusti eller september.

Diagram 2.6. Antagna som påbörjat studier efter utbildningens syfte, 2015–2023

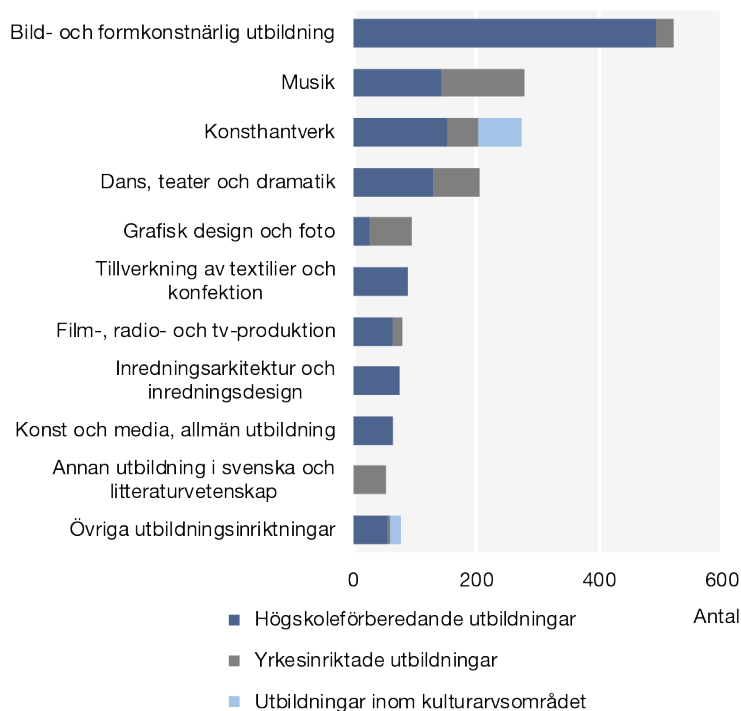

Källa: MYH.

Bild- och formkonst vanligaste inriktningen på de längre utbildningarna

Bland de som påbörjade en längre utbildning under 2023 fanns tre av tio inom inriktningen bild- och formkonst. Det har varit den största inriktningen varje år. Därefter följde inriktningarna musik, konsthantverk⁶⁴ samt dans, teater och dramatik.

Diagram 2.7. Antagna som påbörjat en längre utbildning efter utbildningsinriktning och syfte, 2023

Notera: De längre utbildningarna omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. Källa: MYH.

⁶⁴ Inriktningen konsthantverk utgörs till mycket stor del av slöjd och hantverkstekniker samt textilhantverk.

Bland de som påbörjade studier på korta utbildningar 2023 fanns tre av fem inom utbildningsinriktningen konsthantverk.⁶⁵ Övriga påbörjade utbildningar inom inriktningen musik, dans och dramatik eller breda utbildningar med ett innehåll som kan variera mellan olika omgångsstarter och som inte enbart finns inom en ämnesinriktning.

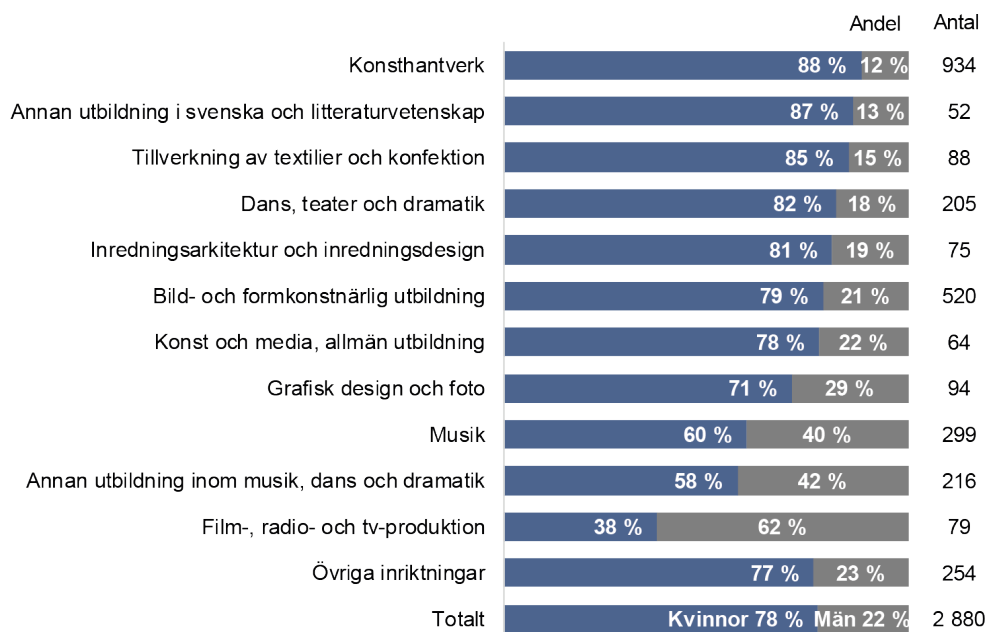
Könsfördelningen är ojämn inom nästan alla utbildningsinriktningar

För konst- och kulturutbildningar är fördelningen mellan kvinnor och män ojämn både totalt sett och inom nästan alla utbildningsinriktningar. Av de antagna som påbörjade studier 2023 var 78 procent kvinnor och 22 procent män. Andelen kvinnor har ökat sedan utbildningsformen startade 2015, då 73 procent av de som påbörjade studier var kvinnor. En jämn könsfördelning definieras som att andelen är minst 40 procent av bägge könen.⁶⁶

Vid en jämförelse mellan korta och längre utbildningar så var andelen kvinnor högre på korta utbildningar under 2023. Andelen kvinnor var 83 procent på korta utbildningar jämfört med 74 procent på längre utbildningar. Könsfördelningen har över tid varierat mer på de korta än på de längre utbildningarna.

Av de elva största utbildningsinriktningarna var det endast en inriktning som hade en jämn könsfördelning under 2023. Det var inriktningen musik som hade 60 procent kvinnor och 40 procent män. Högst andel kvinnor hade inriktningen konsthantverk med 88 procent kvinnor och 12 procent män. Det är en inriktning som även tidigare år har haft en hög andel kvinnor. Endast en av de större inriktningarna hade fler män än kvinnor. Det var inriktningen film-, radio- och tv-produktion som hade 62 procent män och 38 procent kvinnor.

Diagram 2.8. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning och kön, 2023

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 50 antagna som påbörjat studier och inriktningen "okänd" redovisas under kategorin "övriga inriktningar". Källa: MYH.

65 Inriktningen konsthantverk utgörs till mycket stor del av slöjd och hantverkstekniker samt textilhantverk.

66 Källa: www.jamstall.nu

Medianåldern dubbelt så hög på korta utbildningar som på längre utbildningar

Över tid har det funnits stora skillnader i medianålder mellan antagna som påbörjat studier på korta utbildningar jämfört med antagna som påbörjat studier på längre utbildningar. Sedan starten 2015 har den årliga medianåldern för de som påbörjat en kort utbildning varit minst 30 år högre än för de som påbörjat en längre utbildning. De korta utbildningarna är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och kan vara så korta som bara någon dag. De vänder sig därför delvis till en annan målgrupp än de längre utbildningarna.

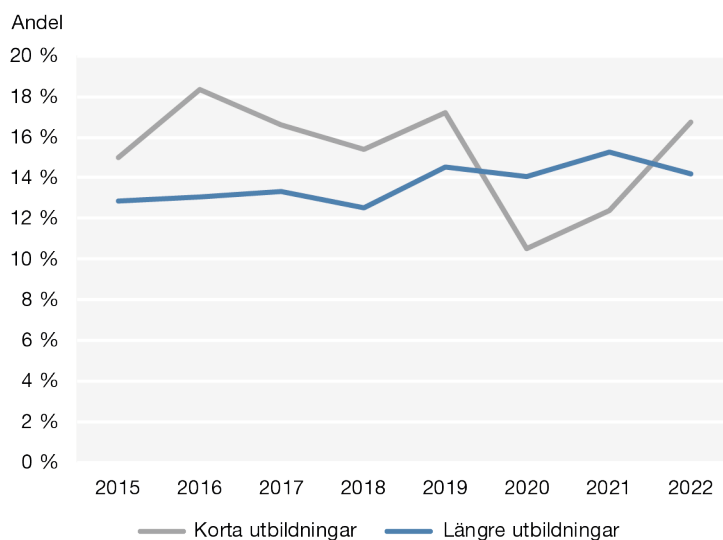
Medianåldern bland de som påbörjade studier 2023 var 58 år på korta utbildningar och 23 år på längre utbildningar. Det var marginella skillnader i medianålder mellan kvinnor och män. På de korta utbildningarna har medianåldern varierat mellan 54 år och 58 år sedan utbildningsformen startade 2015. Medianåldern på de längre utbildningarna har varierat marginellt över tid.

Andelen utrikes födda på korta utbildningar har varierat mycket över tid

Av de som påbörjade en längre utbildning 2022 var 14 procent utrikes födda och 86 procent inrikes födda.⁶⁷

Andelen utrikes födda på längre utbildningar har ökat något över tid och har varierat mellan 14 och 15 procent under de senaste fyra åren. På korta utbildningar har andelen utrikes födda varierat mer mellan åren. Andelen var 17 procent under 2019 men minskade kraftigt till 10 procent under första pandemiåret 2020. Sedan ökade andelen något under andra pandemiåret 2021 för att därefter åter vara 17 procent under 2022. Till en del av de korta utbildningarna söker sig personer som bor utanför Sverige. Den relativt låga andelen utrikes födda 2020 och 2021 kan till stor del bero på de reserestriktioner som gällde till följd av pandemin och att stor andel av de korta utbildningarna var svåra att bedriva på distans.

Diagram 2.9. Andel utrikesfödda bland antagna som påbörjat studier fördelat efter utbildningslängd, 2015–2022

Notera: Utbildningarna bedrevs enbart under det andra halvåret 2015. Källa: SCB.

Andelen utrikes födda på konst- och kulturutbildningar var totalt sett 14 procent bland kvinnor och 17 procent bland män under 2022. Andelen utrikes födda bland män har ökat med fyra procentenheter jämfört med 2021 men det är en liten grupp och små förändringar i antal kan betyda flera procentenheter.

⁶⁷ Vid sammanställningen av rapporten hade SCB ännu inte publicerat statistik för 2023. MYH har inga uppgifter om födelseland för de studerande. De senaste tillgängliga uppgifterna om födelseland avser därför 2022.

Högre utbildningsnivå bland studerande på korta utbildningar

Utbildningsnivån bland de som påbörjat konst- och kulturutbildningar skiljer sig mycket mellan korta och längre utbildningar. De senaste tillgängliga uppgifterna avser 2022 och av de antagna som påbörjade korta utbildningar hade 56 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år. Motsvarande andel för längre utbildningar var 14 procent.⁶⁸

2.1.4 Studerande

Föregående avsnitt beskrev de som *påbörjat* studier på de utbildningsomgångar som startat under året. Det här avsnittet beskriver alla som har studerat på de utbildningsomgångar som pågick under året oavsett hur lång tid som studierna pågick.⁶⁹

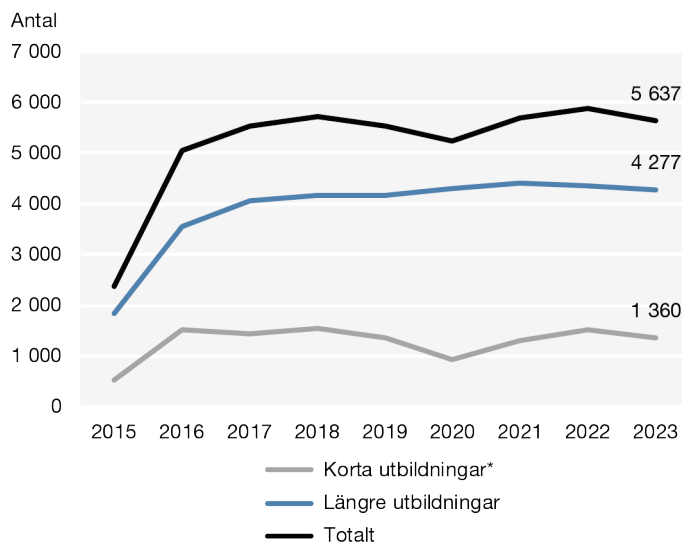
Antalet studerande minskade det senaste året

Totalt fanns det 5 600 studerande på de konst- och kulturutbildningar som pågick under 2023, vilket är en minskning med drygt 200 från året innan. Antalet studerande har varierat mellan 5 500 och 5 900 sedan 2017 förutom under det första pandemiåret 2020 då antalet var 5 200.

Antalet studerande ökade kraftigt mellan 2015 och 2016. Det berodde till stor del på att de första utbildningarna startade 2015 och det var först 2018 som de treåriga utbildningarna hade alla studieår i gång samtidigt.

Under 2023 fanns 76 procent av de studerande på längre utbildningar och 24 procent på korta utbildningar.

Diagram 2.10. Studerande efter utbildningslängd, 2015–2023

De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken. Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

Av de 5 600 studerande 2023 fanns 2 900 på högskoleförberedande utbildningar, 1 200 på yrkesinriktade utbildningar och 1 600 på utbildningar inom kulturarvsområdet. Det var totalt sett 76 procent kvinnor och 24 procent män.

68 Vid sammanställningen av rapporten hade SCB ännu inte publicerat statistik för 2023. MYH har inga uppgifter om tidigare utbildningsnivå för de studerande. De senaste tillgängliga uppgifterna om utbildningsnivå avser därför 2022. Det saknas uppgift om utbildningsnivå för totalt 8 procent av de som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2022. Andelarna som redovisas kan därför vara underskattade och bör ses som miniminivåer.

69 För mer information, se avsnitt 2.7 Om statistiken.

2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen

Antalet som slutfört utbildningen har varit stabilt över tid

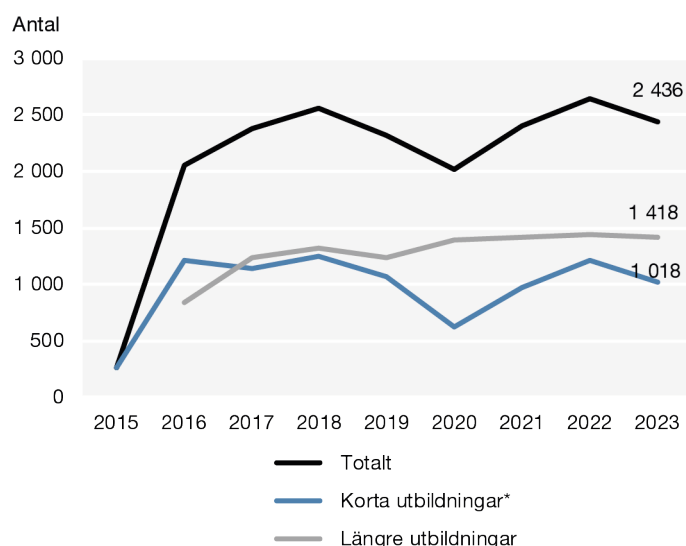
Det var totalt 2 400 studerande som slutförde en konst- och kulturutbildning under 2023, det vill säga nådde kursens mål i utbildningens alla delar.⁷⁰ Det var drygt 200 färre än året innan men 2022 var det fler studerande än någonsin och också fler som slutförde utbildningen. Antalet som slutför utbildningen påverkas både av hur många som studerar på de utbildningar som avslutas och slutförandegraden.

Konst- och kulturutbildningarna startade första gången under andra halvåret 2015 och därför hann bara korta utbildningar avslutas detta år. De följande åren avslutades allt fler och längre utbildningar, vilket också medförde en ökning av antalet som slutfört en utbildning. Sedan 2017 har antalet som slutfört varierat mellan 2 300 och 2 600 förutom under det första pandemiåret 2020 då antalet studerande på de korta utbildningarna minskade kraftigt. Merparten av de korta utbildningarna börjar och slutar under samma år och en stor andel är svåra att bedriva på distans. Detta hade stor inverkan under pandemins första år 2020 då nästan hälften av utbildningsomgångarna blev inställda.

Under 2023 slutförde 1 400 studerande en längre utbildning och det har varit samma antal även de tre föregående åren.⁷¹

Det var 1 000 studerande som slutförde en kort utbildning under 2023, vilket var nästan 200 färre än under 2022. För korta utbildningar har antalet som slutfört en utbildning varierat mellan 1 000 och 1 200 förutom under 2015 då de enbart bedrevs under det andra halvåret och pandemins första år 2020.

Diagram 2.11. Studerande som slutfört utbildningen efter utbildningslängd, 2015–2023

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: MYH.

Av de som slutförde en utbildning 2023 hade 1 100 gått en utbildning inom kulturarvsområdet, 1 000 en högskoleförberedande utbildning och drygt 350 en yrkesinriktad utbildning.

Det var 77 procent kvinnor och 23 procent män bland de som slutförde en konst- och kulturutbildning 2023. Könsfördelningen har varit liknande sedan 2016 och kan till stor del förklaras av den skeva könsfördelningen bland studerande på konst- och kulturutbildningar i stort.

⁷⁰ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁷¹ Avrundat till 100-tal.

2.1.6 Slutförandegrad

Fortsatt hög slutförandegrad

Slutförandegraden är ett mått på hur stor andel av de studerande som slutför utbildningen, det vill säga når kursens mål i utbildningens alla delar.⁷² För de utbildningsomgångar som avslutades 2023 var slutförandegraden totalt sett 81 procent. Det var en minskning jämfört med 2022 då slutförandegraden var 83 procent.

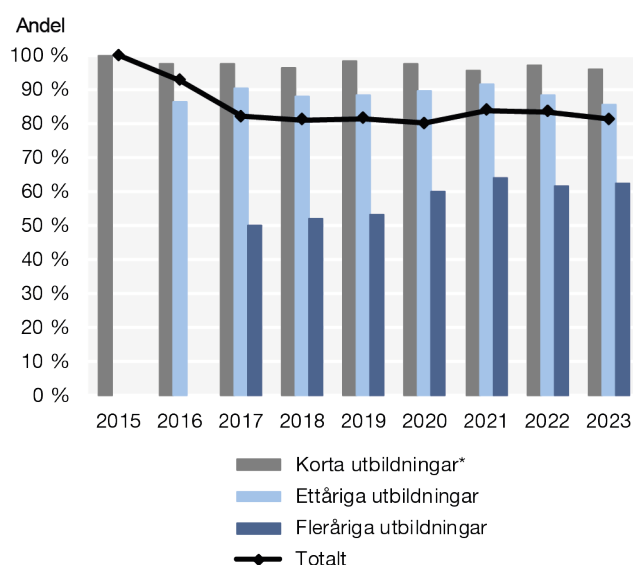
Den totala slutförandegraden påverkas av hur de studerande fördelar sig mellan de olika utbildningslängderna. Slutförandegraden minskar generellt sett med utbildningens längd och den är som högst för korta utbildningar och som lägst för fleråriga utbildningar.

Slutförandegraden var som högst 2015, vilket berodde på att inga fleråriga utbildningar hade hunnit avslutas. Under 2016 avslutades de första ettåriga utbildningarna och under 2017 avslutades de första fleråriga utbildningarna, vilket hade till följd att slutförandegraden minskade. Sedan 2017 har den totala slutförandegraden varierat mellan 80 och 84 procent. Lägst slutförandegrad var det 2020 då antalet studerande på de korta utbildningarna minskade kraftigt till följd av pandemin, vilket i sin tur minskade den totala slutförandegraden.

Under 2023 var slutförandegraden 96 procent på korta utbildningar, 85 procent på ettåriga utbildningar och 63 procent på fleråriga utbildningar. Över tid har slutförandegraden på korta och ettåriga utbildningar varierat i relativt liten omfattning. Fleråriga utbildningar har däremot haft ett skifte i nivån på slutförandegraden. Slutförandegraden för fleråriga utbildningar varierade mellan 50 och 53 procent 2017–2019 för att sedan variera mellan 60 och 64 procent 2020–2023.

De som inte slutför utbildningen har antingen avbrutit utbildningen i förtid eller fullföljt utbildningen men utan att uppnå kursernas mål i utbildningens alla delar. För de fleråriga utbildningarna är det främst andelen som avbrutit utbildningen i förtid som minskat under perioden 2020–2023 jämfört med 2017–2019.

Diagram 2.12. Slutförandegrad efter utbildningens längd, 2015–2023

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: MYH.

72 För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

Under 2023 var slutförandegraden för yrkesinriktade utbildningar 80 procent och för högskoleförberedande utbildningar 72 procent. För utbildningar inom kulturarvsområdet, som generellt sett är korta, var slutförandegraden 93 procent. Att slutförandegraden varierar mellan syftena kan delvis förklaras av att längden på utbildningarna skiljer sig åt.

Över tid högre slutförandegrad bland kvinnor

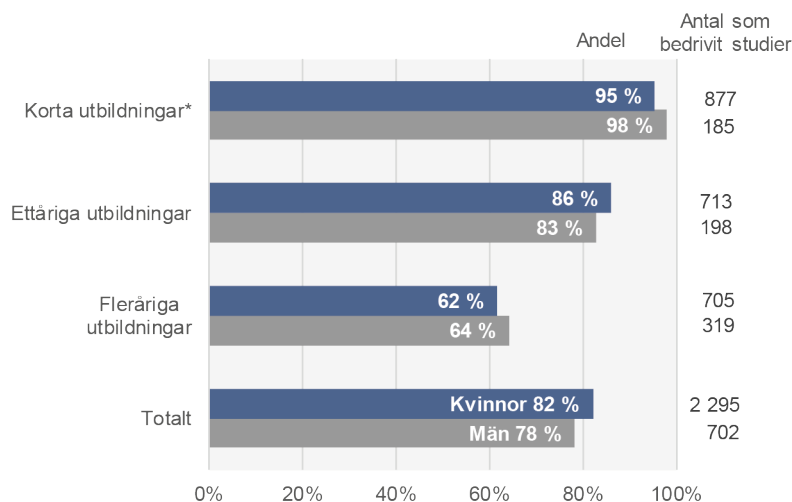
Slutförandegraden var totalt sett 82 procent för kvinnor och 78 procent för män 2023.

Jämfört med 2022 innebär det en minskad slutförandegrad med 3 procentenheter för män och 2 procentenheter för kvinnor.

Över tid har slutförandegraden varit högre för kvinnor än för män. Bland män har den emellertid varierat mer mellan åren. För män har slutförandegraden under perioden 2017–2023 varierat mellan 71 och 81 procent och för kvinnor mellan 82 och 85 procent.

Bland kvinnorna var det vanligast att ha gått en kort utbildning under 2023 medan det bland männen var vanligast att ha gått en flerårig utbildning. Eftersom slutförandegraden generellt sett minskar med utbildningens längd kan detta delvis förklara skillnaden i total slutförandegrad mellan män och kvinnor. Inom respektive utbildningslängd var skillnaden i slutförandegrad mellan könen några procentenheter.

Diagram 2.13. Slutförandegrad efter kön och utbildningens längd, 2023

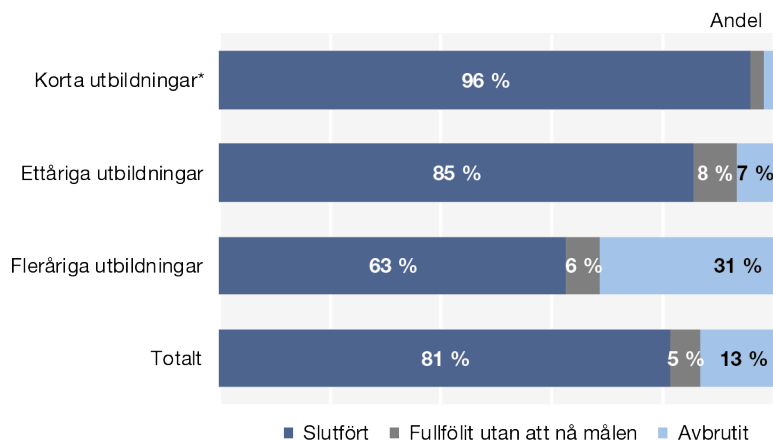
* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: MYH.

Studerande som inte slutfört utbildningen har oftast avbrutit studierna i förtid

De studerande som inte slutför sin utbildning (uppnår kursernas mål i utbildningens alla delar) har i de flesta fall avbrutit utbildningen i förtid. Av de totalt 19 procent som inte slutförde utbildningen 2023 hade drygt 13 procentenheter avbrutit utbildningen i förtid medan drygt 5 procentenheter fullföljt utbildningen men utan att nå kursernas mål i utbildningens alla delar. Sedan 2017 har andelen som avbrutit utbildningen i förtid varierat mellan 12 och 16 procent medan andelen som fullföljt utbildningen utan att nå målen varit mellan 4 och 5 procent.

Mellan de olika utbildningslängderna är det andelen som avbrutit utbildningen som skiljer sig. För 2023 var andelen som fullföljt utan att nå målen 8 procent på ettåriga och 6 procent på fleråriga utbildningar. Andelen som avbrutit utbildningen i förtid var emellertid mycket högre på de fleråriga än på de ettåriga utbildningarna, 31 procent jämfört med 7 procent.

Diagram 2.14. Andel studerande efter om utbildningen avbrutits, fullföljts eller slutförts fördelade efter utbildningens längd, 2023

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: MYH.

Flera orsaker till att studerande inte slutför utbildningen

Det finns sannolikt flera orsaker till att de studerande avbryter utbildningen och inte slutför den. En del av dessa orsaker belyser även varför slutförandegraden skiljer sig mellan fleråriga utbildningar och övriga utbildningar.

Först och främst leder konst- och kulturutbildningar inte till examen och ger därmed inte något incitament för slutförande i sig. Vad gäller de högskoleförberedande utbildningarna så avser de att förbereda för högre konstnärliga studier. Målet för de studerande kan därför antas vara att tillgodogöra sig så mycket kunskaper att de är förberedda för konstnärliga högskolestudier. Ett sådant mål kan vara uppnått efter olika lång tid. En studerande kan till exempel komma att antas till en högskoleutbildning redan efter det första året på en flerårig konst- och kulturutbildning.

Utbildningens upplägg kan också påverka slutförandegraden. Fleråriga utbildningar kan ha ett sådant upplägg att den studerande själv väljer om den vill gå ett, två eller tre år av utbildningen. Detta påverkar slutförandegraden eftersom hela utbildningen måste slutföras för att det ska räknas som att den studerande slutfört utbildningen. En tidigare studie av avhopp från fleråriga konst- och kulturutbildningar visade också att majoriteten av avhoppet skedde mellan utbildningsåren, det vill säga inför det andra eller tredje året av utbildningen.⁷³

2.2 Utbildningar med endast tillsyn

Förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar ger möjlighet till stöd i form av att fristående eftergymnasiala utbildningar inom olika områden ställs under statlig tillsyn. Utbildningarna berättigar inte till något statsbidrag och ger inte heller de studerande rätt till studiestöd. Utbildningarna kan bedrivas även inom andra områden än de konstnärliga eller kulturella. Myndigheten har valt att benämna dessa utbildningar som "utbildningar med endast tillsyn".

Statistikmyndigheten SCB är ansvarig för officiell statistik om studerande och studerande som slutfört utbildning med endast tillsyn. I den här rapporten är det emellertid verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan som redovisas. Detta beror på att SCB, vid rapportens framtagande, ännu inte hade publicerat statistik för 2023. Det kan förekomma mindre skillnader mellan verksamhetsuppgifterna och statistiken från SCB.⁷⁴

73 Myndigheten för yrkeshögskolan (2020), "Statistisk årsrapport 2020" Dnr: MYH 2020/1552.

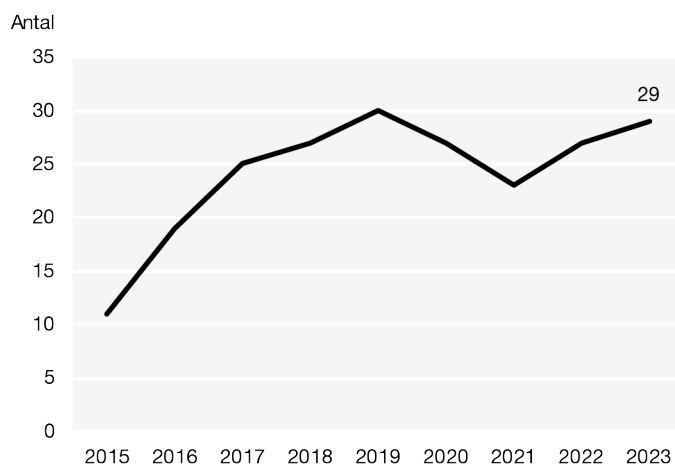
74 Underlaget till denna rapport togs fram i mars 2024 och SCB publicerar statistik om utbildningar med endast tillsyn 2023 i maj 2024, se <http://www.scb.se/uf0702>.

2.2.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

Under 2023 hade 34 utbildningar beslut om stöd i form av endast tillsyn. Av dessa var tre nya utbildningar som inte hade haft stöd tidigare år. Totalt hade utbildningarna med endast tillsyn 921 beslutade årsplatser 2023.^{75 76}

Av de utbildningar som hade beslut om stöd 2023 var det 29 som pågick under året medan 5 var inställda. Antalet pågående utbildningar har de senaste fem åren varierat mellan 23 och 30 utbildningar per år.

Diagram 2.15. Pågående utbildningar, 2015–2023

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn startade under andra halvåret 2015. Uppgifterna för 2015 avser därmed endast andra halvåret. Källa MYH.

Utbildningarna som pågick 2023 fanns inom 11 olika utbildningsinriktningar. Flest fanns inom luftfart (9 utbildningar) följt av djursjukvård (5 utbildningar) och massage (4 utbildningar). Dessa inriktningar var störst även under de närmast föregående åren. Utbildningarna varierade i omfattning från fem veckor till närmare tre års heltidsstudier och bedrevs i 9 län. I likhet med tidigare år bedrevs flest utbildningar i Stockholms län följt av Skåne län och Hallands län.

Utbildningarna bedrevs av 15 utbildningsanordnare 2023. Sedan 2016 har antalet anordnare varierat mellan 10 och 15 per år. Drygt hälften av anordnarna som bedrev utbildning 2023 hade enbart en utbildning och nästan alla var aktiebolag.

2.2.2 Antagna som påbörjat studier

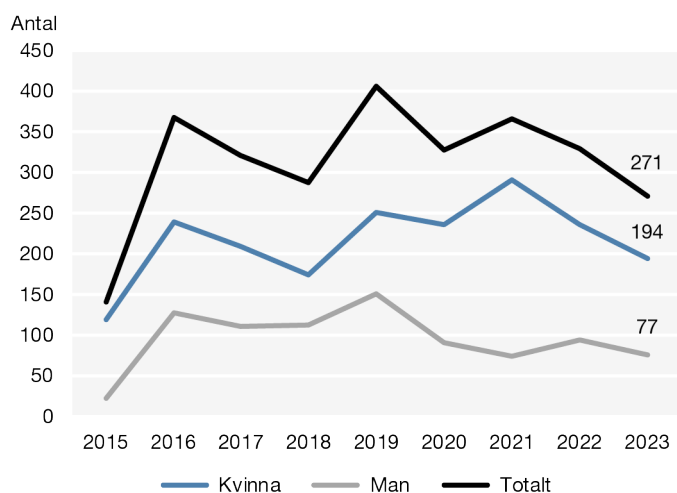
Det var drygt 270 antagna som under 2023 påbörjade studier på en utbildning med endast tillsyn. Det var knappt 60 färre än 2022 men antalet har varierat upp och ner mellan åren. Under perioden 2016–2023 har antalet som påbörjat en utbildning med endast tillsyn varierat mellan drygt 270 och knappt 410.

Fördelningen mellan kvinnor och män har över tid varit ojämn på utbildningar med endast tillsyn. Bland de antagna som påbörjade studier 2023 var det 72 procent kvinnor och 28 procent män. Andelen kvinnor har under perioden 2020–2023 varierat mellan 71 och 80 procent årligen, vilket är högre än under perioden 2016–2019 då andelen kvinnor varierade mellan 61 och 65 procent.

75 En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor.

76 För mer information om beslutade årsplatser se Myndigheten för yrkeshögskolans årsredovisning 2023 (Diariennr: MYH 2023/3084)

Diagram 2.16. Antagna som påbörjat studier efter kön, 2015–2023

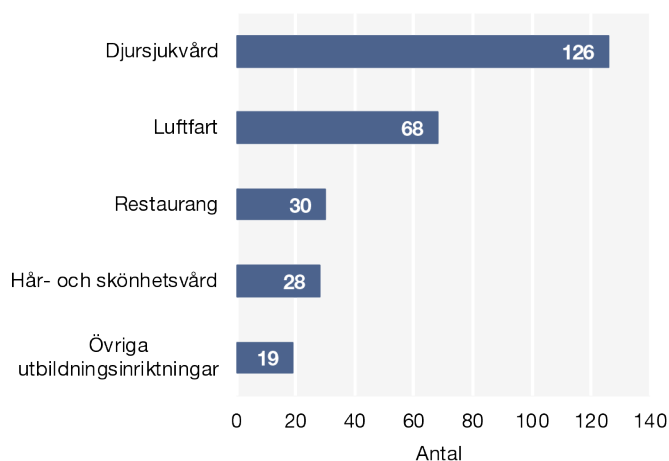

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn startade under andra halvåret 2015. Uppgifterna för 2015 avser därmed endast andra halvåret. Källa: MYH.

Av de antagna som påbörjade studier 2023 var det 46 procent som påbörjade en utbildning med inriktningen djursjukvård. Den näst största inriktningen var luftfart med 25 procent av samtliga antagna som påbörjat studier och därefter följde inriktningarna restaurang samt hår- och skönhetsvård.

På de fyra största utbildningsinriktningarna var könsfördelningen mycket ojämn. Tre av inriktningarna hade minst 90 procent kvinnor (djursjukvård, restaurang samt hår- och skönhetsvård) och en inriktning hade 90 procent män (luftfart).

Diagram 2.17. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning, 2023

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av fem inriktningar med vardera färre än 20 antagna som påbörjat studier. Källa: MYH.

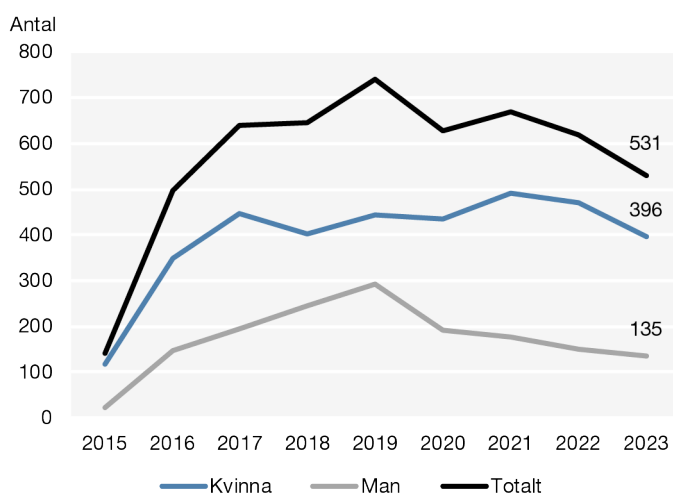
Medianåldern för de som påbörjade studier 2023 var totalt sett 27 år. Medianåldern har varit oförändrad sedan 2018. Under 2023 var medianåldern något lägre för kvinnor (26 år) än för män (27 år).

2.2.3 Studerande

Föregående avsnitt beskrev de som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startat under året. Det här avsnittet beskriver alla som var studerande på de omgångar som pågick någon gång under året.⁷⁷

Det fanns drygt 530 studerande på de utbildningar med endast tillsyn som pågick under 2023, varav nästan 400 kvinnor och drygt 130 män. Totalt sett var antalet studerande nästan 90 färre än föregående år.

Diagram 2.18. Studerande efter kön, 2015–2023

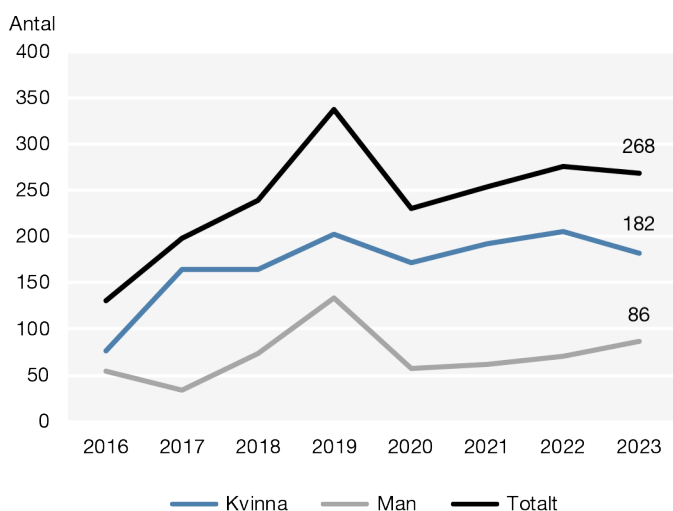

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn startade under andra halvåret 2015. Uppgifterna för 2015 avser därmed endast andra halvåret. Källa: MYH.

2.2.4 Studerande som slutfört utbildningen

Under 2023 slutförde nästan 270 studerande en utbildning med endast tillsyn, vilket var något färre än under 2022. Att ha slutfört en utbildning innebär att den studerande har nått kursens mål i utbildningens alla delar.

Diagram 2.19. Studerande som slutfört utbildningen efter kön, 2016–2023

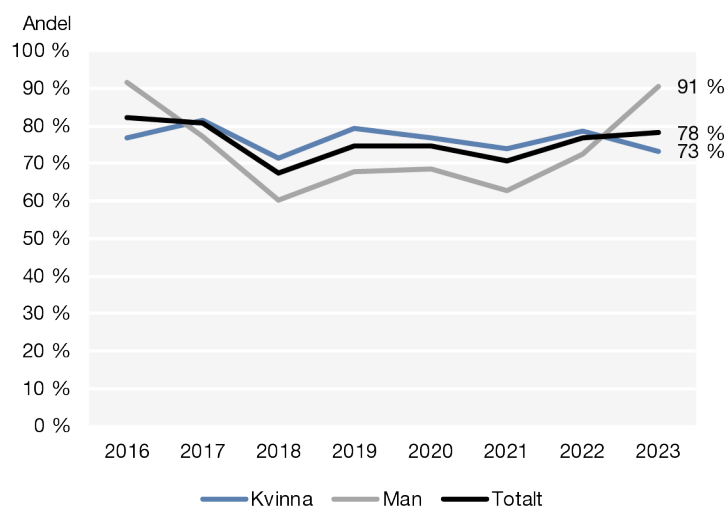

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn avslutades 2016. Källa: MYH.

⁷⁷ För mer information, se avsnitt 2.7 Om statistiken.

Slutförandegraden var totalt sett 78 procent under 2023, vilket är en ökning från 77 procent 2022. Slutförandegraden har varierat mycket upp och ner mellan åren. En förklaring till detta är att det är en relativt liten utbildningsform där utbudet av utbildningar dessutom förändras över tid. För kvinnor var slutförandegraden 73 procent och för män 91 procent under 2023. Kvinnor och män har emellertid till stor del gått olika utbildningar. För män ökade slutförandegraden från 72 procent till 91 procent mellan 2022 och 2023, vilket nästan enbart beror på en ökad slutförandegrad inom den mansdominerade inriktningen luftfart.

Diagram 2.20. Slutförandegrad, 2016–2023

Källa: MYH.

2.3 Om statistiken

Statistiken om utbildningar, utbildningsanordnare och årsplatser är hämtad från myndighetens administrativa system. Denna statistik finns publicerad i form av Excel-tabeller på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

Statistikmyndigheten SCB är ansvarig för officiell statistik om studerande och studerande som slutfört utbildning på konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn. Denna statistik finns på publicerad på scb.se/uf0702. I den här rapporten används emellertid verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan för att beskriva studerande och studerande som slutfört utbildning. Detta beror på att SCB vid rapportens framtagande ännu inte hade publicerat någon statistik för 2023. Det kan förekomma skillnader mellan de verksamhetsuppgifter om studerande och studerande som slutfört utbildning som redovisas här och statistiken från SCB, men skillnaderna bedöms vara små.

Myndigheten för yrkeshögskolan har inga verksamhetsuppgifter om de studerandes nationella bakgrund eller tidigare utbildningsnivå. Den statistik om detta som redovisas i rapporten avser därför 2022 och är hämtad från SCB.

De första konst- och kulturutbildningarna och utbildningarna med endast tillsyn startade under andra halvåret 2015. Statistiken för 2015 avser därmed endast ett halvt kalenderår. Av den anledningen görs i rapporten en del jämförelser från år 2016 och framåt.

2.3.1 Definitioner och förklaringar

Antagna som påbörjat studier

Avser alla som är studerande eller har varit studerande på en utbildningsomgång, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång och de som hoppat av utbildningen. Om personen är eller har varit studerande på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal antagna är därmed inte lika med antal personer.

Antagna som påbörjat studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som avslutats under ett år.

Inrikes/utrikes födda

Uppgiften kommer från SCB och visar om de studerande är födda i Sverige (inrikes födda) eller i annat land (utrikes födda).

Korta utbildningar

En konst- och kulturutbildning ska vara minst 20 veckor för att de studerande ska få rätt till studentstöd och minst 30 veckor för att utbildningen ska få statsbidrag. Om det finns särskilda skäl kan utbildningar inom kulturarvsområdet som är kortare än så få stöd. Dessa utbildningar är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och kan omfatta allt från någon dag upp till 30 veckors heltidsstudier även om de flesta är kortare än 20 veckor. Utbildningarna definieras som korta utbildningar enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Län

Län avser det län där utbildningen bedrivs.

Studerande (aktiva)

Avser alla aktiva studerande på de utbildningsomgångar som pågått minst en dag under avsedd period. För att räknas som aktiv ska den studerande ha bedrivit studier på utbildningsomgången under den avsedda perioden. Den studerande ska inte ha avbrutit studierna innan avsedd period eller haft studieuppehåll hela den avsedda perioden.

Om en person studerar på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande är därmed inte lika med antal personer. Antal aktiva personer på konst- och kulturutbildningar 2023 var drygt 5 100, vilket var cirka 9 procent färre än antalet aktiva studerande.

Studerande som slutfört utbildningen

Studerande som slutfört utbildningen avser studerande som nått målen i utbildningens alla delar. För de kurser som ger betyg innebär det att den studerande som lägst har betyget godkänt i alla kurser. För de kurser som inte ger betyg innebär det att den studerande nått kursens mål i utbildningens alla kurser. Studerande som avbrutit studierna innan utbildningsomgångens slut räknas inte som slutförda.

Om en person har slutfört flera utbildningsomgångar under året räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande som slutfört utbildning är därmed inte lika med antal personer som slutfört utbildning.

Slutförandegrad

Används för att benämna andelen studerande som slutfört sin utbildning. Avser andelen studerande som slutfört utbildningen i procent av alla som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats under ett år.

Stödform

Avser den form av stöd som utbildningen har. Alla utbildningar får stöd genom att de ställs under statlig tillsyn av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Konst- och kulturutbildningar får dessutom antingen stöd i form av enbart studiestödsberättigande, enbart statsbidrag eller både studiestödsberättigande och statsbidrag.

Utbildningar med endast tillsyn har enbart stöd i form av att de står under statlig tillsyn.

Syfte

Konst- och kulturutbildningar kan ha tre olika syften:

- Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området, det vill säga utbildningar som syftar till att förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina.
- Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området, det vill säga utbildningar som medverkar till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området.
- Utbildningar inom kulturarvsområdet, det vill säga utbildningar som har ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningar med endast tillsyn behöver inte uppfylla något av dessa syften.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning har en eller flera utbildningsomgångar, det vill säga utbildningsstarter.

Pågående utbildningar avser alla utbildningar som haft minst en pågående utbildningsomgång någon gång under avsedd period. Om en utbildning under perioden har flera pågående omgångar som har olika uppgifter när det gäller till exempel studieform eller lån används uppgiften från den senast startade omgången för att beskriva utbildningen. Om en utbildning har omgångar med olika stödform under en och samma period kategoriseras stödformen utifrån kombinationen av de stödformer som gällt under perioden.

Utbildningsanordnare

En enskild fysisk eller juridisk person som anordnar en utbildning kallas för utbildningsanordnare. En utbildningsanordnare består av en organisation (motsvaras av ett organisationsnummer) med en eller flera administrativa enheter (skolor). För varje utbildning ska det finnas en ansvarig utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Utbildningsinriktning

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

För konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn används i denna rapport SUN4 vid redovisning efter utbildningsinriktning.

Utbildningslängd

Utbildningens längd anges i veckor omräknat till heltid, där 40 veckor motsvarar ett års heltidsstudier. I rapporten har utbildningarna grupperats som *korta utbildningar* och *längre utbildningar*. De korta utbildningarna definieras enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. De kan vara upp till 30 veckor långa men de flesta är kortare än 20 veckor (se definition ovan).

Alla utbildningar som inte definieras som korta benämns i rapporten *längre utbildningar*. Dessa utbildningar har en utbildningslängd på mellan 20 veckor och tre år. De längre utbildningarna grupperas i följande tre grupper:

- 1-åriga utbildningar (20–40 veckor)
- 2-åriga utbildningar (41–80 veckor)
- 3-åriga utbildningar (81–120 veckor)

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning den sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna kommer från SCB. Om personen saknar uppgift om detta det år utbildningen startat sätts den högsta utbildningsnivån till "uppgift saknas".

Ålder

Avser den ålder som personen hade den sista december det år mätningen avser.

Årsplatser

Beslutade årsplatser

En utbildning beviljas stöd för ett antal årsplatser. En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. Utbildningsanordnaren får under ett kalenderår fördela de beslutade årsplatserna mellan olika utbildningsomgångar inom samma utbildning.

Observera att för utbildningar med endast tillsyn förändrades beräkningssättet mellan 2021 och 2022. För 2022 och framåt baseras beräkningen på de utbildningar som har ett giltigt beslut om stöd under året. Detta oavsett om utbildningen har utbildningsomgångar som är planerade att pågå under året. Tidigare baserades beräkningen på de utbildningar som hade en utbildningsomgång som var planerad att pågå under året. Uppgifterna om antal beslutade årsplatser för 2022 och framåt är därmed inte helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.

Nyttjade årsplatser

Avser de årsplatser som utbildningen har nyttjat under året. Alla årsplatser som utbildningen nyttjat ingår i detta antal, även i de fall utbildningen nyttjat fler årsplatser än vad som har beslutats för utbildningen. Antal nyttjade årsplatser beräknas utifrån hur många studerande det fanns på utbildningen vid avstämningstidpunkterna 15 februari och 15 september varje år. För korta utbildningar beräknas antal nyttjade årsplatser utifrån antal studerande vid utbildningens start.

3. Tolkutbildningar inom folkbildningen

Tolkutbildningar inom folkbildningen innefattar både sammanhållna längre utbildningar och kortare kurser som bedrivs av folkhögskolor och studieförbund. De längre utbildningarna som bedrivs av folkhögskolor ger rätt till studiemedel.

Myndigheten för yrkeshögskolan ger statsbidrag för kontakttolkutbildning och för utbildning av lärare, språkhandledare och bedömare för kontakttolkar. Förutom grundutbildningen till kontakttolk bedrivs fördjupningskurser, kurser för undervisande personal, kompetenshöjande kurser och kompletteringskurser.

Myndigheten ger också statsbidrag för teckenspråks- och dövblindtolkutbildning samt teckenspråkslärarutbildning. Utöver längre utbildningar bedrivs också kortare kurser för vidareutbildning, fördjupning och komplettering inom olika specialområden.

blitolk.nu

Sammanfattning

Redovisningen av tolkutbildningarna inom folkbildningen fokuserar främst på de längre utbildningarna. Grundutbildningen till kontakttolk redovisas separat. Utöver denna utbildning finns det även utbildningar inom teckenspråks- och dövblindtolk, tolkutbildning för döva, teckenspråkslärare samt skrivtolk inom folkbildningen. Dessa utbildningar har i rapporten slagits samman under benämningen *övriga tolkutbildningar*.

Förändringar som kan påvisas inom grundutbildningen till kontakttolk mellan 2022 och 2023 är bland annat att antalet ansökningar per plats fortsatte att öka under 2023. Antalet deltagare som påbörjade utbildningen ökade liksom andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat.

Några av de viktigaste resultaten:

Kontakttolkutbildning

- Under 2023 var det 13 utbildningsstarter av grundutbildningen till kontakttolk. De tre föregående åren har det varierat mellan 11 och 13 utbildningsstarter.
- Andelen outnyttjade platser vid utbildningarnas start var 16 procent 2023 vilket var lägre än 2022. Under perioden 2016–2023 har andelen outnyttjade platser varierat mellan 12 och 42 procent.
- Totalt inkom 2 195 ansökningar till de utbildningar som startade 2023. Det innebar 4,9 ansökningar per plats, vilket var det högsta antalet ansökningar per utbildningsplats som hittills förekommit.
- Det var 381 deltagare som påbörjade kontakttolkutbildningen 2023, vilket var fler än 2022.
- Av de som påbörjade kontakttolkutbildningen 2023 var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Under 2020–2023 var könsfördelningen mer ojämn än tidigare år.
- Inom kontakttolkutbildningen var arabiska det vanligaste språket att börja en utbildning inom 2023, följt av ryska, engelska och ukrainska.
- Det var 165 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2023, vilket var ungefär lika många som 2022. Sedan 2017 har trenden varit minskande. Ytterligare 25 personer fick under 2023 utbildningsbevis helt eller delvis genom validering.
- Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat (senast två månader efter utbildningens slut) motsvarade 37 procent av det antal som påbörjade utbildningen. Andelen var högre än 2022 då 34 procent slutförde med godkänt resultat. Om deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senare än två månader efter utbildningens slut inkluderas har andelen för tidigare år hittills ökat med 6–9 procentenheter.
- Under 2023 startade 83 kortare kurser inom kontakttolkning. Totalt var det 1 233 deltagare på dessa kurser vilket var ungefär lika många som 2022.

Övriga tolkutbildningar

- Bland de längre tolkutbildningar som här kategoriserats som övriga tolkutbildningar startade tre utbildningsstarter under 2023. Av dessa var två teckenspråks- och dövblindtolkutbildningar och en skrivtolkutbildning.
- Det var 58 utbildningsplatser beviljade med start under 2023. Andelen outnyttjade platser uppgick 2023 till 41 procent.
- Till de utbildningar som startade 2023 var det 1,4 ansökningar per plats. Antalet har minskat årligen efter 2020.
- Under 2023 påbörjade totalt 34 deltagare utbildningarna inom övriga tolkutbildningar. Liksom tidigare år var de flesta som påbörjade utbildningarna kvinnor.
- Sammanlagt under 2023 slutförde 25 deltagare någon av dessa utbildningar med godkänt resultat, vilket motsvarar 36 procent av antalet deltagare vid utbildningarnas start.

3.1 Kontakttolkutbildning

Nedan redovisas statistik för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk som bedrivs inom folkbildningen. Utbildningen är vanligtvis en halvtidsutbildning på ett år som ges av både studieförbund och folkhögskolor och har samma innehåll och följer gemensam utbildningsplan oavsett vem som bedriver den.

Utöver den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk genomförs inom kontakttolkning även preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov, fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar samt kurser för undervisande personal (se kapitel 3.1.7).

Mellan 2019 och 2023 fanns det, som försöksverksamhet, även kontakttolkutbildningar inom yrkeshögskolan. Försöksverksamheten ingår inte i de uppgifter som redovisas i detta kapitel utan är en del av den samlade statistik om yrkeshögskolan som redovisas i kapitel ett.

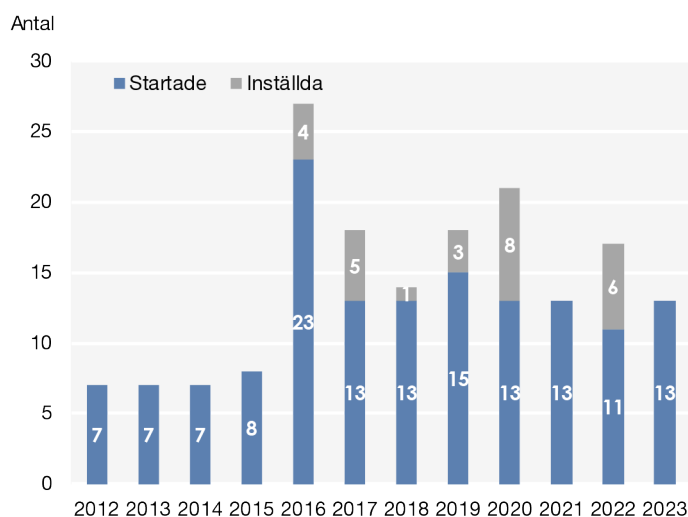
3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk bedrevs 2023 av åtta utbildningsanordnare, varav tre folkhögskolor och fem studieförbund. Det var tre anordnare som hade en utbildningsstart under året och fem som hade två utbildningsstartar.

Totalt var det 13 beviljade utbildningsstartar för 2023. Alla beviljade utbildningsstartar startade, ingen blev inställd.

Under perioden 2017 till 2023 har det varit mellan 11 och 15 startar av grundutbildningen per år. Det stora antalet startar 2016 berodde på att myndigheten fick ökade medel att fördela till kontakttolkutbildningar 2016. Mot bakgrund av kriget i Ukraina utlystes under 2022 även en extra ansökningsomgång riktad mot kontakttolkutbildning i ukrainska där fyra utbildningsomgångar beviljades, varav två startade.

Diagram 3.1. Startade och inställda utbildningsstartar (utbildningsomgångar), 2012–2023

Källa: MYH.

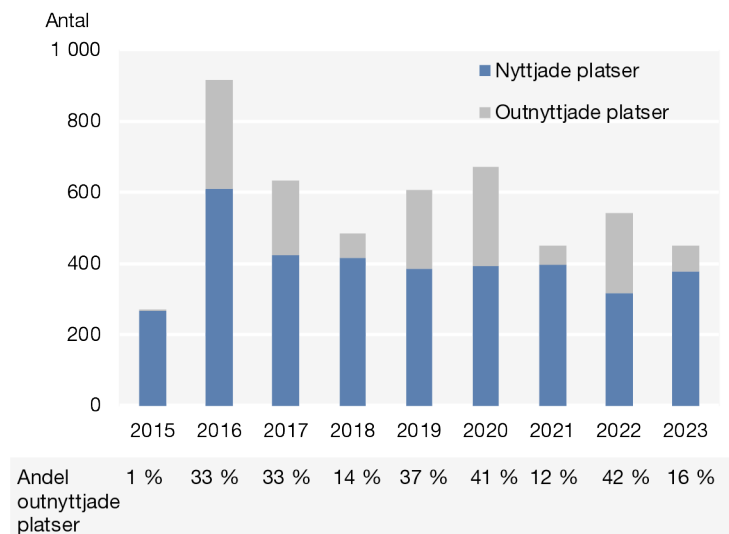
Samtliga utbildningsstarter under 2023 bedrevs på distans. Under perioden 2017–2019 var ungefär hälften av utbildningsstarterna på distans. Från och med 2020 har ungefär 90–100 procent av grundutbildningarna varit på distans. Utbildningsstarterna 2023 var lokaliserade i åtta län, vilket var ett län mer än 2022. Samtliga utbildningsstarter 2023 hade en studietakt på halvfart.

3.1.2 Platser

Mellan 2015 och 2016 ökade antalet beviljade platser från cirka 300 till 900 utifrån att myndigheten fick mer medel att fördela till kontakttolkutbildning. Antalet beviljade platser minskade sedan 2017 och har under perioden 2017–2023 varierat mellan cirka 450 och 670 platser. För grundutbildningar med start 2023 var antalet beviljade utbildningsplatser 450, vilket är en minskning mot 2022.

Av de beviljade platserna var 16 procent outnyttjade vid grundutbildningens start 2023, vilket var en minskning jämfört med 2022. Andelen outnyttjade platser vid start har varierat mycket över tid. Denna variation beror till stor del på antalet inställda utbildningsomgångar under året. Under 2023 förekom ingen inställd omgång. Den lägsta andelen uppmättes 2015, det vill säga innan utökningen av antalet utbildningsplatser. Då var det cirka en procent outnyttjade platser. Högst andel outnyttjade platser uppmättes 2022 med 42 procent outnyttjade platser. Detta år var det relativt många omgångar som ställdes in.

Diagram 3.2. Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2015–2023

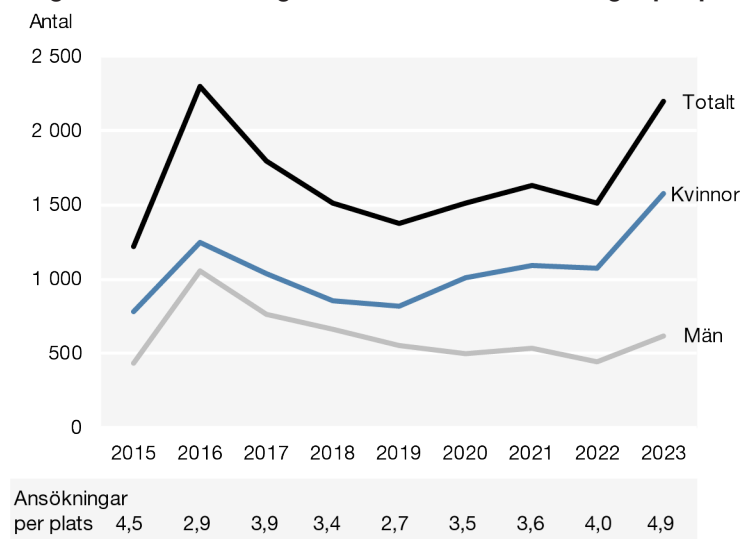
Källa: MYH.

3.1.3 Ansökningar

Totalt inkom 2 195 ansökningar till de grundutbildningar som startade 2023, vilket var ovanligt många. Samtliga utbildningsanordnare har redovisat en liten ökning som sammantaget resulterat i en ackumulerat stor ökning. Det innebär 4,9 ansökningar per plats, vilket var det högsta antalet ansökningar per plats sedan 2015. I genomsnitt har det varit 3,7 ansökningar per plats mellan 2015 och 2023.

Av ansökningarna 2023 var 72 procent från kvinnor och 28 procent från män. Över tid har flest ansökningar kommit från kvinnor. Andelen ansökningar som var från kvinnor var högre 2023 än under perioden 2015 till 2022.

Diagram 3.3. Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2015–2023

Notera: Diagrammet avser enbart ansökningar och platser på utbildningar som startat. Inställda starter ingår inte.
Källa: MYH.

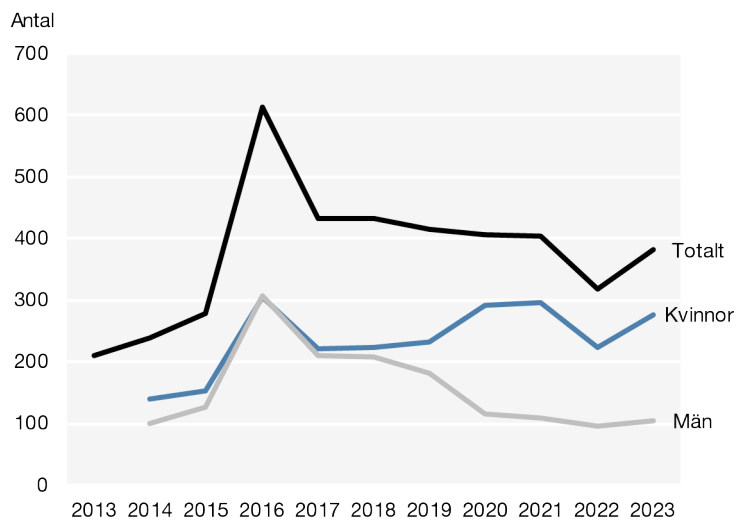
3.1.4 Deltagare

Totalt påbörjade 381 deltagare den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2023, vilket var en ökning jämfört med 2022.

Antalet deltagare som påbörjade grundutbildningen fördubblades 2016 jämfört med året innan. Detta till följd av de extra medel myndigheten fick och som innebar fler utbildningar och utbildningsplatser. Efter 2016 har antalet deltagare minskat. Trots minskningen har det årligen varit fler deltagare som påbörjat utbildningen jämfört med åren 2013–2015.

Av de deltagare som påbörjade grundutbildningen 2023 var 73 procent kvinnor och 27 procent män. Könsfördelningen var ungefär densamma även under 2020–2022. Dessförinnan var könsfördelningen mer jämn under perioden 2014 till 2019.

Diagram 3.4. Deltagare som påbörjat utbildningen, 2013–2023

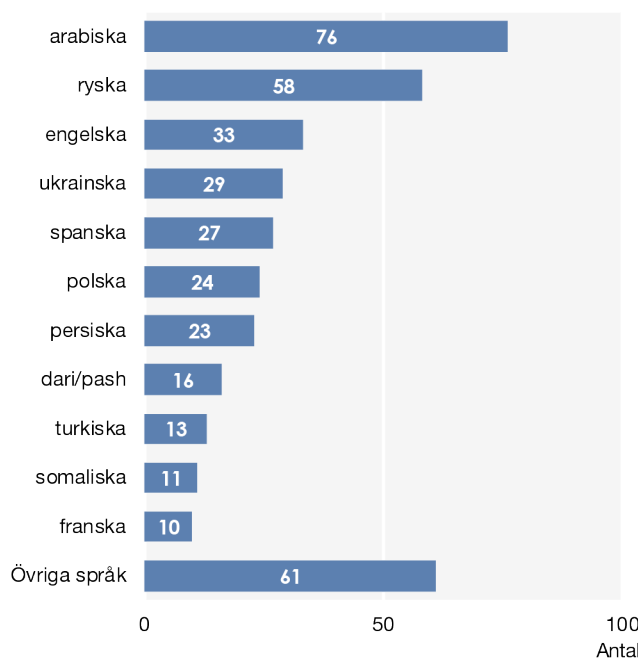

Källa: MYH.

Under 2023 påbörjades den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk i 23 olika språk. Det var fler språk än 2022 då 20 språk påbörjades. De språk som flest deltagare påbörjade grundutbildning i 2023 var arabiska följt av ryska, engelska, ukrainska, spanska och polska. Arabiska var även det vanligaste språket 2022.

Förutom de redan nämnda språken påbörjades 2023 grundutbildning i persiska, dari, turkiska, somaliska, franska, tigriska, albanska, BKS (bosniska, kroatiska och serbiska), bulgariska, rumänska, swahili, thailändska, portugisiska, rikskinesiska, amarinja, ungerska och vietnamesiska.

Diagram 3.5. Deltagare som påbörjat grundutbildningen inom kontakttolk efter tolkspråk, 2023

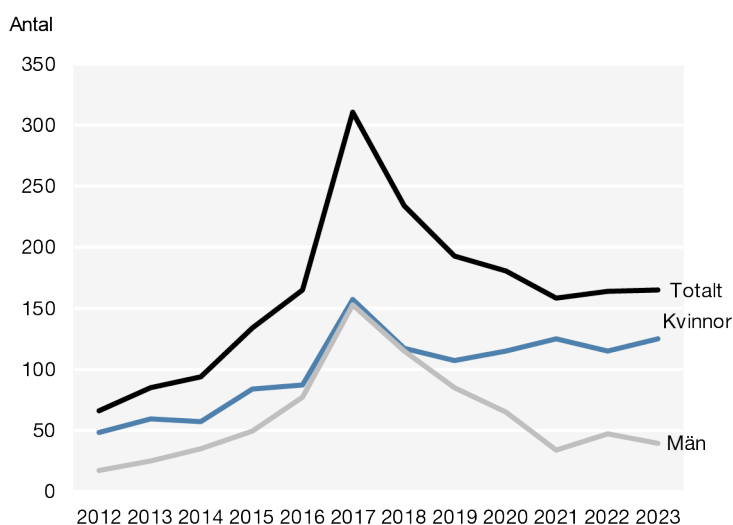

Notera: Gruppen Övriga språk avser samtliga språk med färre än tio deltagare. Källa: MYH.

3.1.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Antal deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat och därmed fått utbildningsbevis ökade mellan 2012–2017, framför allt 2017. En kraftig ökning av antalet deltagare, i kombination med en högre andel som slutförde utbildningen med godkänt resultat, förklarar det höga antalet som slutförde utbildningen 2017. Efter 2017 har antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat minskat. Totalt slutförde 165 deltagare grundutbildningen med godkänt resultat 2023 vilket var ungefär lika många som 2022 då 164 deltagare slutförde utbildningen med godkänt resultat. Av dem som slutförde grundutbildningen med godkänt resultat 2023 var 76 procent kvinnor och 24 procent män.

Diagram 3.6. Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat efter kön, 2012–2023

Notera: Antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering ingår inte i diagrammet utan redovisas separat.
Källa: MYH.

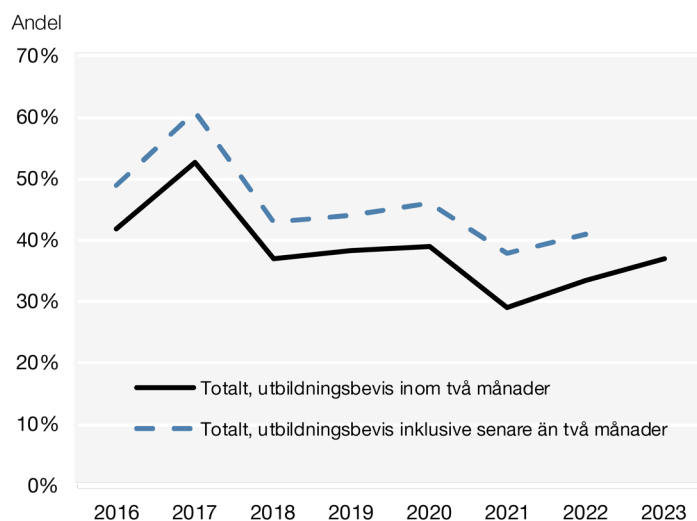
Antalet som slutfört grundutbildningen med godkänt resultat kan relateras till antalet som påbörjade utbildningen. I förhållande till det antal som påbörjade de utbildningar som avslutades 2023 var det 37 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut. Det var en ökning från 2022 då motsvarande andel var 34 procent. 2017 utmärker sig med den högsta andelen (53 procent). Åren därefter har andelen varierat mellan 29 och 39 procent.

Det bör noteras att det andelsmått som redovisas här är snävt då det enbart inkluderar de deltagare som slutfört grundutbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut.⁷⁸ Om deltagare med godkänt resultat senare än två månader efter grundutbildningens slut läggs till ökar andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat. För åren 2016–2022 har andelen hittills ökat med 6–9 procentenheter, se diagram 3.7. För 2023 finns det ännu inga uppgifter om antal som slutfört mer än två månader efter utbildningens avslut. För övriga år kan andelarna komma att öka ytterligare. Även när dessa har lagts till är det sannolikt en viss underskattning av den faktiska andelen.⁷⁹

⁷⁸ För mer information se avsnitt 3.3 Om statistiken.

⁷⁹ Detta eftersom myndigheten saknar möjlighet att följa upp de enskilda deltagarna på utbildningen.

Diagram 3.7. Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, slutår 2016–2023

Notera: Den andel som redovisas är beräknad utifrån två antaluppgifter (antal deltagare vid utbildningens start och antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat). Måttet tar därmed inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen, inte heller till validander. Det finns därmed en del osäkerheter i den redovisade andelen. Källa: MYH.

Att andelen som slutförde grundutbildningen med godkänt resultat var högre 2017 än övriga år bedöms bero på en ökande efterfrågan på tolkar i och med flyktningsströmmen 2015.

Att andelen minskade mellan 2020 och 2021 bedöms bero på pandemin som försvårade för deltagare med att bland annat delta vid provtillfällen.

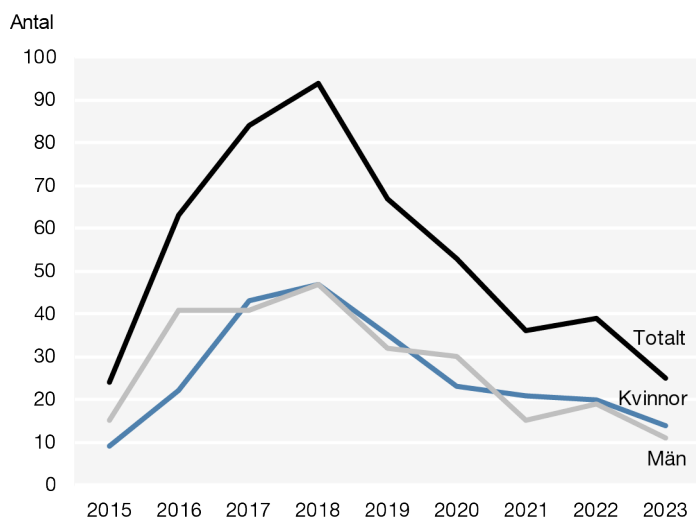
3.1.6 Utbildningsbevis genom validering

Sedan 2015 kan verksamma tolkar som saknar fullständig utbildning ansöka att om få sina kunskaper och sin kompetens validerad. De som har kunskaper motsvarande grundutbildningens mål, eller uppnår motsvarande kunskaper genom att komplettera med delar av utbildningen, får ett utbildningsbevis.

Antalet som fått utbildningsbevis helt eller delvis genom validering ökade årligen mellan 2015 och 2018 till 94 personer. Därefter har antalet minskat och det var 25 personer som fick utbildningsbevis genom validering 2023. Det var färre än 2016–2022 men ungefär lika många som 2015 då 24 personer fick utbildningsbevis genom validering.

Sedan 2017 har könsfördelningen bland dem som fått utbildningsbevis genom validering varit relativt jämn. Under 2023 var det 14 kvinnor och 11 män som fick utbildningsbevis genom validering.

Diagram 3.8. Antal som fått utbildningsbevis genom validering efter kön, 2015–2023

Källa: MYH.

Antal personer som får ett utbildningsbevis genom validering påverkas av hur många verksamma tolkar som saknar fullständig grundutbildning och därmed kan vara aktuella för validering. Rimligen bör denna grupp ha varit större initialt när möjligheten till validering infördes.

3.1.7 Kortare kurser

Förutom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk genomförs inom kontakttolkning även fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar samt preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov. Utbildningsanordnarna erbjuder även kurser för undervisande personal. Kurserna brukar omfatta 20–150 timmar.

Under 2023 startade 83 kurser inom kontakttolkning, vilket var tre fler än föregående år. Det var bland annat kurser inom rättspsykiatri, rättstolkning, militära termer och begrepp, tolkens roll i förhör, tolkning för barn, HBTQI för tolkar, svensk prosodi och svenska idiom⁸⁰ samt flera olika kurser inom sjukvårdstolkning.

Totalt var det 1 233 deltagare⁸¹ på de kurser inom kontakttolkning som startade 2023, vilket var ungefär lika många som 2022 då det var 1 203 deltagare.

⁸⁰ Prosodi är ett begrepp inom språkvetenskap som avser ett språks ljudegenskaper. Idiom är en språklig varietet: ett språk eller en dialekt.

⁸¹ Avser antal deltagare vid kursens start.

3.2 Övriga tolkutbildningar

Utöver utbildningar till kontakttolk finns det även utbildningar inom teckenspråks- och dövblindtolkning, tolkutbildning för döva, teckenspråkslärare samt skrivtolk inom folkbildningen. Dessa utbildningar har slagits samman i detta kapitel och benämns *övriga tolkutbildningar*.

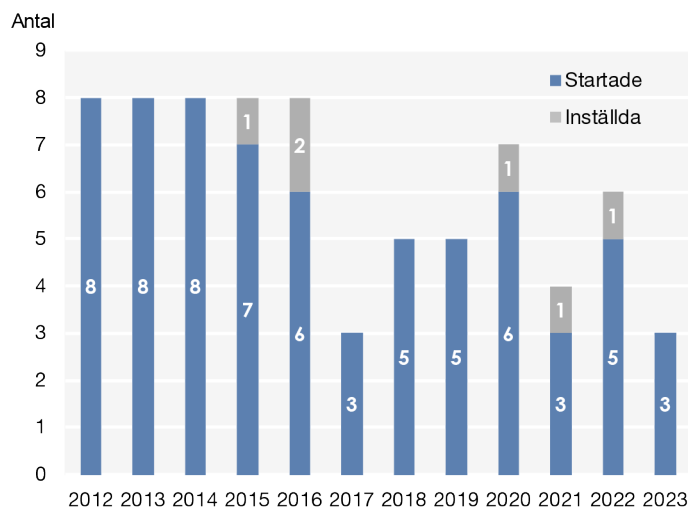
Anledningen till detta är att antalet deltagare per utbildningstyp numera är för få för att kunna redovisas separat.

3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare

Det var tre folkhögskolor som år 2023 bedrev de utbildningar som här kategoriserats som övriga tolkutbildningar. Dessa tre folkhögskolor hade en beviljad utbildningsstart vardera under året och alla tre startade. Av de tre utbildningsstarterna 2023 var två inom teckenspråks- och dövblindtolkutbildning och en inom skrivtolkutbildning.

Vilka typer av utbildning som varit beviljade och därefter startat har varierat mellan åren. Mellan 2012 och 2018 var det främst teckenspråks- och dövblindtolkutbildningar samt oftast en beviljad utbildningsstart av skrivtolkutbildning per år. Eftersom samhällets behov av teckenspråks- och dövblindtolkar bedömdes minska beviljades från och med 2017 färre utbildningsstartar av teckenspråks- och dövblindtolkutbildning. Sedan 2019 har det även funnits tolkutbildning för döva och teckenspråkslärarutbildning men dessa har inte haft utbildningsstartar varje år.

Diagram 3.9. Startade och inställda utbildningsstartar (utbildningsomgångar), 2012–2023

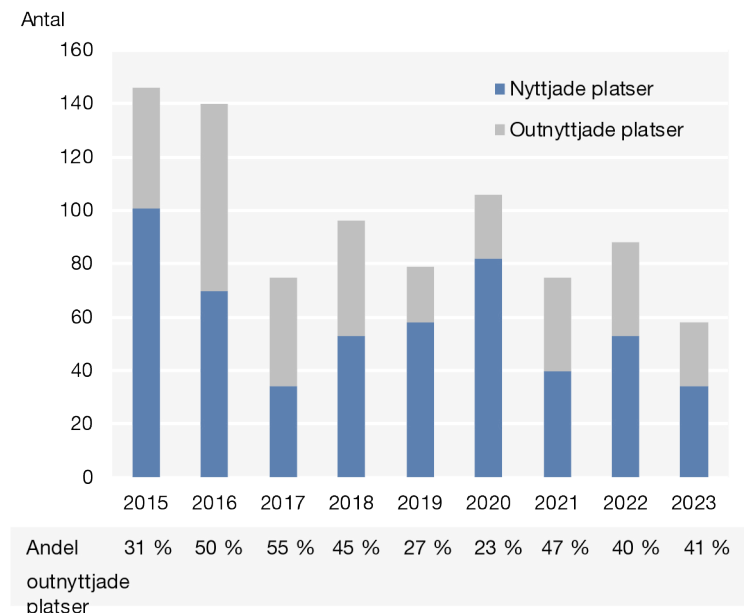
Källa: MYH.

3.2.2 Platser

Under 2017 minskade antalet beviljade platser på övriga tolkutbildningar relativt kraftigt. Därefter har antalet beviljade platser varierat mellan åren. För utbildningar med start 2022 beviljades 88 platser medan det för 2023 beviljades 58 platser.

Under 2023 var 41 procent av platserna outnyttjade vid utbildningarnas start. Andelen outnyttjade platser varierar mycket mellan åren i och med att antalet utbildningsplatser är få, vilket gör att varje enskild utbildningsplats får stor påverkan. Även inställda utbildningsomgångar har stor påverkan på andelen outnyttjade platser.

Diagram 3.10. Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2015–2023

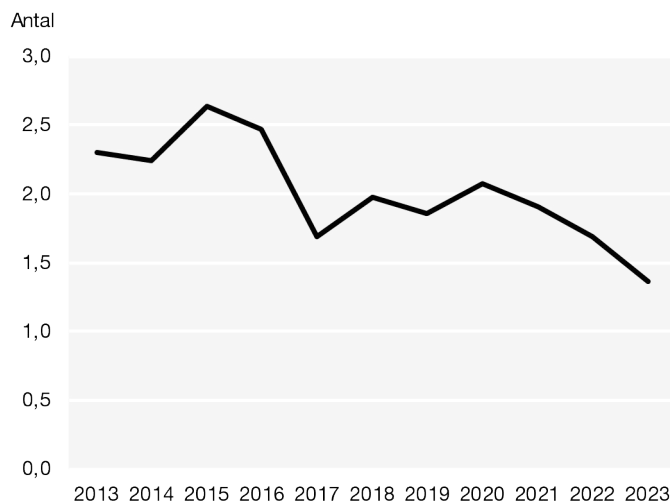

Källa: MYH.

3.2.3 Ansökningar

Totalt inkom 79 ansökningar från sökande till de utbildningar som startade 2023, vilket motsvarade 1,4 ansökningar per utbildningsplats. Antalet ansökningar per plats har sedan 2020 minskat för varje år.

Diagram 3.11. Ansökningar per plats, 2013–2023

Notera: Diagrammet avser utbildningar som startat. Inställda starter ingår inte. Källa: MYH.

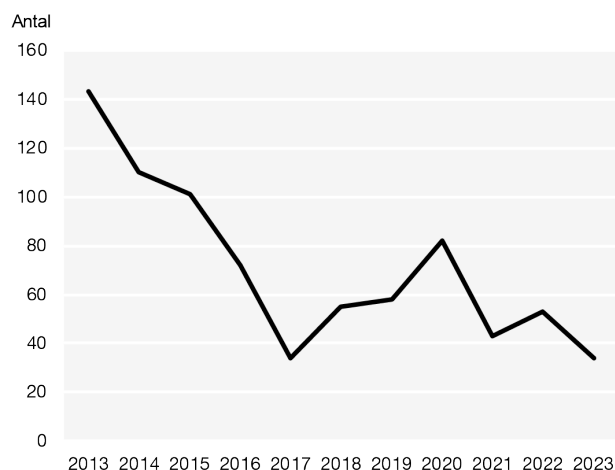
En majoritet av ansökningarna 2023 var från kvinnor, vilket var i likhet med tidigare år. Under perioden 2013–2023 har 83 till 92 procent av ansökningarna varit från kvinnor.

3.2.4 Deltagare

Det var 34 deltagare som påbörjade en utbildning inom de övriga tolkutbildningarna under 2023. Under perioden 2013–2017 minskade antalet deltagare årligen. Därefter har antalet deltagare gått både upp och ned mellan åren delvis beroende av hur många utbildningar som varit beviljade och hur många av dessa som har startat. Antalet deltagare som påbörjade utbildning 2023 var det lägsta antalet sedan 2017.

Liksom tidigare år var de allra flesta som påbörjade utbildning år 2023 kvinnor.

Diagram 3.12. Deltagare som påbörjat utbildning, 2013–2023

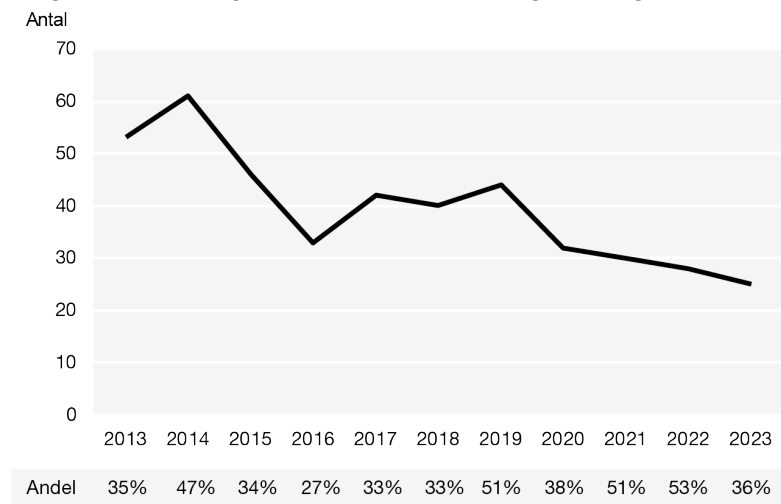
Källa: MYH.

3.2.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Bland de övriga tolkutbildningarna var det 25 deltagare som under 2023 slutförde en utbildning med godkänt resultat. Det är det lägsta antalet hittills.

I förhållande till det antal deltagare som fanns på utbildningarna vid start var det 36 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2023. Eftersom det är relativt få deltagare som går utbildningarna påverkar varje enskild deltagare andelen i stor utsträckning. Förändringar mellan åren bör därför tolkas med försiktighet. Sett över perioden 2020–2023 har det sammanlagt varit 43 procent av det antal som påbörjat utbildningarna som sedan slutfört sin utbildning.

Diagram 3.13. Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, 2013–2023

Källa: MYH.

Andelen deltagare som slutfört sin utbildning med godkänt resultat har varierat mycket mellan åren. En förklaring till detta är att andelen som slutfört skiljer sig mellan de olika utbildningarna samtidigt som antalet som gått respektive typ av utbildning har varierat. Vilken typ av utbildning som avslutats under ett år påverkar därför den totala andelen som slutfört med godkänt resultat. Exempelvis var det enbart teckenspråks- och dövblindtolkutbildning samt skrivtolkutbildning som avslutades före år 2020.

Över tid har andelen som slutfört med godkänt resultat varit lägre för teckenspråks- och dövblindtolkutbildning jämfört med skrivtolkutbildning, teckenspråkslärarutbildning och tolkutbildning för döva. Under perioden 2020–2023 var det en tredjedel av deltagarna på teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen som slutförde med godkänt resultat att jämföra med sammanlagt två tredjedelar för de övriga utbildningarna. Teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen är tre- eller fyraårig och många avhopp sker efter första halvan av utbildningen. Skälen till detta bedöms bland annat vara att en del deltagare inte har som avsikt att slutföra utbildningen utan enbart vill lära sig teckenspråk, vilket den första halvan av utbildningen fokuserar på. Teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen är också längre än skrivtolkutbildningen, teckenspråkslärarutbildningen och tolkutbildningen för döva som är 1–2 år långa.

3.2.6 Kortare kurser

Under 2023 startade två kurser inom teckenspråks- och dövblindtolkning. Kurserna var för tolkning inom psykiatri och handledning.

3.3 Om statistiken

Tolkutbildningarna inom folkbildningen har funnits inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde sedan den 1 juli 2012. Den statistik om tolkutbildningar som redovisas i den här rapporten avser därför från och med 2012.

Myndigheten samlar inte in personuppgifter om deltagarna vid tolkutbildningarna med undantag för vilka deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat eller fått sina kunskaper prövade eller validerade med godkänt resultat. Detta är uppgifter som utbildningsanordnarna rapporterar in till myndigheten. Övriga uppgifter som används för att framställa statistik om deltagarna på tolkutbildningarna samlas in från anordnarna som antalsuppgifter på gruppnivå.

Statistiken om tolkutbildningarna finns även publicerad i form av Excel-tabeller på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

3.3.1 Definitioner och förklaringar

Kontakttolkutbildning

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Uppgifter om antal sökande till de utbildningar som startat under året har samlats in från anordnarna.

Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera utbildningsstarter räknas flera gånger. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika sökande personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag. I de fall utbildningsanordnaren uppgett att de har tagit in fler deltagare än det finns platser (överintag) så är även dessa deltagare medräknade.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har slutfört utbildningen med godkänt resultat på samtliga delkurser och därmed fått ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån utbildningens avslutsår. Alla deltagare som rapporterats ska ha slutfört utbildningen med godkänt resultat och fått utbildningsbevis utfärdat senast sista februari året efter utbildningens avslutsår ingår i antalet. Deltagare som slutför utbildningen med godkänt resultat och får utbildningsbevis utfärdat efter detta räknas till senare år. Deltagare som slutför sin utbildning med godkänt resultat genom komplettering av tidigare påbörjad utbildning räknas till avslutsåret för den utbildning där komplettering och inrapportering skett (enligt ovan). Personer som fått utbildningsbevis genom validering (se definition nedan) ingår inte i detta antal utan redovisas separat.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens avslut dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Andelen redovisas efter utbildningens avslutsår.

Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen. Med två månader efter utbildningens avslut avses utbildningens avslutsmånad och de två efterföljande månaderna (exklusive juli). Att det är de deltagare som slutfört utbildningen inom två månader efter utbildningens slut som räknas beror på att flera utbildningar avslutas i december och statistiken tas fram redan i mars året efter utbildningens avslutsår.

Till och med 2015 räknades även deltagare som fått utbildningsbevis senare än två månader efter utbildningens avslut till andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat är därför inte jämförbar längre bakåt i tiden än 2016.

Personer som fått utbildningsbevis genom validering

Verksamma tolkar som saknar fullständig utbildning kan få sina kunskaper prövade eller validerade. Det innebär att man får sin kompetens och sina kunskaper bedömda i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Resultatet kan bli att personen får ett utbildningsbevis då kunskaperna motsvarar grundutbildningens mål, att personen behöver gå delar av grundutbildningen eller att personen behöver gå hela grundutbildningen.

Med utbildningsbevis genom validering avses här att personen antingen bedömts ha kunskaper motsvarande utbildningens mål och därmed fått utbildningsbevis eller att personen behövt komplettera med delar av utbildningen och efter kompletteringen fått utbildningsbevis.

Personer där valideringen resulterade i att de behövde gå hela grundutbildningen, det vill säga inte kunnat tillgodoräkna sig några delar av utbildningen alls, räknas inte in i detta antal. Om dessa påbörjar grundutbildningen och slutför den med godkänt resultat ingår de i stället i antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat.

Antal personer som fått utbildningsbevis genom validering redovisas efter datumet för när utbildningsbeviset utfärdades. Antal personer avser antal unika personer per år och utbildningsanordnare. Till och med Statistisk årsrapport 2020 redovisades antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering efter avslutsåret på den utbildning som inrapporteringen skedde på. I och med förändringen av vilket år redovisningen sker efter, identifierades även ett antal inrapporteringar som dubletter. Av denna anledning skiljer sig antalet för 2015–2019 från det antal som redovisas i Statistiska årsrapport 2020 och tidigare årsrapporter.

Platser

Platser avser här beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Före 2015 beslutade myndigheten inte om antal platser utan utbildningsanordnarna fick i stället ett visst belopp beviljat men sedan 2015 beviljar myndigheten ett visst antal platser. Anordnarna får anta fler deltagare än det finns platser (överintag) på en utbildningsstart (utbildningsomgång) men får inga statsbidrag för överintagen och därför räknas de heller inte som nyttjade platser.

Outnyttjade platser vid start avser summan av inställda platser och outnyttjade platser vid första rekvisitionstillfället på varje enskild utbildningsstart (utbildningsomgång). För inställda starter räknas alla platser som outnyttjade vid start.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan eller det specifika studieförbundet finns en huvudman som kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner och kommuner.

Utbildningsstart (utbildningsomgång)

Avser en viss starttidpunkt för en utbildning. En utbildning kan ha en eller flera utbildningsstarter (utbildningsomgångar).

Övriga tolkutbildningar**Ansökningar**

Avser ansökningar från sökande. Utbildningsanordnaren lämnar till myndigheten in uppgift om antalet ansökningar till utbildning som startat under året. Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera utbildningsstarter räknas flera gånger. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika sökande personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målet för utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Platser och utnyttjade platser vid start

Platser avser här beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Utbildningsanordnarna får anta fler deltagare än det finns platser (överintag) på en utbildningsstart (utbildningsomgång) men får inga statsbidrag för överintagen och därför räknas de heller inte som nyttjade platser.

Outnyttjade platser vid start avser summan av inställda platser och utnyttjade platser vid första rekvisitionstillfället på varje enskild utbildningsstart (utbildningsomgång). För inställda starter räknas alla platser som utnyttjade vid start

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik folkhögskola.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se